Тошкент ҳақиқати

● № 25 (10.602).

1994 йил
13 апрель
чоршанба

Сотувда эркин нархда

1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН НАШР ЭТИЛМОҚДА.

Вилоят ижтимоий-сиёсий газетаси

ЧОРШАНБА ВА ШАНБА КУНЛАРИ ЧИҚАДИ.

СУРАТЛАРДА: йиғилишдан лавҳалар.

А. ЗУФАРОВ (ЎзА) олган суратлар.

ҲАР БИР ИНСОН ҲАЁТИ УЧУН ЖАВОБГАРМИЗ

Шу йил 9 апрель куни республика вазирликлари, давлат қўмиталари, уюшмалар, тегишли ташкилот, муассаса ва идоралар раҳбарлари, вилоят ҳокимлари, олимлар иштирокида Вазирлар Маҳкамасида мажлис бўлди. Уни Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов бошқарди.

Мажлисда республика ҳудудида баҳор-ёз ойларида тошқин-сел оқимларини талофатсиз ўтказиб юбориш, рўй берган кўчки оқибатларини тугатиш ва келгусида бундай ҳодисаларнинг олдини олиш чора-тадбирлари муҳокама этилди.

Президент Ислом Каримов мажлисни очар экан, бугунги кўриладиган масала тасодифан пайдо бўлмаганини айтди. Республикадаги гидрометеорологик вазиятни яъни бу йил қор ва ёмғир меъёридан ортиқ ёққанини, у тошқин, сел, кўчки каби ҳалокатли ҳолатларни келтириб чиқариши мумкинлигини ҳисобга олиб, мутасадди ташкилотлар, илмий муассасалар ўз хулоса ва тавсияларини берган, ана шу таклифлар асосида Вазирлар Маҳкамаси 14 февраль куни «1994 йилнинг баҳор-ёз даврида тошқин ва сел оқимларини талофатсиз оқизиб юбориш бўйича кечиктириб бўлмайдиган чора-тадбирлар тўғрисида» қарор қабул қилган, унда бу борадаги амалга оширилиши зарур бўлган ишларни ташкил этиш юзасидан аниқ йўл-йўриқлар кўрсатиб берилган эди. Мазкур қарорни алоқадор муассаса, ташкилотлар, вилоят ҳамда туман ҳокимликлари қандай бажармоқда? Бугун ана шу масалада фикрлашиб олмоқ, ҳозирги вазият нуқтаи назаридан қўшимча чора-тадбирлар белгиламоқ лозим.

Мажлисда таъкидлаб ўтилдики, республикада кўчки ва сел-тошқинлар билан боғлиқ аҳвол анча мураккаб. 1993 йилнинг октябридан шу вақтгача Сурхондарё, Қашқадарё, Қорадарё ва Фарғона водийси жанубидаги дарёлар ҳавзаларида тўпланган ёғинсочинлар миқдори кўп йиллик ўртача кўрсаткичга нисбатан 100—120 фоизни, Вахш, Панж, Зарафшон ҳавзаларида, Норин дарёсининг юқори қисмида ва ўнг соҳилида 120—140 фоизни, Норин дарёсининг чап соҳили ҳавзаларида, Сирдарё, Чирчиқ ва Оҳангарон дарёларининг ўнг қирғоқларида 140—170 фоизни ташкил этди.

Шу йил март ва апрель ойларидаги ёғингарчиликлар тошқин ва кўчки хавфи бўлган минтақаларда намликнинг кўпайишига сабаб бўлди. Кўпгина дарёлардаги сув миқдори нормадагидан анча юқори даражададир. Ҳароратнинг кескин кўтарилиши ва қорларнинг тез эриши натижасида апрель-май ойларида Тошкент, Жиззах, Сирдарё, Самарқанд, Навоий, Сурхондарё ва Қашқадарё вилоятларининг ҳамда Фарғона водийсининг тоғолди минтақаларида сел ва сув тошқинлари рўй бериши мумкин.

Мутахассисларнинг хулосасига кўра, шу йилнинг апрель-май ойларида тўсатдан рўй бериши мумкин бўлган кўчкилар биргина Тошкент вилояти ҳудуди бўйича 56 аҳоли пунктига, 600 дан зиёд хонадонга, 68 йўл, асосий каналларнинг 32 участкасига ва бошқа иншоотларга таъсир этиши мумкин.

Лекин вақтида кўрилган тадбирлар ҳалокатли оқибатларнинг олдини олиш, республика кўрадиган зарарни анча камайтириш имконини берди. Мисол тариқасида шуни айтиш керакки, қўшни давлатларда ўтган йили кўрилган зарар расмий маълумотларга кўра, 300 миллиард сўмдан кўпроқни ташкил этган. Ўтган йили Ўзбекистонда бирорта ҳам халқ хўжалиги иншооти талофат кўргани йўқ.

Мавжуд шароитни назарда тутиб жойларда сув тошқинларига қарши кураш комиссиялари ташкил этилди, доимий фаолият кўрсатадиган штаблар ишлаб турибди, сел ва сув тошқини хавфи кучли бўлган жойлар аниқланди. Аҳолини хавф-хатарсиз жойларга вақтинча кўчириш чора-тадбирлари кўрилмоқда. Хусусан, Қашқадарё ҳокимлигининг фавқулодда вазиятлар бўйича комиссияси вилоят ташкилотлари билан биргаликда қисқа вақт мобайнида 488 оила яшайдиган 41 қишлоқни хавф-хатарсиз жойга кўчирди. Улар учун шошилинч тартибда 13 минг квадрат метр уй-жой қурилди, бу ерларни обод қилиш учун 360 миллион сўм ажратилди. Хавфли жойлардан кўчирилган меҳнатга лаёқатли аҳолининг ҳаммаси ишга жойлаштирилди. Кўчиб келинган жойда одамларнинг истиқомат қилиши учун зарур шарт-шароит яратилди, тиббий хизмат кўрсатиш йўлга қўйилди.

Шу билан бирга, республиканинг айрим минтақаларида қарорда кўзда тутилган тадбирларни амалга ошириш асоссиз равишда чўзилиб кетмоқда. Аҳолини кўчки ва сел хавфи бўлган жойлардан кўчириш жадал амалга оширилмаяпти. Дарё, сойларнинг соҳил ва ўзанларида, сел йўлларида тартибсиз, назоратсиз равишда уй-жой, дала ҳовлилари қуриш давом этмоқда. Шу сабабга кўра Чирчиқ дарёсининг сув ўтказиш имконияти уч баравар камайди. Оҳангарон, Қашқадарё, Зарафшон ва бошқа дарёларда ҳам шундай аҳволни кўриш мумкин.

Миллий хавфсизлик хизмати, Ички ишлар вазирлиги, фуқаро мудофааси ва Фавқулодда вазиятлар бўйича республика комиссияси, Гидрометеорология бош бошқармаси, Давлат геология қўмитаси мутахассислари ўтказган текширишларнинг кўрсатишича, хавфли жойлардаги шаҳарча ва қишлоқларнинг бугунги кунда республика бўйича атиги 30 фоизи кўчирилган. Шунингдек, вилоят ва туман ҳокимлари ариқларни, сув оқизиладиган қувурларни, сел йўлларини, зовурлар ва каналларни тозалаш ишларини зарур даражада амалга оширмаяпти. Натижада кўпгина шаҳарча ва қишлоқларда ҳовлилар, хонадонлар, аҳоли истиқомат қиладиган жойлардаги кўчалар қор ва ёмғир сувларига тўлмоқда.

Бундан ташқари, айрим вилоятларда ҳимоя дамбаларини тузатиш бўйича тупроқ ва шағал ётқизиш ишлари ҳажми тўла бажарилмаган. Чунончи, Навоий вилоятидаги «Айдаркўл» қирғоқларини мустаҳкамлаш мақсадида тупроқ ётқизиш ишларининг атиги учдан бир қисми амалга оширилган. Бугунги кунгача Андижон вилоятида Тентаксой яқинида жойлашган жамоа хўжаликларида, шунингдек, кўчки хавфи бўлган Норбўта қишлоғи адирларида дамбаларни мустаҳкамлаш ишлари ҳали бошланмаган.

Мажлисда республиканинг бирорта вилояти ҳам сел ва тошқин сувларини талофатсиз оқизиб юборишни таъминлаш мақсадида режалаштирилган ҳимоя ишларини тўлиқ ҳажмда бажармагани қаттиқ танқид қилинди.

Шундан сўнг Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги гидрометеорология Бош бошқармаси бошлиғи В. Чуб, мудофаа вазири Р. Аҳмедов, мелиорация ва сув хўжалиги вазири Р. Гиниятуллин, геология ва минерал ресурслар давлат қўмитаси раиси Т. Шоёқубов, сейсмология институти директори Қ. Абдуллабековнинг мазкур масалага доир ахборотлари тингланди.

Ахборотлардан маълум бўлишича, тоғлардаги тўпланган қор миқдори, республика ҳудудида жойлашган сув омборларининг ҳолати пухта ўрганиб чиқилган, сел ва тошқин хавфи мавжуд бўлган жойларда аҳолини огоҳлантирувчи ва хабардор этувчи постлар ташкил этилган, улар кечаю кундуз вазиятни назорат қилиб турибди. Фавқулодда ҳолатларда сел оқимини йўналтириб юбориш учун заҳира сув ҳавзалари белгилаб қўйилган. Сув омборларининг тўғонлари мустаҳкам, уларда ёрилиш ва ўпирилиш хавфи йўқ. Илмий текширишлар кучли зилзилалар рўй бериши хавфи ҳам йўқ эканини кўрсатмоқда.

Бизнинг тақдиримиз, ҳаётимиз, иқтисодимиз табиат билан, об-ҳаво шароити билан чамбарчас боғлиқ, дея таъкидлади Ислом Каримов. Оддий пахта масаласини олиб кўрайлик. Пахта — иқтисодиётимиз асоси, ризқ-рўзимиз экани ҳеч кимга сир эмас. Мана, чигит экиш мавсуми бошланди. Шу пайтда гидрометеорология маркази мутахассислари

(Давоми 2-бетда).

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг қарори

ТОШҚИН, СЕЛ ОҚИМЛАРИНИ ОҚИЗИБ ЮБОРИШ ВА КЎЧКИ ҲОДИСАЛАРИ БИЛАН БОҒЛИҚ БЎЛГАН ҲАЛОКАТЛИ ОҚИБАТЛАРНИНГ ОЛДИНИ ОЛИШ ҲАМДА УЛАРНИ БАРТАРАФ ЭТИШ ЧОРА-ТАДБИРЛАРИ ТЎҒРИСИДА

Республика давлат ҳокимият органлари табиий офатлар хавфини камайтириш ва уларнинг оқибатларини тугатиш борасида муайян тажриба орттирганлар. Республикада фуқаро мудофааси полки, тез ҳаракат қилувчи кучлар ташкил этилган ва зарур ашёлар билан жиҳозланган, вилоятларда уларнинг филиаллари ташкил этилмоқда, тошқинга қарши комиссиялар ишлаб турибди.

Шу билан бирга ҳар йили сел, тошқин, ўпирилиш ва кўчкилар туфайли юзага келадиган фавқулодда вазиятлар катта вайронгарчиликларга сабаб бўлмоқда, республика халқ хўжалигига жиддий зарар етказмоқда, баъзан эса одамларнинг ҳалок бўлишига олиб келмоқда. Бу мазкур ишда изчиллик йўқлигидан далолат беради. Кўрилаётган чора-тадбирлар даврийлик тусига эга. Ҳукуматнинг бу масалалар юзасидан қабул қилган қарорлари ёмон бажариляпти. Жойлардаги ҳокимликлар тегишли хизматларнинг руҳсатларисиз хавфли зоналарда тартибсиз равишда уй-жойлар қурилишига йўл қўймоқдалар. Натижада республикада 400 га яқин аҳоли яшаш жойлари ва 300 дан ортиқ халқ хўжалиги объектлари хавфли зоналарга жойлаштирилган. Ушбу барча масалаларда маҳаллий ҳокимият органларининг мувофиқлаштирувчилик роли сустлиги кузатилмоқда.

Об-ҳаво илиб бораётган бир шароитда қор заҳиралари ҳажмлари ва кутилаётган ёғингарчиликлар бу йил республикадаги вазиятни анча кескинлаштирмоқда сел, тошқин жараёнлари ва кўчки ҳодисаларининг фаоллашуви кутилмоқда. Кузатиш ва хабар бериш хизматларининг идоравий тарқоқлиги аҳволни мураккаблаштирмоқда. Давлат геология қўмитаси ҳамда мелиорация ва сув хўжалиги вазирлиги органлари ўз кўрсатмаларининг бажарилишида талабчанлик қилмаяптилар.

Сел, тошқин оқимларини талофатсиз оқизиб юбориш, кўчки ҳодисаларининг олдини олиш ва уларнинг оқибатларини бартараф этиш мақсадида Вазирлар Маҳкамаси **қарор қилади:**

1. Вилоятлар, шаҳарлар ва туманлар ҳокимларининг, вазирликлар ва идоралар раҳбарларининг фавқулодда вазиятларда барча манфаатдор ташкилотларнинг аҳолини ва халқ хўжалиги объектларини ҳимоя қилиш чора-тадбирлари бўйича куч-ғайратларини мувофиқлаштиришга оид ишларининг етарли эмаслиги қайд этилсин.

2. Жойларда табиий офатларнинг олдини олиш ва уларнинг оқибатларини тугатиш, шунингдек, одамларнинг тўлиқ хавфсизлигини таъминлаш бўйича ишларни ташкил этиш учун шахсий жавобгарлик вилоятлар, шаҳарлар, туманлар ҳокимлари, вазирликлар, идоралар, корхоналар ва ташкилотлар раҳбарларининг зиммасига юклансин.

3. Мелиорация ва сув хўжалиги вазирлиги ўзан сув омборларида тошқин сувларнинг тўпланиши учун заҳира сув ҳавзалари ташкил қилсин. Вазир ўринбосарлари ва бош бошқармалар бошлиқлари тошқин ва сел оқимларини талофатсиз оқизиб юборишни таъминлаш учун 2 ой муддатга вилоятлар ва муайян объектлар бўйича масъул қилиб бириктирилсинлар, вазирликнинг жойлардаги барча бўлинмаларида кеча-кундуз навбатчилик ва барча сув хўжалиги объектлари иши устидан назорат ўрнатилсин.

Дарёлар, сойлар ва гидроиншоотлар бўйича зарур ҳимоя (соҳил-дамба мустаҳкамлаш) тадбирлари ва авария-тиклаш ишлари бажарилсин, бу ишларга вазирликка 1994 йил учун ажратилган сармоя қўйилмаларининг умумий лимитлари доирасида сметалар ва алоҳида лойиҳалар бўйича ҳақ тўлансин. Ҳақиқатда бажарилган иш ҳажмлари бўйича ҳаражатлар Вазирлар Маҳкамасининг 1994 йил 14 февралдаги 70-сон қарори 7-бандида белгиланган шартларга биноан қоплансин.

(Давоми 2-бетда).

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг Қарори

ПУЛ МУОМАЛАСИНИ МУСТАҲКАМЛАШ ВА «СЎМ-КУПОН»НИНГ ХАРИД ҚУВВАТИНИ ОШИРИШ БОРАСИДАГИ КЕЧИКТИРИБ БЎЛМАЙДИГАН ЧОРА-ТАДБИРЛАР ТЎҒРИСИДА

Пулнинг барқарор муомалада бўлиши, «Сўм-купон»нинг харид қувватини ошириш ҳамда Марказий банкнинг олтин-валюта заҳирасини яратиш учун зарур шарт-шароитларни вужудга келтириш мақсадида Вазирлар Маҳкамаси қарор қилади:

1. Шу йилнинг 15 апрелидан бошлаб Ўзбекистон Республикасининг бутун ҳудудида Россия Банкининг пуллари муомалада бўлиши ҳамда юридик ва жисмоний шахслар томонидан барча тўлов турларига қабул қилиниши тақиқлансин.

Мулкчилик шаклларидан қатъи назар, савдо ташкилотлари ва корхоналарга, бошқа юридик шахсларга, шунингдек, жисмоний шахсларга назорат-касса аппаратлари албатта мавжуд бўлган тақдирда эркин муомаладаги валютага товарлар сотиш ва хизматлар кўрсатишга рухсат берилсин.

2. Ўзбекистон Республикасининг Молия вазирлиги, Давлат солиқ қўмитаси манфаатдор идоралар ва ташкилотлар билан биргаликда бир ҳафта муддат ичида 1-бандга мувофиқ савдо-сотиқ ва хизматлар кўрсатиш шунингдек, солиқ солишни такомиллаштириш тартиби тўғрисида таклифлар киритсинлар.

3. Белгилаб қўйилсинки, юридик ва жисмоний шахслар томонидан Ўзбекистон Республикасига келтирилган товарлар бўйича улар сотиб олинган маблағларнинг манбалари декларацияда кўрсатилмайди.

4. Шу нарса белгилаб қўйилсинки, «Сўм-купон»нинг шу йил 15 апрелдан ички ва ташқи бозорларда амалда таркиб топаётган конъюнктурани ҳамда нархлар нисбатини ҳисобга олган ҳолда Ўзбекистон Республикасининг валюта биржасида мунтазам ўтказиб туриладиган савдолар чоғида белгиланади.

«Ўзистиқболстат» Ўзбекистон Республикасининг Молия вазирлиги, Ташқи иқтисодий алоқалар вазирлиги, «Ўзулгуржибиржасавдо», «Ўзбексавдо» уюшмаси билан биргаликда товарларнинг тақдим этиладиган рўйхати асосида тегишли валюталарнинг нисбатларини мунтазам ва холисона аниқлаш учун ички, Россия ҳамда Ўрта Европа бозорларидаги нархларни ҳисобга олувчи автоматлаштирилган тизимни вужудга келтирсинлар.

5. Белгилаб қўйилсинки, хорижий валюта билан бажарилган операциялар бўйича ҳисоб-китоб ва солиқ солиш Ўзбекистон Республикасининг валюта биржасидаги савдоларнинг натижалари бўйича қайд этиладиган Марказий банк курсига мувофиқ корхоналар ва ташкилотлар томонидан амалга оширилади.

Ўзбекистон Республикасининг Молия вазирлиги, Марказий банки, Давлат солиқ қўмитаси бир ой муддат ичида корхоналарнинг хорижий валюталар, жумладан, собиқ СССР республикаларининг миллий валюталари билан операциялари бўйича бухгалтерия ҳисоб-китоби ҳамда ҳисоботи тартибини ишлаб чиқиб, тасдиқласинлар.

ҲАМКОРЛИКНИНГ ЯНГИ УФҚЛАРИ САРИ

РЕСПУБЛИКАМИЗ пойтахтида Ўзбекистон Республикаси Тошкент вилояти билан Россия Федерацияси Омск вилояти ўртасида ҳамкорлик тўғрисидаги шартнома имзоланди.

Икки делегация музокараси олдидан сўзга чиққан Тошкент вилояти ҳокими М. Б. Икромов ва Омск вилояти маъмурияти бошлиғининг ўринбосари В. Б. Соснин иккала вилоят ўртасидаги икки томонлама алоқаларнинг ривожланиши катта аҳамиятга эга эканлигини таъкидладилар. Икки вилоятнинг ҳамкорлиги бугун бошлангани йўқ. Тошкент ва Омск вилоятлари кўп йиллардан бери иқтисодий тараққиётнинг турли-туман масалаларини ҳал қилишда бир-бирларига ёрдам бериб келмоқдалар. Музокара иштирокчиларининг фикрича, эндиликда бу ҳамкорликни янада юқорироқ даражага кўтариш учун барча имкониятлар мавжуд. Шерикчилик, ўзаро қўшничилик муносабатларининг ривожланишидан икки томон манфаатдор эканлиги шундоқ ҳам билиниб турипти.

Музокараларда таъкидланганидек, Омск фақат йирик иқтисодий салоҳиятгагина эга эмас, У Сибир ҳудудига, Россия шимолига чиқиш учун дарвоза ҳам ҳисобланади. Бу минтақаларда эса Ўзбекистоннинг қишлоқ хўжалик маҳсулотларини етарли миқдорда кўришни жуда-жуда истайдилар. Россия делегацияси шуни таъкидладики, республикамизнинг пойтахт вилояти Россия бозорига янада жўшқинроқ ва муваффақиятли кириб бориши учун омскликлар ўзаро манфаатли шартларда омбор биноларини, совутгич ҳажмларини бериб туришга, шунингдек, бошқа хизматларни ҳам кўрсатишга тайёрдир.

Ўз навбатида Тошкент вилояти россиялик шериклар Ўзбекистондаги ўз ҳамкасблари билан ҳамкорликни ривожлантиришлари учун барча имкониятларни яратиб беришга тайёрдир.

Ўзбекистон Республикасининг Тошкент вилояти ва Россия Федерациясининг Омск вилояти ўртасида ҳамкорлик тўғрисидаги шартномани Тошкент вилоятининг ҳокими М. Б. Икромов ва Омск вилояти маъмурияти бошлиғининг ўринбосари В. Б. Соснинлар имзоладилар.

Музокараларда Тошкент вилояти ҳокимининг биринчи ўринбосари Э. М. Рўзиев, Омск вилоят матлубот жамиятлари уюшмасининг раиси Г. М. Горчаков, «Омск улгуржи бозор» ҳиссадорлик жамиятининг бош директори М. М. Петров, пойтахт вилояти ҳокимининг ўринбосари И. А. Тожибоевлар қатнашдилар.

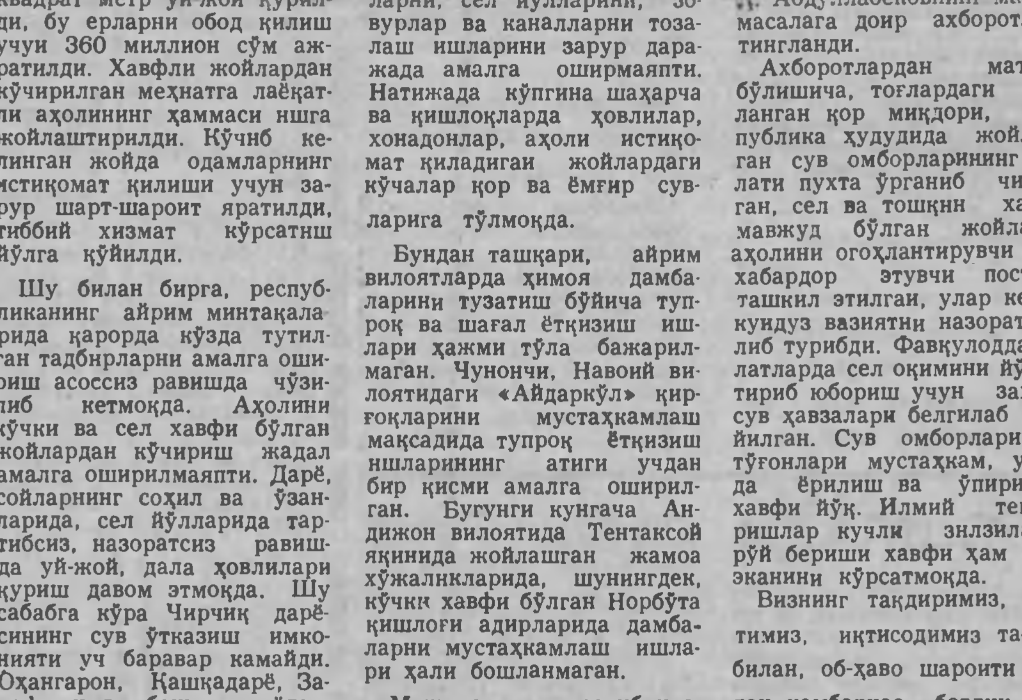

СУРАТДА: музокаралар пайти.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг Қарори

ПУЛ МУОМАЛАСИНИ МУСТАҲКАМЛАШ ВА «СЎМ-КУПОН»НИНГ ХАРИД ҚУВВАТИНИ ОШИРИШ БОРАСИДАГИ КЕЧИКТИРИБ БЎЛМАЙДИГАН ЧОРА-ТАДБИРЛАР ТЎҒРИСИДА

(Давоми. Боши биринчи бетда).

6. Ўзбекистон Республикасининг Марказий банкига:

Ўзбекистон Республикасининг доимий ишлайдиган валюта биржаси шу йил 15 апрелдан иш бошлашини таъминлаш;

банкларининг вакиллари, Ички ишлар вазирлиги, Алоқа вазирлиги, «Ўзбекистон ҳаво йўллари» Миллий авиакомпанияси, Ўрта Осиё темир йўли бошқармаси, «Ўзбектуризм» Миллий компанияси ҳамда бошқа идоралар билан биргаликда аҳолига валюта алмаштириб берадиган пунктлар тармоғини ташкил этиб, уларнинг ишлаши учун барча зарур шарт-шароитларни яратиш тавсия қилинсин.

Жисмоний шахсларга Марказий банкнинг рухсатномалари мавжуд бўлган ва бундай фаолиятни амалга оширишнинг мажбурий шартларига риоя этилган тақдирда валютани алмаштириш билан шуғулланишга ижозат берилсин.

Ўзбекистон Республикасининг Марказий банки ўн кун муддат ичида Адлия вазирлиги ва Молия вазирлиги билан биргаликда валютани алмаштириш операциялари билан банд бўлган юридик ва жисмоний шахсларни рағбатлантириш тўғрисидаги низомни тасдиқласин.

7. Ўзбекистон Республикасининг Молия вазирлиги Марказий банк билан биргаликда 10 кун муддат ичида Марказий банкка олтин ва бошқа валюта заҳираларини сотиш тўғрисида таклифлар киритсин.

8. Чет эл валютасидаги даромаддан Республика валюта жамғармасига 10 фоиз миқдорида; Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳрининг тегишли валюта жамғармаларига 5 фоиз миқдорида тўлаб келинган солиқ 1994 йилнинг 15 апрелидан бекор қилинсин.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1994 йил 3 январдаги 1-сон қарори ўз кучини йўқотган деб топилсин.

9. 1994 йилнинг 15 апрелидан бошлаб, мулкчилик шаклларидан қатъи назар, барча корхоналар учун чет эл валютасида тушадиган даромаднинг 30 фоизини Ўзбекистон Республикасининг Марказий банкига мажбурий тарзда сотиш тартиби белгилансин, шундан 10 фоизи Молия вазирлиги томонидан Республика валюта жамғармасига бериш учун, 5 фоизи эса, Қорақалпоғистон Республикасининг Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари томонидан маҳаллий валюта жамғармаларини вужудга келтириш учун сотиб олинади.

10. Молия Вазирлиги Марказий банк ва Миллий банк билан биргаликда бир ҳафта муддат ичида чет эл валютасида маҳсулот сотишдан, шу жумладан бартер (мавоза) йўли билан тузилган битимлар (бажарилган ишлар, кўрсатилган хизматлар)дан тушадиган, бошқа моддий бойликларни сотиш ҳамда савдо-сотиқдан ташқари, ишлардан тушадиган валюта даромадини Марказий банкка мажбурий тарзда сотиш тартибини ишлаб чиқиб, тасдиқласин.

11. Шу йилнинг 1 майидан бошлаб собиқ СССР республикаларининг хўжалик юритувчи субъектлари билан ҳисоб-китоблар клиринг асосида ёки эркин муомаладаги валютада амалга оширилиши белгилаб қўйилсин.

12. Марказий банк ва Молия вазирлиги икки ҳафта муддат ичида Ташқи иқтисодий алоқалар вазирлиги, Давлат солиқ қўмитаси, Ташқи иқтисодий фаолият миллий банки билан биргаликда валюта назорати тўғрисидаги Низомни ишлаб чиқсинлар, Низомда корхоналар экспорт-импорт операцияларини амалга ошириш чоғида чет эл валютасидаги маблағларнинг ҳаракати тегишли тарзда назорат қилинишини ва шундай маблағларнинг чет эллардаги банкларда берухсат сақланиши имконияти истисно этилишини таъминлаш кўзда тутилсин.

13. Мулкчилик шаклларидан қатъи назар, барча корхоналар ва ташкилотлар собиқ СССР республикаларининг банкларида субсчёт ҳисоб-китоб варақаларини очган бўлсалар, уларнинг зиммасига мазкур субсчёт ҳисоб варақаларидаги мавжуд маблағлар ва уларнинг ҳаракати тўғрисида Ўзбекистон Республикасининг тегишли хизмат кўрсатувчи банкларига мажбурий тартибда мунтазам ахборот бериб туриш мажбурияти юклансин.

14. Молия вазирлиги Давлат мулкини бошқариш ва тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш Давлат қўмитаси билан биргаликда республикада мулкни давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштириш жараёнларини чуқурлаштириш бўйича тасдиқланган давлат дастурини эътиборга олган ҳолда давлатнинг қимматбаҳо қоғозларини муомалага чиқариш муддатларини белгиласин.

15. «Ўзэлсаноат» уюшмаси икки ҳафта муддат ичида «Ўзбексавдо» уюшмаси, «Ўзбекбирлашув» билан биргаликда мулкчилик шаклларидан қатъи назар, савдо корхоналари ва ташкилотларини 1995 йилнинг 1 январига қадар уларнинг буюртмаларига мувофиқ касса аппаратлари билан босқичма-босқич таъминлаш бўйича тадбирлар режасини ишлаб чиқсин.

«Ўзбексавдо» уюшмаси, «Ўзбекбирлашув» Ўзбекистон Республикасининг Давлат солиқ қўмитаси билан биргаликда бир ой муддат ичида касса аппаратларидан фойдаланган ҳолда савдо-сотиқни амалга ошириш тартибини ишлаб чиқсинлар.

Қорақалпоғистон Республикасининг Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари 1995 йилнинг 1 январидан бошлаб янги ташкил этиладиган савдо корхоналари ва ташкилотлари касса аппаратларига эга бўлмаган тақдирда уларни рўйхатга олишни таъқиқласинлар.

16. «Ўзбексавдо» уюшмасига чет эллардан халқ истеъмол моллари олиб келишни ташкил қилиш учун хомашё заҳиралари ажратиб берилишида идоралар, концернлар, корпорациялар, уюшмалар раҳбарларининг зиммасига шахсий масъулият юклатилсин.

17. Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгашининг раиси, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимлари истеъмол моллари ишлаб чиқаришни кўпайтиришнинг маҳаллий манбаларини қидириб топиш ва пулли хизматлар кўрсатиш, аҳолининг эркин пул маблағларини сафарбар этиш асосида аҳолининг тўлов қобилиятига эга бўлган эҳтиёжини товар заҳиралари билан мутаносиб ҳолга келтиришни ва ўзларига қарашли ҳудудда пул эмиссияси камайтирилишини таъминласинлар.

18. Вазирликлар ва идоралар норматив ҳужжатларни ушбу қарорга мувофиқ ҳолга келтирсинлар.

19. Мазкур қарор ижросини назорат қилиш Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосарлари зиммасига юклатилсин.

Вазирлар Маҳкамасининг Раиси
И. КАРИМОВ.
Тошкент шаҳри,
1994 йил 11 апрель.

ҲАР БИР ИНСОН ҲАЁТИ УЧУН ЖАВОБГАРМИЗ

(Давоми. Боши биринчи бетда).

бу ишни амалга оширишнинг энг қулай вақтларини тавсия этишлари, ўз башоратларининг нечоғли тўғри эканига жавоб беришлари керак. Чунки чигитни экиб қўйиб, кейин уни жала ювиб кетиб, яна қайта экаверишдан ҳеч қандай наф йўқ. Ҳозир қишлоқ хўжалиги тасарруфидаги 300 дан зиёд об-ҳавони кузатиш нуқтаси тугатиб юборилгани айтилди. Уларни дарҳол тиклаш керак. «Хасис одам — икки баравар кўп тўлайди» деган мақол бор. Миллион сўмимни тежайман деб, охир-оқибатда миллиардлаб зарар кўриш, ёки, аксинча, вақтида сарфланган маблағ кейинчалик минг бора кўп фойда келтириши мумкин.

Халқда «ҳар эҳтимолга қарши» деган теран маънoли гап бор, деди Президент. Бу рўй бериши мумкин бўлган ҳар қандай мушкилотнинг чорасини кўриб қўй, кейин қийин аҳволга тушиб қолма, дегани. Биз учун инсон ҳаёти — энг азиздир. Ҳеч нарса — на демократия, на ислоҳот битта гўдакнинг бевақт хазон бўлган ҳаётига арзимайди. Давлат ҳар қандай ҳолатда ҳам ўз фуқароларининг ҳаётини муҳофаза қила олиши, унинг ҳалол меҳнат билан топган бойлиги нобуд бўлишига, уй-жойи сув ёки тупроқ остида қолишига йўл қўймаслиги керак. Бу ҳаммамизнинг, айниқса, ҳокимларнинг зиммасида турган энг масъулиятли вазифадир. Бепарволик, лоқайдлик оқибатида ана шундай ҳолатларга йўл қўйиш — ватан, халқ олдидаги энг катта жиноятдир. Буни ҳамма теран англаб олмоғи шарт!

Вазирлар Маҳкамаси қарорини бажаришда нега сусткашликка йўл қўйилди? Нима учун омборлардаги ортиқча сувлар, то марказдан вакил бориб мажбур қилмагунича, вақтида оқизиб юборилмади? Нега оилаларни кўчки хавфи бор жойлардан кўчириш секин кечмоқда? Менимча, бу ҳолнинг сабаблари қуйидагилардан иборат, деди Ислом Каримов. Таассуфки, зиммасига улкан масъулият юкланган кўпгина шахслар бепарволик иллатидан ҳамон халос бўлолмаяпти. Кўпчиликнинг бирор фалокат рўй бериб, бошига бир мусибат тушганидан кейингина кўзи очилади. Ҳозир жойлардаги айрим раҳбарларда ҳамма масалани биров юқоридан келиб ечиб беради, деган кайфият пайдо бўлган. Ҳокимлар шуни тушуниб олиши кераки, ҳукумат ёки илмий муассасалар тавсия беради. Агар, сезгир бўлмаса, ана шу кўрсатмаларни вақтида бажармаса, бунинг оқибатида биронта одам ҳалок бўлса, бунинг учун ҳокимлар шахсан жавоб беради.

Иккинчи сабаб, бу — бизнинг сувга ўта кўзимиз очлигидир. Тўғри, сув айниқса бизнинг шароитимизда ҳаёт, демакдир. Чунки, республика ҳудудидаги сув заҳиралари қишлоқ хўжалиги эҳтиёжининг 70—75 фоизинигина қоплайди. Шунинг учун ҳам бирор сув омборидаги ортиқча сувни чиқариб юбориш нафақат ҳоким, балки сув омбори бошлиғи, ҳатто оддий деҳқон учун ғоят мушкул: ёзда нима қиламан деб ўйлайди. Шунинг учун бу масалани марказлашган ҳолда ҳал этиш, яъни тегишли вазирлик ва идоралар аниқ ҳисоб-китоблар асосида қайси сув омборида қанча сув сақланишини белгилаб бериши керак. Чунки ҳокимлар ҳам, деҳқонлар ҳам тоғда қанча қор борлигини, омборга қанча сув келиб қўшилишини аниқ билмайди.

Белгиланган чора-тадбирларни амалга оширишда тўғаноқ бўлаётган учинчи нарса, бу — масъулиятсизликдир. Одатда, биз бирор қарорни қабул қилаётганда шуни бажариш имкони борми, қўлингиздан келадими, деб сўраймиз, деди Ислом Каримов. Лекин кўпинча унинг ижросига келганда, турли баҳонаю сабаблар пайдо бўлади. Ҳолбуки, қабул қилинган қарор вақтида, тўла бажарилиши шарт.

Тўртинчи сабаб, бу — аҳоли ўртасида тушунтириш ишларининг яхши йўлга қўйилмаганлигидир. Яширишнинг ҳожати йўқ, одамларда «Бошга тушганини — кўз кўрар» деган кайфият бор. Бунга барҳам бериш лозим. Бундай одамларга, сизнинг, бола-чақаларингизнинг ҳаёти биз учун жуда азиз, деб айтиш керак.

Сел, тошқин ва кўчки хавфи мавжуд жойлардан одамлар нега кўчишни истамайди. Бу борада давлат суғурта идоралари қандай фаолият кўрсатяпти? Улар кўчадиганлар учун етарли даражада товон пули тўлаяптими? Бу масалаларни ҳам республика Молия вазирлиги пухта ўрганиб чиқиши ва ечимини топиши керак. Токи, яшаб турган жойини тарк этаётган ҳар бир оила оундан ҳеч қандай моддий зарар кўрмаслигига тўла ишонч ҳосил қилсин.

Аҳолини хавфсиз жойларга кўчиришни икки босқичда ўтказиш мақсадга мувофиқдир, деди Президент Ислом Каримов. Биринчи босқичда кўчки, сел хавфи кетгунга қадар, одамларни тахминан 2 ойга вақтинча бошқа жойларга олиб чиқиб туриш лозим.

Иккинчи босқич эса муайян режа асосида, янги бунёд этиладиган шаҳарга ва қишлоқларнинг заминини — тупроқ тузилишини, ер қатлами таркибини пухта ўрганган ҳолда амалга оширилади. Умуман, бундан кейин ҳар бир иншоотни, турар жой биноларини бунёд этишда ана шу ҳолатларни инобатга олиш, олимларнинг, илмий муассасаларнинг хулосаларига таяниб иш кўриш қатъий қоидага айланиши зарур.

Мажлисда ҳозирги шароитда фуқаро мудофааси бўлинмаларининг фаолияти катта аҳамият касб этиши улар бирор фалокат рўй беришини кутмасдан, унинг олдини олиш чораларини кўриши лозимлиги таъкидланди. Сел, тошқин ва кўчки хавфи мавжуд бўлган жойларга, қандай баҳона-сабаб бўлмасин, одамларни қўймаслик вазифаси топширилди.

Мажлисда муҳокама этилган масала юзасидан қарор қабул қилинди.

Мажлисда республика Бош вазири А. Муталов, Бош вазирнинг биринчи ўринбосари И. Жўрабеков, Президентнинг Давлат маслаҳатчиси Т. Алимов, Бош вазир ўринбосарлари Б. Ҳамидов, Қ. Ҳаққулов, А. Возненко, К. Тўлаганов, М. Усмонов қатнашди.

(ЎзА).

ХАЛҚАРО АНЖУМАН ИШ БОШЛАДИ

12 апрель куни Тошкентда «Ижтимоий йўналтирилган бозор иқтисодиётига ўтиш шароитида иш билан машғуллик ва хусусий сектор корхоналарини ривожлантириш» мавзуида халқаро анжуман бошланди. Унда жаҳон банки, Европа қайта тиклаш ва тараққиёт банки, Европа ҳамжамияти ва бошқа бир қанча халқаро ташкилотларнинг вакиллари ҳамда Марказий Осиё давлатларидан келган мутахассислар иштирок этмоқда.

11 март куни 75 йиллигини нишонлаган Халқаро Меҳнат Ташкилоти (ХМТ) навбатдаги анжуманни ўтказиш учун Ўзбекистонни танлагани бежиз эмас. Республикамизнинг бозор муносабатларига ўтишда босқичма-босқич амалга ошираётган ислоҳотлари, юртимиздаги иқтисодий-сиёсий барқарорлик, тадбиркорлик ва хусусий мулкни ривожлантириш борасида амалга оширилаётган ишлари халқаро ташкилотлар ҳамда жаҳон жамоатчилигининг эътиборини тортмоқда. Меҳнаткашлар ҳуқуқи, турмуш шароитини яхшилаш, иш билан машғуллик имкониятларини қидириш ва тадбиркорликни ривожлантиришда тараққий этган мамлакатлар тажрибасидан фойдаланиш, минтақадаги мавжуд шароитни таҳлил қилиш каби масалалар йиғилиш иштирокчиларининг диққат марказида бўлади.

Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари Бахтиёр Ҳамидов ҳамда Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг мамлакатимиздаги доимий вакили Холид Малик анжуманнинг очилишида иштирок этди ва нутқ сўзлади.

(ЎзА).

● *Вилоят ҳокимлигида*

ЭҲТИЁТ ЧОРАЛАРИ — БОШ МАВЗУ

ТОШКЕНТ вилояти ҳокимлигида вилоят эпидемияга қарши кураш фавқулодда комиссиясининг навбатдаги йиғилиши бўлиб ўтди. Ушбу йиғилиш бежиз чақирилмади. Бу йилги кўкламнинг сўнгги босқичида кунларнинг керагидан ошиқча исиб кетиши кутилмоқда. Табиийки, бу бир қатор муаммоларнинг келиб чиқишига сабаб бўлади. Хусусан, озиқ-овқат маҳсулотлари, айниқса, халқимиз кўп истеъмол қиладиган гўштни сақлашда санитария-гигиена қоидаларига риоя этиш талаб қилинади. Бундан ташқари аҳоли турар-жойларида кўплаб турли хил жониворлар боқиладики, уларнинг юқумли касалликлар тарқатмаслигига ҳеч ким кафолат беролмайди.

Боз устига халқимизда ҳар эҳтимолга қарши, деган хушёрликка даъват этувчи ибора бор. Эҳтиёт чораси кўрилган жойда ҳар қандай воқеа ва фожианинг олдини олиш мумкин.

Шаҳар ва туман ҳокимлари муовинлари, СЭС бош шифокорлари, ветеринария хизмати бош назоратчилари, ички ишлар ходимлари, уй-жой-коммунал хўжаликлари раҳбарлари ва фавқулодда комиссия аъзолари иштирокидаги йиғилишда ана шу масалалар бош мавзу сифатида кўтарилди.

Вилоят давлат бош ветеринария назоратчиси Муҳаббат Орифжонова «Чорва молларини сўйишда ва гўшт маҳсулотларини сотишда ветеринария-санитария қоидаларига риоя қилиш» ҳамда «Қутуриш касаллигининг олдини олиш масалалари бўйича амалга оширилаётган ишлар ҳақида» ахборот берди.

— Чорва молларини сўйиш ва гўшт маҳсулотларини сотиш комиссиянинг доимий назоратида турипти. Лекин, шунга қарамай ҳанузгача қонунбузарлик ҳолатлари юз бермоқда,— деди у.— Яқинда ўтказилган текшириш буни яққол исботлади. Тошкент—Пискент йўлида уч кишига, Янгийўл — Чиноз йўлида 16 шахсга, Янгийўл шаҳрида 3 кишига ва Тошкент туманида 17 нафар шахсга ветеринария-санитария қоидаларига амал қилмай мол сўйиб, гўшт сотганлиги учун жарима солинди. Жойларда текшириш жараёни давом этмоқда.

Вилоятда қутуриш касаллигининг тарқалишига йўл қўймаслик чоралари ҳам кўриляпти. Биринчи чоракда шу мақсадда 21,5 минг ит, 30,9 минг қорамол, 12,8 минг қўй-эчки ва бошқа кўплаб жониворлар эмланди. Лекин, бу хотиржамликка асос бўлолмайди. Жойларда дайди ит ва мушуклар кўпайиб бормоқда. Касалликлар тарқатиш ҳавфи вужудга келган. Зудлик билан эҳтиёт чораларини кўриш керак...

Сўнгра маърузачига бир қатор саволлар берилди. Жумладан, йиғилиш иштирокчиларини йилнинг биринчи чорагида етказилган зарар миқдори ва бу борада эҳтиёт чоралари қай тарзда қўлланилаётганлиги қизиқтирди.

Вилоят уй-жой ва коммунал хўжалиги бош бошқармаси бошлиғи Х. Аҳмедов жойларда қутуриш касаллигининг олдини олиш юзасидан олиб борилаётган ишлар ҳақида гапириб берди. Эҳтиёт чораларини кўплашиб амалга оширишга чақирди. Йиғилишда, шунингдек, вилоят санитария-эпидемиология станцияси бўлим мудири Т. Зуфаров, Бекобод тумани ҳокимининг муовини Э. Қодиров, Янгийўл тумани бош шифокори М. Рихсибоева, Янгийўл шаҳри ҳокимининг муовини С. Умрбоев ва ички ишлар ходимлари сўзга чиқишиб, жойларда вужудга келган вазият ҳақида ахборот бердилар.

Йиғилишда бир қанча раҳбарлар ўз вазифасига совуққонлик билан ёндошганлиги учун комиссия томонидан огоҳлантирилди ва зудлик билан ўз иш йўналишларида ўзгариш ясашлари кераклиги таъкидланди. Вилоятда эпидемиологик ҳолатнинг ёмонлашувига сабаб бўлаётган қатор муаммоларни бартараф этиш юзасидан раҳбар ходимларга вазифалар юкланди.

Йиғилишда кўрилган масалалар юзасидан қарор қабул қилинди ҳамда касаллик тарқатувчи манбаларга қарши кураш икки ойлиги эълон қилинди.

Йиғилишни вилоят ҳокимининг муовини Ҳ. Ҳамидов олиб борди.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг қарори

ТОШҚИН, СЕЛ ОҚИМЛАРИНИ ОҚИЗИБ ЮБОРИШ ВА КЎЧКИ ҲОДИСАЛАРИ БИЛАН БОҒЛИҚ БЎЛГАН ҲАЛОКАТЛИ ОҚИБАТЛАРНИНГ ОЛДИНИ ОЛИШ ҲАМДА УЛАРНИ БАРТАРАФ ЭТИШ ЧОРА-ТАДБИРЛАРИ ТЎҒРИСИДА

(Давоми. Боши биринчи бетда).

Молия вазирлиги, «Ўзистиқболстат» давлат қўмитаси 9 ой якунлари бўйича вазирлар маҳкамасига бажарилган иш ҳажмларини маблағ билан таъминлаш манбаларига доир таклифлар киритсин.

4. Ўзбекистон Республикаси Давлат геология қўмитаси мавжуд илғор тажрибадан фойдаланган ҳолда берилаётган истиқбол маълумотларининг илмий асосланганлигини, хослигини ва аниқлигини оширсин. Тахмин этилаётган табиий офатларни каталоглаштириш ва паспортлаштириш асосида олдини олиш чора-тадбирларининг асосланган тизимини ишлаб чиқсин, селга, кўчкига ва шу кабиларга қарши чора-тадбирлар биринчи навбатда лойиҳалаштирилиши лозим бўлган ҳудудларни аниқласин. Мазкур масала юзасидан 1994 йил охиригача Вазирлар Маҳкамасига таклифлар киритсин.

Ўзбекистон Республикаси молия вазирлиги ҳисоб-китобга мувофиқ давлат геология қўмитасига давлат кузатиш хизмати учун ёмон йўллардан ҳам юраоладиган енгил автотранспорт ва оператив алоқа воситаларини мақсадли сотиб олиш учун Россия рублида зарур маблағлар ажратсин.

5. Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлиги:

содир бўлиши мумкин бўлган экзоген жараёнларнинг олдини олиш ва потенциал хавфли вазиятларда аҳолини ҳимоя қилиш бўйича ишларни фуқаро мудофааси ва фавқулодда вазиятлар бошқармаси учун устивор йўналиш этиб белгиласин.

Фуқаро мудофааси ва фавқулодда вазиятлар бошқармасига ҳамда «бошгидромет»га кўчки ва сел хавфи кучли бўлган даврларда мунтазам айланиб учиш ҳамда хавфли геологик ва гидрологик жараёнлар ривожланадиган районларни кузатиш учун вертолёт транспорти ажратсин;

бир ҳафта муддатда кўчки ва сел-тошқинлар хавфи энг кучли бўлган зоналарда хавфли вазиятларнинг олдини олиш бўйича шошилинч чора-тадбирлар кўриш учун алоқа воситалари, ҳаракатчан транспорт билан жиҳозланган доимий кузатиш постлари ташкил этсин;

давлат геология қўмитаси, мелиорация ва сув хўжалиги вазирлиги билан биргаликда бир ҳафта муддатда хавфли зоналардаги ишларнинг аҳволини ўргансин, вақтинча кўчирилиши ҳамда босқичма-босқич хавфсиз жойлардаги доимий истиқомат жойларига кўчирилиши лозим бўлган шаҳарчалар ва хўжаликлар рўйхатини аниқласин ҳамда маҳаллий ҳокимият органларига тақдим этсин.

«Ўзкимёсаноат» уюшмаси, Тошкент шаҳри ва Тошкент вилояти ҳокимликлари билан биргаликда республика кўп ихтисосли тез ҳаракат қилиш марказига ва тез ҳаракат қилувчи ҳарбийлаштирилган махсус отрядга техника билан жиҳозлашда, фавқулодда вазиятларда тез ҳаракат қилиш учун шахсий таркибни тайёрлашда ёрдам кўрсатсин.

6. Одамларни кўчки ва сел босадиган зоналардан кўчириш, аҳолини хавфсиз жойларга ўз вақтида эвакуация қилиш бўйича аниқ чора-тадбирларни амалга ошириш вилоятлар ва туманлар ҳокимларининг кечиктириб бўлмайдиган вазифаси деб ҳисоблансин.

Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши раисидан, вилоятлар, шаҳарлар, туманлар ҳокимларидан, вазирликлар, идоралар, корхоналар, ташкилотлар ва хўжаликлар раҳбарларидан объектларнинг ҳудудий ва баланс бўйича мансублигига кўра апрель-май ойларида ўз маблағлари ҳисобидан кўчки ва сел-тошқин ҳодисаларининг ҳалокатли оқибатларининг олдини олиш билан боғлиқ барча ишлар ва тадбирларни бажариш талаб этилсин. Зарурат бўлганда ҳаражатларни қисман қоплаш бўйича Вазирлар Маҳкамасига таклифлар киритилсин.

«Ўзистиқболстат» давлат қўмитаси, Ўзбекистон Республикаси молия вазирлиги вилоятлар ҳокимликлари, манфаатдор вазирликлар ва идоралар билан биргаликда аҳолини хавфли зоналардан босқичма-босқич кўчириш учун республика бюджетидан маблағ ажратиш тўғрисида Вазирлар Маҳкамасига таклиф киритсинлар.

Сув омборларининг иш режими учун жавобгарлик Ўзбекистон Республикаси Мелиорация ва сув хўжалиги вазирлиги зиммасига юклатилганлигини назарда тутиб, ҳокимликларнинг сел оқимлари тўпланадиган жойлар ва сув омборларида сувни тўплаш ҳамда уни чиқариб юбориш жараёнларига аралашишларига йўл қўйилмасин.

7. Вилоятлар, шаҳарлар ва туманлар ҳокимликлари халқ хўжалиги объектларини ҳамда уй-жойларни жойлаштиришда давлат геология қўмитаси органлари ва Ўзбекистон давлат муҳандислик-техникавий изланишлар институтининг лойиҳалаш ташкилотлари тавсия ва кўрсатмаларига оғишмай риоя қилсинлар.

8. Фанлар Академиясининг сейсмология институти иншоотлар механикаси ва зилзила бардошлилиги институти ва бошқа манфаатдор ташкилотлар билан биргаликда халқ хўжалиги объектлари ва уй-жой қурилишини лойиҳалаш ҳамда қуриш бўйича таклифларни ишлаб чиқсин ва 1994 йилнинг иккинчи ярмида ҳукуматга киритсин, бунда қурилишни эҳтимол тутилган хавфли зоналарда жойлаштиришда уларнинг зарур ҳимоя қилиниши ва чидамлилиги назарда тутилсин.

9. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги гидрометеорология бош бошқармаси:

кутилаётган иқлимий вазиятларга доир янада аниқроқ маълумот олиш учун илмий-техника тараққиётининг замонавий ютуқларидан ва жаҳон тажрибасидан кенг фойдалансин;

фуқаро мудофааси ва фавқулодда вазиятлар бошқармаси, давлат геология қўмитаси, мелиорация ва сув хўжалиги вазирлиги билан биргаликда вилоятлар ва туманлар ҳокимликларини ҳамда аҳолини республика ҳудудида кутилаётган сел, тошқин ва кўчки ҳодисаларидан ўз вақтида хабардор қилсин.

Ўн кун муддатда мелиорация ва сув хўжалиги вазирлиги ва Мудофаа вазирлиги билан биргаликда тошганда катта хавф туғдирадиган ўз-ўзидан ҳосил бўладиган кўл ва бошқа сув манбаларини текшириб чиқсин ҳамда эҳтимол тутилган ҳалокатли оқибатларнинг олдини олиш учун уларнинг ҳолати устидан назоратни таъминласин.

10. Ўзбекистон Республикаси Энергетика ва электрлаштириш вазирлиги, Коммунал хизмат кўрсатиш вазирлиги хавфли жойлардаги халқ хўжалиги объектлари ва аҳолини электр энергияси, газ ва ёқилғи билан узлуксиз таъминлаш чора-тадбирларини ишлаб чиқсинлар ҳамда амалга оширсинлар.

11. Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги хавфли зонадан вақтинча кўчирилган аҳолига хизмат кўрсатиш учун тиббий ёрдам кўрсатиш пунктларини зарур миқдорда зудлик билан ташкил қилсин, уларни зарур асбоб-анжомлар ва дори-дармонлар билан таъминласин.

Доимий яшаш учун кўчирилган жойларда зарур даражада тиббий хизмат ташкил этилсин.

12. Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги ҳалокатли ҳодисалар зонасидаги ҳудудлар ҳамда у ердаги вақтинча хавфсиз жойга кўчирилган фуқароларнинг иморатлари ва мол-мулкининг қўриқланишини таъминласин.

13. Молия вазирлиги, «Ўздавсуғурта»:

хавфли туманлардаги аҳолининг фавқулодда вазиятлар юзага келиши ҳодисасидан мажбурий суғурта қилиш тизими билан қамраб олинишини таъминласинлар;

вилоятлар, шаҳарлар ва туманлар ҳокимликлари билан биргаликда бир ой муддатда кўчки, сел-тошқин зоналарида иморатлар, шахсий мол-мулк ва чорва молларини, шу жумладан, боғдорчилик-полизчилик хўжаликларини қонунчиликка мувофиқ суғурта қилсинлар;

рақобат асосидаги қўшимча суғурта органлари ташкил этиш масаласини кўриб чиқсинлар.

14. «Ўздавтелерадио» компанияси, Ўзбекистон Миллий ахборот агентлиги:

фавқулодда вазиятларда аҳолини ҳимоя қилиш бўйича Ўзбекистон Республикаси ҳукумати кўраётган чора-тадбирлар тўғрисида республика аҳолиси ўртасида кенг тушунтириш ишларини олиб борсинлар;

Мудофаа вазирлигининг фуқаро мудофааси ва фавқулодда вазиятлар бошқармаси ва манфаатдор ташкилотлар билан биргаликда аҳоли ўртасида фавқулодда вазиятлар пайдо бўлган зоналарда кишиларнинг биринчи навбатдаги ҳатти-ҳаракатлари тўғрисида кенг тушунтириш ишларини олиб борсинлар.

15. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг фавқулодда вазиятлар бўйича комиссияси БМТ томонидан эълон қилинган табиий офатлар хавфини камайтириш халқаро ўн йиллиги доирасида халқаро тажриба ва ўзаро ёрдамдан фойдаланиш мақсадида БМТнинг инсонпарварлик ташкилотлари билан кенг ҳамкорлик қилсин.

16. Мазкур қарорнинг бажарилишини назорат қилиш Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг биринчи ўринбосари И. Ҳ. Жўрабеков зиммасига юклансин.

Вазирлар Маҳкамасининг Раиси
И. КАРИМОВ.
Тошкент шаҳри,
1994 йил 12 апрель.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ҚАРОРИ

ДАВЛАТ БУЮРТМАСИ БЎЙИЧА СОТИЛАДИГАН ПАХТА ТОЛАСИ ВА БОШОҚЛИ ДОН ЭКИНЛАРИНИНГ ХАРИД НАРХЛАРИНИ ОШИРИШ ТЎҒРИСИДА

Моддий-техникавий сарф-ҳаражатлар ошиб кетганлиги муносабати билан ҳамда жамоа хўжаликлари, давлат хўжаликларини, ижара, фермер хўжаликлари ва бошқа хўжаликларни пахта толаси ҳамда бошоқли дон экинлари етиштириш ва сотишни кўпайтиришга рағбатлантириш мақсадида Ўзбекистон Республикасининг Вазирлар Маҳкамаси қарор қилади:

1. 1994 йил ҳосилидан бошлаб ҳар 1 тоннаси учун ўрта ҳисобда қуйидаги харид нархлари тасдиқлансин:

Пахта толаси	— 1200 минг сўм-купон;
буғдой	— 300 —»—
жавдар	— 285 —»—
арпа ва сули	— 240 —»—

2. Ўзбекистон Республикасининг молия вазирлиги:

беш кун муддат ичида бошоқли дон экинлари янги харид нархларининг прейскурантларини ишлаб чиқиб, тегишли вазирликлар ва идораларга етказсин;

пахта толаси тайёрлашга янги РСТ (республика стандарти) ишлаб чиқилиб, тасдиқлангандан кейин икки ҳафта муддат ичида хўжаликлар пахта тозалаш заводларига сотадиган пахта толаси харид нархларининг прейскурантини жорий этсин.

3. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1993 йил 31 августдаги 443-сон қарори ўз кучини йўқотган деб ҳисоблансин.

Вазирлар Маҳкамасининг Раиси
И. КАРИМОВ.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

«БОШОҚЛИ ДОН ЭКИНЛАРИНИНГ ХАРИД НАРХЛАРИНИ ОШИРИШ ТЎҒРИСИДА» ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ 1993 ЙИЛ 30 НОЯБРДАГИ 691-СОН ФАРМОНИНИ ЎЗ КУЧИНИ ЙЎҚОТГАН ДЕБ ҲИСОБЛАШ ҲАҚИДА

Бошоқли дон экинларининг харид нархлари даражаси ўзгарганлиги муносабати билан «Бошоқли дон экинларининг харид нархларини ошириш тўғрисида» Ўзбекистон Республикаси Президентининг 1993 йил 30 ноябрдаги 691-сон фармони ўз кучини йўқотган деб ҳисоблансин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти
И. КАРИМОВ.
Тошкент шаҳри,
1994 йил 12 апрель.

Вилоят ҳокимлигининг маслаҳат кенгашида

ЧИГИТНИ ТЕЗ ВА СИФАТЛИ ЭКИБ ОЛАЙЛИК

БАҲОР шоширмоқда. Ўтиб бораётган ҳар бир фурсат бугун ғанимат. Буни яхши англаган **ҳақиқий деҳқон вақтни бой бермасдан илиқ-иссиқ кунлардан самарали фойдаланиб қолади.** Ерни оби-тобида ҳозирлаб уруғ сочишга киришади.

Вилоят ҳокимлигининг куни кеча ўтказилган **маслаҳат кенгашида асосан чигитни тез ва сифатли экиш, уни ернинг табиий намига ундириб олиш масалалари муҳокама этилди.** Мана шу мақсадда туман ҳокимлари, хўжаликларнинг раҳбарлари, деҳқончилик саноати уюшмасининг мутахассислари Пискент туманидаги «Пискент» жамоа хўжалигининг Усмон Тўрақулов етакчилик қилаётган бригадаси дала шийпонига тўпландилар. Вилоят ҳокими М. Б. Икромов бошчилигида ўтказилган маслаҳат кенгаши дастлаб экин майдонида ерга чигит қадашни амалга ошириш технологиясини кўздан кечиришдан бошланди. Чопиқ тракторига тиркалган сеялка кенгаш иштирокчилари кўз ўнгида маълум масофагача экишни амалга оширди. Сўнг вилоят агросаноат уюшмаси раисининг ўринбосари Р. Нурматов намуна сифатида намойиш этилган бу жараённи хўжалик раҳбарлари ва мутахассисларга бир бошдан шарҳлаб берди.

Хусусан, бу йилги шароитда **чигитни 4 сантиметр чуқурликда экиб, уни ернинг табиий намига ундириб олишга эришиш** лозимлиги таъкидланди. Хўш, бунинг учун нималарга эътибор бериш керак? Аввало, ерни оби-тобида ҳозирлаб олиш лозим бўлади. Сир эмаски, ўтган йили қишнинг эрта тушганлиги натижасида аксарият туманларда шудгорлаш ишлари кечикиб кетди. Намгарчилик ҳар йилдагидан бир неча бор ортиқ бўлди. Буни ҳисобга олган ҳолда бу йилги шароитда тупроқ ости қўзғатилмасдан ер сатҳига мола босиб, сўнг экиш ишларини амалга ошираверишни тавсия қилинди. Вилоятимизда бугунги кунда чигит экиш ишларини жуда қисқа кунларда ниҳоясига етказиш учун барча қулайликлар мавжуддир, дейилди кенгашда. **Айни кунларда далаларда 1788 та сеялка ишлатилмоқда. 1437 та ҳайдов трактори ерни экишга тайёрлаб беряпти. Ҳисоб-китобларга кўра битта сеялкага 56 гектардан ер тўғри келади.** Бу дегани чигит экишни узоғи билан бир ҳафтада тугаллаш мумкин. Кенгашда айрим туманларнинг техникани таъмирлаш корхоналарида ихтиро қилинган қатқалоқ кўчириш мосламалари ҳам намойиш этилди.

— Биз,— деди Мирзамурод Икромов,— чигитни бир марта экиш билан текис ундириб олишни ўйлаётган эканмиз, бунинг учун биринчи навбатда қатқалоқ кўчиришга ҳам шай ҳолда туришимиз керак. Хўжалик аъзоларини ҳозирданоқ мана шундай мосламалар билан таъминлаб қўйиш зарур. Токи эртага ҳеч ким шошиб қолмасин. Бу биринчи масала. Айрим хўжаликларда кўпинча қатор ораларидаги ўлчам мўлжалдагидан ҳам ортиб кетади. Бу ерни исроф қилишдир. Пахта кўчатдан чиқади. Шундай экан, уват бўйлари, симёғоч ва дарахт остлари ҳам фойдаланишдан четда қолмаслиги керак. Вилоят ҳокими бу ҳақда гапира туриб, Голландия фермер ва ишбилармонлари ҳаётидан, уларнинг тажрибаларидан бир неча жонли мисоллар келтирди. **Экиш жараёнида чигитни ивитишга ва уруғни, албатта, ерга минерал ўғитлар солиб экишга эришиш керак.** Шундагина кўзланаётган мақсадга эришиб, пахтачиликда бир вақтлар машҳур бўлган технологияни тиклаш мумкин.

Сўзга чиққан туман ҳокимлари, агросаноат уюшмаларининг раҳбарлари ва мутахассислар ўз жамоаларида чигит экишга қандай ҳозирлик кўрилганлиги ва экиш ишларининг бориши ҳақида ахборот бердилар.

Яқинлашиб келаётган ипак қурти боқиш мавсуми ҳақида ҳам гап борди.

Кенгашда узоқ йиллар Янгийўл туманидаги «Тинчлик» ва Ўртачирчиқ туманидаги Охунбобоев номли жамоа хўжаликларини бошқарган раислар, меҳнат қаҳрамонлари М. Исматов билан М. Рўзиматовлар нафақага кузатилдилар. Вилоят ҳокими уларнинг ҳар иккович тўн кийдириб, узоқ йиллик фаолиятлари учун миннатдорчилик билдирди.

Маслаҳат кенгаши ишида вилоят ҳокимининг ўринбосарлари Й. Тожибоев ва Б. Махситов ҳамда вилоят деҳқончилик саноати уюшмасининг раиси Ш. Норпўлатов иштирок этдилар.

Бурҳон Ҳасанович СИРОЖИДДИНОВ

Республика Уруш ва Қуролли кучлар фахрийлари қўмитаси раиси, Ўзбекистон Республикаси фахрийлар ташкилотлари уюшмаси кенгаши раёсати аъзоси, истеъфодаги генерал-лейтенант Бурҳон Ҳасанович Сирожиддинов 77 ёшида тўсатдан вафот этди.

Б. Сирожиддиновнинг бутун ҳаёти содиқ фарзанд ва ватанпарвар сифатида ватанга фидокорона хизмат қилиш билан ўтди.

Б. Сирожиддинов 1941—1945 йиллардаги урушнинг бошидан охиригача фашист босқинчиларга қарши жангларда бевосита иштирок этди, Москвадан Калининградгача бўлган оғир йўлни босиб ўтиб, мардлик ва жасорат кўрсатди, Беларусь ва Польша заминини душмандан озод қилиш учун бўлган жангларда қатнашди.

Б. Сирожиддинов урушдан кейинги йилларда, ҳарбий ўқув юртини тугаллагач, бир неча йил мобайнида республика ҳаво ҳужумидан мудофаа штабини бошқарди. 20 йилдан ортиқ ички қўшинлар бўлинмаларига командирлик қилди. Б. Сирожиддинов ҳарбий кадрлар тайёрлаш ва тарбиялашга кўп куч ва ғайратини сарфлади, узоқ вақт ички қўшинлар марказий курслари бошлиғи бўлди.

Б. Сирожиддинов сўнгги йилларда фахрийлар ҳаракатида фаол иштирок этиб, ёш авлодни ҳарбий-ватанпарварлик руҳида тарбиялаш бўйича катта ишларни амалга оширди.

Б. Сирожиддинов ҳарбий бурчини сидқидилдан бажаргани учун кўпгина жанговар ва меҳнат орденлари ҳамда медаллар билан мукофотланган, унга «Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган ёшлар мураббийси» фахрий унвони берилган эди.

Ажойиб, сезгир ва камтар инсон, ватанининг содиқ фарзанди, фаол жамоат арбоби Б. Сирожиддиновнинг ёрқин хотираси қалбларимизда абадий сақланади.

И. Каримов, Э. Халилов, А. Муталов, И. Жўрабеков, Т. Алимов, М. Умурзоқов, М. Қорабоев, Р. Аҳмедов, З. Алматов, Ғ. Алиев, Б. Раҳимов, С. Охунжонов, П. Шевелёв, Г. Стрелцов, С. Буличев, А. Алимов.

ПОКЛИК ТИЛДАГИНА БЎЛМАЙДИ

Қадимда барча жиноий ишларни қозилар ажрим қилган. Қозиларнинг ягона «Жиноят кодекси» — Қуръони карим бўлиб, улар барча ишни дин ақидалари асосида тафтиш қилиб, Оллоҳ номидан ҳукм чиқарган. Ислом аҳли қавмга энг тўғри, энг маърифатли йўлни кўрсатгани учун ҳам руҳонийлар аҳолининг энг мўътабар, эъзоздаги тоифаси ҳисобланган. Тарбия турлари ичида энг самаралиси ҳам диний тарбия бўлган...

Етмиш йилдан ошиқ давом этган коммунистик истибдод даврида динимиз «бадарға» қилинди, биз худодан юз ўгирдикми, худо биздан юз ўгирдими — нима бўлса ҳам, худосиз яшадик. Бунинг оқибатида тарихан қисқа муддат ичида маънавиятимиз қай даражада «бойигани» барчага маълум...

Худога беҳисоб шукрларким, мустақиллик туфайли жуда кўп қадриятларимиз, жуда катта маънавий бойлигимиз қаторида асосий бойлигимиз — «қувғин»да юрган динимиз ҳам «қайтиб» келди, худони қайтадан танидик ва яна беҳисоб шукрларким, худо ҳам бизни кечирди шекилли, бугунги кундаги аҳволимиз ёмон эмас...

Аммо, афсус ва надоматлар бўлғайким, истаган одам бемалол намоз ўқиш ва рўза тутиш имкониятига эга бўлган, кўплаб масжидлар қурилаётган, мадрасалар очилаётган, ҳайит кунлари ҳақиқий байрам қилинаётган, ҳаж сафарига отланганларга сафар шароити яратиб берилаётган бугунги кунимизда халқимиз ва динимиз шаънига мутлақо тўғри келмайдиган бир ҳодиса содир бўлди, яъни барчанинг эътиқоди ва эҳтиромида бўлган динимиз пешволаридан бир нечтаси қора курсига ўтирди. Бу ҳолни тасаввур қилиш ҳам, тасниф қилиш ҳам ниҳоятда оғир...

Яқинда матбуотда Ўзбекистон Республикаси Олий судида Мовароуннаҳр мусулмонлари идорасининг бир неча ходими устидан қўзғатилган жиноий иш кўрилаётгани ҳақида хабар қилинган эди. Мана энди иш кўрилиб бўлди, суд ҳукми чиқди. Қанчалик оғир бўлмасин, сизни бу жиноятчилар, уларнинг фаолиятидаги айрим ўринлар билан таништиришга мажбурмиз.

Ўзбекистон Республикаси Олий суди жиноят ишлари бўйича судлов ҳайъати очиқ суд мажлисида раислик қилувчи — Ўзбекистон Республикаси Олий суди судлов ҳайъатининг раиси А. Ишметов, Ўзбекистон Республикаси Олий судининг судьялари О. Рўзиев, А. Дўстбобоевлардан иборат таркибда, давлат айбловчиси — Тошкент шаҳар прокурори Э. Жўраев, ҳимоячилар, жамоат ҳимоячиси иштирокида Мовароуннаҳр мусулмонлари идораси ходимлари — Муҳаммадnаби Миркомилов, Муҳаммадлатиф Жуманов, Миробид Мирмаҳмудов, Абдусаттор Муслимов, Зиёвуддин Жаҳонгировнинг жиноий иши кўриб чиқилди.

Жиноятчиларнинг айрим ишлари билан танишинг:

Мовароуннаҳр мусулмонлари идорасида масжидлар бўлими ходими бўлиб ишлаган Муҳаммадnаби Миркомилов 1992 йил сентябридан бошлаб идоранинг чет эл валютаси бўйича хазиначиси лавозимини ҳам эгаллаб турган. У идорага тегишли 4400 АҚШ долларига 1992 йил октябрь ойида «ВАЗ—21061» маркали машина сотиб олиб, уни идора ҳисобига ўтказмасдан, ўз номига расмийлаштирган ва шахсий машина сифатида фойдаланган. Бундан ташқари, кичик корхона ҳадя этган 13000, туркиялик меҳмонлар масжид қуриш учун инъом қилган 60000, жами 73000 Америка долларини идоранинг «Ипак йўли» инновацион-тижорат банкидаги жорий ҳисобига топширмасдан, 1993 йил 12 июлга қадар ўз уйида яшириб келган.

Мовароуннаҳр мусулмонлари идорасида таълим (таъкид бизники — А. А.) бўлими мудири лавозимида ишлаган Муҳаммадлатиф Жуманов хазина ҳисобидан 1900000 сўмга «ГАЗ—2410» маркали, 600000 сўмга «ВАЗ—21063» маркали машина сотиб олиб, биринчисини ўз номига, иккинчисини эса ўринбосари Миробид Мирмаҳмудов номига расмийлаш-

1990 йилдан 1993 йилгача идорада хазиначи бўлиб ишлаган Абдусаттор Муслимов 699526 сўм маблағни ўзлаштирган.

Идора бош ҳисобчиси Зиёвуддин Жаҳонгиров идора жуда кўп ташкилот ва хўжаликларга ўтказган катта миқдордаги маблағни қайтариб олиш тўғрисида бош қотирмаганидан ташқари, Москва саноат қурилиш банкига гўё Тожикистон учун ТУ—154 самолёти сотиб олишга 200000 Америка доллари ўтказган. Бу маблағ Россия Президентининг фармонига биноан Ўзбекистон Республикасининг қарзи сифатида ушлаб қолинган.

М. Жуманов идоранинг 1300000 сўмига «ГАЗ—31029» маркали автомашина сотиб олиб, унинг ҳужжати ва калитини бир кишининг қўлига топширган (бу киши билан кейинроқ танишасиз)...

Булар жиноятчилар фаолиятининг суд жараёнида қайд этилган айрим кўринишлари, холос...

Суд ҳукмидан парча:

«Суд судланувчилар ва гувоҳларнинг кўрсатмаларини эшитиб, иш материалларини текшириб чиқиб, прокурор ва ҳимоячиларнинг нутқларини тинглаб, қуйидагиларни

АНИҚЛАДИ:

Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 15, 61-моддаларига кўра Ўзбекистон Республикасида Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси ва қонунларининг устунлиги сўзсиз тан олинади.

Давлат, унинг органлари, мансабдор шахслар, жамоат бирлашмалари, фуқаролар Конституция ва қонунларга мувофиқ иш кўрадилар.

Диний ташкилотлар ва бирлашмалар давлатдан ажратилган ҳамда улар қонун олдида тенгдирлар.

Ўрта Осиё ва Қозоғистон мусулмонларининг 1992 йил 27 февралда бўлиб ўтган қурултойида қабул қилинган Мовароуннаҳр мусулмонлари идораси низомининг 1, 6-моддаларига биноан мусулмонлар идораси ўз фаолиятини Ўзбекистон Республикаси Конституцияси ва амалдаги бошқа қонунларга риоя қилган ҳолда олиб боради».

Ҳукмда амалдаги қонунлар ва идора низоми қоидалари қўпол равишда бузилганлиги туфайли шу жиноятлар содир этилгани кўрсатиб ўтилган.

Ҳукм ўқилди, қора курсида ўтирганларнинг хатти-ҳаракатларига муносиб баҳо берилди. Аммо, бутун суд жараёнида жиноятчилар қаторида қора курсида ўтирмаган бошқа бир кишининг исми шарифи тез-тез зикр этилиб турди. Барча ҳужжатларда ҳам ўша ном жуда кўп кўзга ташланади.

Бошқа бир ҳужжатдан парча:

«АЖРИМ

Жиноий иш қўзғатиш, қидирув эълон қилиш ва қамоққа олиш ҳақида

Суд судланганлар ва гувоҳларнинг кўрсатмаларини эшитиб, иш материалларини текшириб чиқиб, бундан ташқари қуйидагиларни

АНИҚЛАДИ:

Судланганлар айбли деб топилган барча жиноятлар Мовароуннаҳр мусулмонлари идорасининг раиси лавозимида ишлаган собиқ муфтий Муҳаммад Содиқ Муҳаммад Юсуф ташкилотчилиги ва бевосита бошчилигида содир этилган бўлиб, унинг амалдаги қонунларга, диний идора низоми қоидаларига риоя этмасдан, уларни қўпол равишда бузиб, ходимларига ғайриқонуний топшириқ, кўрсатмалар бергани натижасида келиб чиққан...

...Муҳаммад Содиқ Муҳаммад Юсуф раҳнамолигида унинг самолёт сотиб олиш баҳонасида чиқарган ғайриқонуний буйруғига мувофиқ ХАЙРИЯ (таъкид бизники — А. А.) ишларига сарф қилиш учун чет давлатлардан келиб тушган валюта маблағларидан 200000 АҚШ доллари масжид-мадрасалар қуриш, уларни таъмирлаш, таълим-тарбия, вақф ва хайрия ишлари учун ишлатилмасдан,

1991 йил 21 декабрида идора ҳисобидан Москва саноат қурилиш банкига Тожикистон Республикаси мусулмонлари қозиёти учун қурол сотиб олишга (таъкид бизники — А. А.) ўтказиб юборилган...

...Баён этилганларга кўра ва ҳозирги вақтда Муҳаммад Содиқ Муҳаммад Юсуф Ўзбе-

дан чет элга чиқиб кетгани, турар жойи номаълум эканини эътиборга олиб, жиноят процессуал кодексининг 169, 236-моддаларини қўллаб, суд

АЖРИМ ҚИЛАДИ:

1952 йилда Андижон вилоятида туғилган, миллати ўзбек, Тошкент шаҳар, Уста Олим кўчаси, 28-уйда истиқомат қилиб келган Муҳаммад Содиқ Муҳаммад Юсуфга нисбатан Ўзбекистон Республикаси Жиноят кодекси 130-моддасининг 4-қисми ва 78-моддасининг 3-қисмида қайд қилинган жиноятларни содир этганини назарда тутиб жиноят иши қўзғатилсин.

Унга нисбатан қидирув эълон қилинсин ва ахтариб топилганидан кейин эҳтиёт чораси ўзгартирилиб, қамоққа олинсин..»

Бу сатрларни ўқиш сизга нақадар оғирлигини сезиб турибман, азиз газетхон. Бироқ, афсуски, начора, ҳодиса содир бўлган, энди минг кўз юмганимиз билан уни орқага қайтариб бўлмайди...

Юқорида «исми табаррук»лари келтирилган «зот» яқин-яқингача бу унвонга қўштирноқсиз мушарраф эдилар. Аммо, доно халқимизнинг «Семизликни қўй кўтарар», деган мақоли ҳам бежиз туғилмаган экан. Мазкур «зот» ўзига кўрсатилган эҳтиром майидан сархуш бўлиб, ишончу ҳурмат юкини кўтаролмади шекилли, мусулмончиликнинг мезонларидан бири — қаноатни унутиб қўйди, асосий иши — қавмини иймону диёнатга чақириш ўрнига, шуҳрату мансаб кетидан қувиб, сиёсий найранг йўлига ўтди. Чунки, энди уни ҳозирги ҳурмату мартаба қаноатлантирмай қўйган эди. Маълумки, Раҳмон йўлидан озган одам албатта Шайтон йўлига киради. Халқни Раҳмон йўлига бошлайдиган «зот» энди Шайтоннинг қулига айланган, унинг: «Сен халқингга раҳнамо бўласан», деган васвасасидан бошқа нарсани эшитмас эди. Оқибатини, мана, кўриб турибсиз.

Республикамизда жиноятчиликка қарши катта кураш бошланган, бу кураш самарасини бераяпти, лекин, афсуски, жиноятчилик ҳали батамом тугагани йўқ. Бу — тушунарли ҳол, албатта. Чунки, ёмонлик илдизини бир кунда қуритиб бўлмаслигини барчамиз биламиз. Жиноят содир этаётганлар орасида турли тоифага мансуб кишилар бор. Аммо, сиз билан бизни поклик, ҳалолликка даъват этувчи дини ислом пешволарининг жиноят содир этиши... Идрок этиш ўта мушкул бўлган ҳол.

Жиноятга яраша жазо берилади, етказилган моддий зарар ўрни қопланади. Бу — аниқ гап ва ҳал этилиши унча қийин бўлмаган масала. Бироқ, шу бир суд жараёнида аниқланган жиноий ишлар етказган маънавий зарарнинг ўрнини қоплаш (агар қоплаб бўлса!) эса, ниҳоятда машаққатли, ҳали-бери, битадиган иш эмас. Келинг, шу тўғрида салгина мулоҳаза юритайлик.

Шолининг ичида курмак ҳам ўсиши табиий. Бироқ, бу гап — шолизорни курмакзор, деб аташ лозим, деган гап эмас. Тил ва дилда фақат худонинг номи зикр этилиши лозим бўлган муқаддас даргоҳга тўрт-бешта нафси ҳакалак отган одам жойлашиб олгани — бу муқаддас даргоҳ нуфузига салгина соя ташласа-да, асосий моҳиятга назаримизни ўзгартиролмайди. Кишини бошқа нарса ўйлантиради. Ўғрилик, фаҳш, қаллоблик билан кун ўтказадиган одамлар бор. Уларни «худодан қўрқмаслар», деймиз. Улар ҳақиқатан ҳам худони билмайди ҳам, бинобарин, ундан қўрқмайди ҳам. Аммо, сизу бизни ҳар нафасда инсофга, мусулмончилик одатларига риоя қилишга, худодан қўрқишга чорлаб «амри маъруф» қиладиган одамларнинг ҳаромдан ҳазар қилмагани, ҳаром луқмани бошқа жойдан эмас, худонинг уйидан қидиришга худодан қўрқмаганига нима дейсиз?

Тожикистондаги биродаркушлик уруши қўшни, биродар халқ тарихида қора доғ бўлиб қолади. Маълумотларга қараганда, бу урушда тожик халқи берган қурбон иккинчи жаҳон урушида берилган қурбондан анча кўп экан. Ҳали ҳам совуқ нафаси уфуриб турган бу урушнинг ...

ётганларни сулҳга чақирадиган, ўз номи билан тинчлик бўлган дини ислом вакили, ҳатто чумолига ҳам озор бермаслиги лозим, лекин юз минглаб миллатдошларининг қони тўкилишидан сесканмаган, бугунги кунда хорижда айшини суриб юрса ҳам, ҳамон қон ҳидини соғинаётган бу «зот»нинг исми шарифлари ҳам барчага аён — Акбар Тўражонзода. Президентимиз Тожикистонда вазият кескинлаша бошлаганиданоқ ташвишга тушгани, бу вазиятни юмшатишга урингани, хунхўрлик бошланганидан бери эса, бу мудҳиш оловни ўчириш мақсадида жон куйдираётганини, БМТ Бош котибига бир неча марталаб мурожаат қилгани, ҳатто Бирлашган Миллатлар Ташкилоти минбаридан туриб шу хусусда бонг ургани ҳолда, республикамизнинг аҳли мусулмони сиғинадиган муқаддас даргоҳ пешволари бу уруш оловини «пуф»лашга кўмаклашганини ким шуурига сиғдира олади? Масжид-мадрасалар қуриш, уларни таъмирлаш, таълим-тарбия, вақф ва Хайрия ишларига сарф қилиш учун ҳадя қилинган 200000 Америка доллари қон тўкиш учун ишлатишга инъом қилинганини инсон зотига қандай тушунтириб бўлади? «Жиноят» сўзи бу ишга баҳо бўлолмайди. Буни фақатгина қабоҳат, деб аташ лозим эмасми?

Ва ниҳоят. Бу қилмишлардан огоҳ бўлган оддий мусулмон фуқарода умуман дини Исломга нисбатан қандай фикр уйғонади? Бу қилмишлар олдида етмиш йилдан ошиқ давр мобайнида олиб борилган атеистик тарбия ҳеч нарса бўлиб қолмайдими?

Назаримда, содир этилган жиноят ҳам, ўзлаштирилган маблағ ҳам, моддий зарар ҳам бу маънавий зилзила оқибатида ҳосил бўлган маънавий ўпқон олдида бўлак-бўлак қилиб ташланган тана қаршисидаги бир эмлаш билан битиб кетадиган жароҳатга ўхшаб қолади.

Халқимизда: «Тили билан дили бир», деган сифат бор. Бу — асл инсон, асл мусулмоннинг сифати. Дилдаги нарса тилга чиққан тақдирдагина бу бирлик пайдо бўлади. Дилида бошқа нияти тилида ўзга гап бўлган инсон эса, мунофиқ ҳисобланади. Мунофиқлик Исломда кофирликдан ҳам ёмон баҳоланади...

Шу ўринда барча диндорлар, диний идора раҳбарларидан узр сўраган ҳолда битта мулоҳазани ўртага ташлашни лозим топдик. Маълумки, асов дарё ўзини у қирғоқдан бу қирғоққа уриб оқади. Орада қанча жойларни ўпириб ҳам кетади. Шунинг учун унинг лойқа сувини ичиш қийин бўлади. Ўзанига борганидан кейингина ўзи ҳам тинчланади, суви ҳам тинийди. Ёшлик ҳам асов дарёдай гап. У ўзанига етгунига қадар анча-мунча номақбул ишларни қилиб қўйиши мумкин. Шундай экан, мусулмон фуқароларимизнинг энг эътиборли даргоҳи бўлмиш диний идораларга ҳам кўпни кўрган, оқ-қорани таниган, мухтарам оқсоқоллардан етакчи сайлаш мақсадга мувофиқ бўлмасмикан?

Бу ердаги кичик «балиқча»лар тўрга илинди-ю, уларнинг илҳомчиси, фатводори бўлган акула хорижга қочиб, жазодан қутулиб қолдими? Менимча, бундай деб бўлмайди. Ҳеч бир ҳодиса мантиқдан ташқарида юз бермайди. Жиноятнинг моддий ва маънавий томонлари тилга олинди. Жазо ҳам айнан шу тариқа — икки хил, яъни, моддий ва маънавий бўлади. Маънавий ва моддий жазони асло тарози палларига солиб бўлмайди. — Маънавий жазо юки босиб кетади. Шу нуқтаи назардан қарайдиган бўлсак, бу мудҳиш ишларнинг бошида турган раҳнамони худонинг ўзи жазолаб қўйганига имон келтирамиз. Чунки, юртдан айри тушиб, халқнинг нафратига учраб яшашдан оғир жазо бўлмайди бандаси учун!

Хуллас, бу хунук ҳодиса барчамизнинг кўзимизни очсин, тил бошқа-ю дил бошқа бўлиши, поклик тилдагина бўлганида не оқибатларга олиб келишидан ҳар қайсимиз ўзимизга хулоса чиқариб олайлик, Оллоҳ таоло ҳеч бир бандасининг пешонасига бун-

СИЗ СЕВГАН ҚЎШИҚЛАР

Чилонзор тумани маданият саройи қошида фаолият кўрсатаётган Владимир Хлебников раҳбарлигидаги рус халқ хор жамоаси «Сиз севган қўшиқлар» деб номланган янги концерт дастури билан Собир Раҳимов туманидаги қариялар уйида меҳмон бўлди. «Наманганнинг олмаси», «Бизга фақат тинчлик керак», «Хотира», «Чаманда гул», «Ўзбекистон мадҳияси» каби куй-қўшиқлар томошабинлар томонидан катта қизиқиш билан кутиб олинди. Айниқса, Фарид Нурмуҳамедов, Жулай Қурбонов, Николай Шербаковларнинг якка ижролари қарияларга жуда манзур бўлди.

С. СИРОЖИДДИНОВ.

ХАТЛАРДАН САТРЛАР

ИЛГАРИ озгина дард чексак чет элларда, айниқса Қрим ва Кавказдаги курорт-санаторийларда даволаниб келишга ҳаракат қилардик. Лекин олдингдан оққан сувнинг қадри йўқ, деганларидек, ўзимизнинг юртимизда ҳам ўша курорт жойлардан қолишмайдиган шифо масканлари борлигини яхши билмасдик. Мен яқинда ана шундай ажойиб шифо масканларидан бири ҳисобланган Юқоричирчиқ туманининг Аҳмад Яссавий номли жамоа хўжалигида жойлашган вилоят физиотерапия шифохона-санаториясида даволандим. Таассуротларим зўр! Шифокорларнинг фидокорона меҳнати, инсонийлиги, ўз касбларини яхши билиши мени мафтун этди. Бош шифокор Тошпўлат Сотиболдиев ва унинг ўринбосари Манзура Ортиқованинг, айниқса мени даволаган шифокор Ўролбой Омонқуловни тилга олмай иложим йўқ. Уларнинг куюнчакликлари туфайли саломатлигим тикланди. Раҳмат сизга, шифокорлар!

Обиджон ЮСУПОВ,
Ўртачирчиқ туманидаги «Ўртасарой» жамоа хўжалигидан.

* * *

ЎЗЛАРИНИНГ ширин сўзлари билан биз каби ногирон, меҳрга муҳтож қарияларнинг кўнглини олаётган шифокорлар ҳақида ҳар қанча ёзсам оз. Ўзим яшаётган қариялар уйида кейинги пайтларда ногиронлар соғлигини назорат қилишга эътибор анча кучайди. Бунинг боиси шифокор Олтиной Одинаматова ва ҳамшираларимизнинг ўз вазифаларига сидқидилдан ёндошаётганликларидир. Биз улардан мингдан минг розимиз. Яхшиликлари биздан қайтмаса, Оллоҳдан қайтсин...

Оҳангарон туманидаги қариялар уйида яшовчилар номидан: Инобат НАЖМИТДИНОВА.

* * *

ПОЙТАХТДАГИ соғлиқни сақлаш вазирлигига қарашли 1-клиник шифохонанинг тез ёрдам юрак хасталиклари бўлимининг аҳил жамоаси беморларга намунали хизмат кўрсатмоқда. Бўлим шифокорлари юзлаб беморларга қайтадан ҳаёт бағишламоқдалар. Бўлимга ёш олим, медицина фанлари доктори Йўлдош Зиёев раҳбарлик қилмоқда. Уларнинг туну-кун олиб борадиган машаққатлари, айни чоғда савобли ишларидан беморлар миннатдор.

Собит МУСАЕВ,
Тошкент шаҳридан.

* * *

АНГРЕНЛИК ўқитувчи Нурмуҳаммад Миржалилов 1962 йилдан бери Обликдаги 29-мактабда бошланғич синф ўқувчиларига сабоқ беради. У нафақат ўзи ишлаётган мактабда, балки Ангрен шаҳрида энг тажрибали, жонкуяр ўқитувчилардан. Ангренликлар қатор орден ва медаллар нишондори бўлган бу ажойиб ўқитувчи билан фахрланадилар. У бу йил 56 баҳорни қаршилади, меҳнат фаолиятига эса 36 йил тўлди.

Теша ШЕРАЛИЕВ.

* * *

ЯҚИНДА Оққўрғон туманидаги Ойтамғали қишлоқ фуқароларининг бошқарув йиғини жамоаси таклифи билан Навоий номли жамоа хўжалигида «Йилнинг энг яхши ўқитувчиси» кўрик-танлови бўлиб ўтди. Унда мактабларда ўтказилган кўрик-танлов ғолиблари ўзаро куч синашдилар. 37-ўрта мактабнинг она тили ва адабиёти ўқитувчиси Марҳаматхон Ўтанова танлов ғолиби деб топилди ва бош соврин билан

МУЛОҚОТЛАР ФОЙДАЛИ БЎЛМОҚДА

ЯҚИНДАН БУЁН туманимизда «Қабул куни» деб ном олган яхши тадбир одат тусига кириб қолди. Ҳар ҳафтанинг маълум бир куни ё маҳаллада, ёки қишлоқда аҳоли билан юзма-юз учрашувлар учун ажратилади. Мулоқотда Юқоричирчиқ тумани ҳокими, унинг барча муовинлари, ҳокимлик бўлимлари, ташкилотларнинг раҳбарлари меҳнаткашларни қизиқтирган, муаммоли саволларга жавоб берадилар. Суҳбатлардан мақсад — имкони бўла туриб ҳал бўлмаётган масалаларни жойида ҳал қилиш, кишиларга Президентимиз фармонлари, республика ҳукумати, вилоят, туман ҳокимликларининг қарорлари мазмунини батафсил етказиш, иқтисодий ислоҳот йўлидаги мушкулликларни биргаликда бартараф этиш, айни пайтда, яқин келажакда ва истиқболда бажариладиган тадбирлар ҳақида муфассал гаплашиб олишдир.

Бу учрашувларнинг бундан етти-саккиз йил илгари ўтадиган «очиқ эшиклар куни»дан яна фарқи шуки, раҳбарлар қуруқ ваъда бериб қутулиб кетмасдан, бўладиганини бўлади, бўлмайдиганини қачон бўлиши мумкинлигини рўй-рост айтмоқдалар. Аҳоли таклиф ва истаклари, талаблари, албатта, ҳисобга олинади.

Одамлар ишчанлик руҳида ўтаётган бундай савол-жавоб davраларидан хурсанд. Бу бежиз эмас. Чунки, унинг тарбиявий таъсири самарали бўлмоқда. Кишилар ўзларининг барча саволларига батафсил жавоб олганларидан кейин ҳар бир учрашувда туман ҳокими Мирзахўжа Қалқулов ёшларни меҳнатга жалб қилиш, уларда, Президентимиз таъкидлаганидек, ўзининг мустақил, азиз Ватанига меҳр-муҳаббат уйғотиш, «Давлат менга нима берди» деб эмас, «Мен давлатга нима бердим» деган ўй мақсад билан яшаш туйғуларини шакллантириш ҳақида гапирмоқда.

Хусусан, шундай учрашувларда ота-оналар, оқсоқоллар, меҳнат фахрийлари диққати маҳаллалар, хонадонларда озодалик, саранжом-саришталикни, осойишталикни таъминлаш, соғлом авлодни вояга етказиш ҳаракатида фаол иштирок этиш, айниқса, тарбия ўчоғи — оилада фарзанд хулқ-атворига алоҳида эътибор бериш зарурлигига қаратилмоқда. Зотан, одобли, меҳнатсевар, она юртимизга садоқатли фарзанд ҳам, ё бўлмаса ялқов, безори, жиноятчи фарзанд ҳам оилада улғайишини унутмаслик керак.

Учрашувлар жараёнида ҳар бир инсоннинг мустақил республикамиз равнақи учун қўшадиган ҳиссаси ортиб бориши лозимлиги, шундагина иқтисодий ислоҳотларимиз жадал амалга ошиши таъкидланмоқда.

С. АБДУЛЛАЕВ.

БИР ХЎЖАЛИКДАН УЧ ХУШХАБАР

САБЗАВОТНИ ЭКИБ БЎЛДИЛАР

КЕЙИНГИ йилларда об-ҳаво шароитининг ўзгариб кетганлиги деҳқонлар олдига баҳорги экиш ишларини тадбиркорлик билан олиб бориш вазифасини қўймоқда. Қуйичирчиқ туманидаги «Дўстлик» жамоа хўжалиги миришкорлари бу вазифани уддалаш учун маҳоратларини ишга солмоқдалар.

Хўжаликда пахтачилик етакчи тармоқ ҳисобланади. Лекин, улар ерлар етилиб, то экишга тайёр бўлгунга қадар сабзавот, картошка ва чорва озуқаси экиш ишларини ниҳоясига етказишни мақсад қилиб қўйдилар. Бу соҳада яқинда бўлиб ўтган вилоят сабзавоткорлари, боғбонлари ва соҳибкорларининг вилоятдаги барча меҳнаткашларга Мурожаати руҳлантирувчи куч бўлди. Дала ишларини ана шу мурожаатда кўрсатилган йўл-йўриқлар асосида ташкил этдилар. Ҳар гектаридан камида 300 центнердан сабзавот, 200 центнердан картошка олиш режалари белгиланган эди. Бу режани бажариш учун аввало уруғликни саралаб олдилар. Сабзавот кўчатларининг сархиллари экилди. Ҳар бир кундан самарали фойдаланилди ва бу иш барвақт ниҳоясига етди. Чорва озуқаси учун мўлжалланган лавлаги ҳам экиб бўлинди, эски бедазорлар парвариш қилиниб, янги бедазорлар барпо этилмоқда.

ЧОРАК РЕЖАСИ ОШИРИБ БАЖАРИЛДИ

ХЎЖАЛИКДА чорва озуқаси етиштиришга ҳар йили ҳам катта эътибор берилади. Лавлагининг ҳар гектаридан 500—600 центнердан, бедазорлардан 120—130 центнердан пичан олинади. Фермадаги молларнинг эҳтиёжига яраша ғамлаб қўйилади. Шунинг учун ҳам қишлов яхши ўтади.

Бу йил ҳам шундай бўлди. Мавжуд озуқа экинларидан тежамли фойдаланилди. Шунинг учун ҳам январь ойида режадаги 55 тонна ўрнига салкам 69 тонна, февраль ойида эса 65 тонна сут топширилди ва режалар ошириб бажарилди. Март, апрель ойларида ҳам яхши натижаларга эришилмоқда. Уч ойда 5 тонна гўшт топшириш мўлжалланган эди. Амалда 5,5 тонна топширилди. Жамоа хўжалиги чорвадорлари қишловни муваффақиятли якунлаш учун астойдил ҳаракат қилмоқдалар.

ОБОД КЎЧАЛАР

ХЎЖАЛИКДА ободончилик ишларига ҳам катта эътибор берилади. Айниқса, баҳор келиши билан бу соҳадаги ишлар кучайтириб юборилди. Хўжаликда 4 та бўлим бор. Маҳалла қўмиталари билан биргаликда ана шу бўлимлардаги кўчаларни обод қилишга киришилди. Ариқ бўйлари, кўча четларига мевали кўчатлар экилди. Бу йил ўтган йилдагига қараганда анча кўп терак кўчатлари олиб келиниб, теракзорлар кенгайтирилди. Маҳалла фаоллари, фахрийлар янги мевазор боғлар, кўчатзорларни, теракзорларни ўз оталиқларига олдилар. Экилган ҳар бир туп кўчатнинг тутиб кетиши назорат қилиб борилади.

Хўжаликда санитария-тозалик ҳолатларига ҳам катта эътибор берилмоқда. Бўлимлар ва кўчаларга бошқарув аъзоларидан масъул шахслар биркитиб қўйилган. Улар вақти-вақти билан ўз ишлари ҳақида ҳисобот бериб турмоқдалар.

Н. ИСАЕВ.

ЯНГИ УЮШМА ТАШКИЛ ТОПДИ

ЯҚИНДА Паркент туманида илгари давлат хўжалиги (совхоз-завод) мақомида бўлган жамоа вакиллар йиғилишининг қарори билан «Паркент ширкатлар уюшмаси»га айлантирилди. Уюшмага 9 та ширкат бирлашган бўлиб, улардан биттаси деҳқон-фермер хўжалиги, қолганлари боғдорчилик ва узумчилик билан шуғулланиши ҳам ширкат мақомини олиб, мустақил иш юрита бошлади. Хўжаликда тадбиркорлик ҳаракати тобора кенгайиб бормоқда. 12 нафар уюшма аъзоси 13 гектар боғ ва узумзор сўраб, деҳқон хўжаликлари ташкил этиш юзасидан ариза билан мурожаат қилишган. Уларнинг илтимослари ижобий ҳал этилмоқда. ...ларни чуқурлаштириш тўғрисидаги қарор ва кўрсатмалари уюшқоқлик билан амалга оширилмоқда. Хўжалик ҳудудида 72 та янги иш ўринлари ташкил этилди. Навданак ва Невич қишлоқларида янги тикув цехлари ишга туширилди. Яқин ойлар ичида яна 50 киши кичик корхоналарда ишчи ўринлари билан таъминла-

(Давоми иккинчи бетда)

• Адабий меросимизни ўрганамиз

ЖАЛОЛИДДИН РУМИЙ

МАВЛАВИИ РУМИИ номи билан машҳур бўлган Жалолиддин Муҳаммад 1207-1208 йиллар Балх музофотида таваллуд топган. 1975 йил Душанбеда нашр этилган «Гулшани адаб» китобининг 60-саҳифасида шоир ҳақида шундай дейилади: «Марҳум Бадеъуззамон Фурўзонфар вафоти 1969 йил, Жалолиддин Румийга оид 45 йилдан ортиқроқ илмий тадқиқот ишлари олиб борган. Унинг тахминича шоир асли вахшлик тожиклардан бўлиб, кейинчалик Балх ва Румга ҳижрат қилган».

Жалолиддин аввало отаси, сониян падари бузрукворининг шогирди Саид Бурҳониддин Муҳаққиқий Терминйдан илм ўрганиб, кейинчалик таҳсилни давом эттириш учун Шомга равона бўлади. Шом мадрасасини ҳатм қилиб, илму маърифат чўққисини эгаллайди. Шоир «Каломи шариф»ни, диний китобларни, бадиий ва тарихий асарларни чуқур мутолаа қилиб, сўфизмваш тасаввуф ғояларини азбар қилади. Замонада тенги йўқ шоир қайга қадам қўймасин, ундан олдин унинг шеърлари етиб боради. Шоир айни гуллаган, ижодий завқиёб пайтида Шомдан Қунияга сафар қилар экан, йўлда Шамсиддин Муҳаммад Табризий деган зодагон билан танишиб қолади ва бу танишлик шоирда улуғ таассурот қолдириб, ўзининг шеърий девонини унга бахшида этади:

«Форсий шеъриятнинг ўн пайғамбари,
Куйлади бар ҳаққи замини Эрон.
Сурхоб водийсида оламга келди,
Румий шуҳратига тўлгандир жаҳон.
Шамси Табризийга бахшида этди
Эллик тўрт минг байтдан иборат девон».

Жалолиддин Румий ўз ғазалларига Шамс Табризий таҳаллусини қўллаб, айрим одамларга ҳозиргача унинг асарлари икки шоирга тегишли деб қабул қилинади. Ҳатто ўзини форсийдон деб билгувчи нашриёт муҳаррирларидан бири менга бир пайт: «Сиз Румийни таржима қилманг, Шамс Табризийни таржима қилинг, тезроқ чиқиб кетади» деган эди. Ҳозир ўша муҳаррир ўзга нашриётда бош муҳаррир бўлиб ишлаётир. Ҳижолат қилмаслик учун ўшанда Румий билан Табризий, Салтиков Щедриндек бир одам деб айтмаган эдим. Қолаверса, ўша муҳаррир бу сирни эл қатори билгани дуруст. Шунга ўхшаш кўплаб шоир таржимаи ҳолидан бехабар аҳли фазл ҳам шу мухтасар сўзбоши билан Румийнинг Шамс Табризийлигини билиб олса ёмон бўлмайди. Ғазаллари мақтаъсида: «Кел, Шамси Табризий аё, ғамдан бўлибдурман адо, ақлимга ўт ургил яно, бошдан мани девона қил», «Олди Шамсиддинни Табрез шеър билан, Мисру Шому Басраю Боғдодини», деб бирор жойда Румий таҳаллусини қўлламаган. Камол Хўжандий унинг бу қалбидарёлигини: «Шамси Табризийлар кўпдир жаҳонда, Лекин Мавлонодек бир зот бормикин?» деб жуда чиройли ифодалаган.

Қуйида Румий қаламига мансуб асарларнинг форсийдан қилинган таржималари билан танишасиз.

Олимжон БЎРИЕВ.

Ишқ, дилда айлагай бунёдни,
Охир, эй жон, кимга айтай додни?
Ўзгалар озод этса бандани,
Ишқ банда айлагай озодни.
Кошки ҳаргиз туғмаса эрди онам,
Нетайин бу бахти модарзодни?
Хусраву Ширин баҳам ишратдадур,
Нолаю ғам ўлдирар Фарҳодни.
Тешайи Фарҳоду кўҳи Весутун,
Мум каби кесгай тошу пўлодни.
Зулфи мушкининг ҳақи эй севгилим,
Севадурман шонайи шамшодни.
Олди Шамсиддини Табрез шеър ила,
Мисру Шому Басраю Бағдодни.

* * *

Мен агар масту агар ҳушёрман,
Бандайи кўзи қаро ул ёрман.
Бехаёли рухи ул жони жаҳон,
Бу ўтар оламидан безорман.
Бандайи суратидурманки ани,
Гулу гулзор уза тун-кун борман.
Шу сабаб кўзгу дебон термуламан,
Нечун андин кўз узай бекорман.
Санамим дедики: «Мен жони жаҳон»,
Дедим анга: «Санамо, иқрорман».
Деди: «Ишқимда агар куйгучисен,
Қўймагум сени-ки ҳеч, зинҳор ман».
Ва дедим: «Неча куярсан мени деб,
Дуди ишқингдан ўлай осор ман».
Мениман ул шамки, парвона эса,
Ёқаман ўтга солиб ҳар борман.
Соқи келдики: «Узат бодани дўст»,
Дедим: «Ўрнига берай дасторман.»

* * *

Юзингдан дастайи гул қилса бўлгай,
Сочингдан шохи сунбул қилса бўлгай.
Эгилган қоматимни ишқ йўлида,
Кўзим дарёсига пул[1] қилса бўлгай.
Қизил атлас каби қонлиғ ёшимдан,
Муҳаббат отига жул қилса бўлгай.
Ўшал сочингни ҳар бир толасини,
Асотир бўйнига ғул қилса бўлгай.
Сен ул дарёю мен бир томчи сувман,
Валекин жузвни кулл қилса бўлгай.
Дилим юз порадур ҳар бир бўлакдан
Фиғон этгувчи булбул қилса бўлгай.
Сен ул қанд қофию мен ломи талхман,
Ва қофу ломдин қул қилса бўлгай.
Менга ҳам ширадир сенинг хаёлинг,
Бу шириндин роса мул қилса бўлгай.
Узоқдир йўлу жонимдир пиёда,
Вале дилни чу дулдул қилса бўлгай.
Хомуш қил, улки бир сўз демасингдан,
Бу олам ичра ғулғул қилса бўлгай.

[1] Пул — кўприк.

Эй, оташинг ёқиб чунон, бул хонани вайрона қил,
Ақлимни мандин ол мани, бошдин яна девона қил.
Буз эшигин майхонани, қўрқмай кўтар паймонани,
Тарк эту бу афсонани зоҳидлигим афсона қил.
Соқий, узат ул жомни, мандин олиб оромни,
Қўй зиди бул исломни, бор каъбани бутхона қил.
Эй ошиқи шайдойи бор, бир жомга жонни эт нисор,
Ул жоми Жамдин бўл хумор, бошингни ҳампаймона қил.
Эй ишқ, нечук бунча жафо, жоним куйиб бўлди адо,
Бор бир даме, баҳри худо, қасди дари жонона қил.
Эй, офтоби осмон, рухсори шармингдан ниҳон,
Кетсин десанг тўзғиб жаҳон, зулфи кажингни шона қил.
Кел, Шамси Табризий аё, ғамдин бўлибдурман адо,
Ақлимга ўт ургил яно, бошдан мани девона қил.

МУСОБАҚА БАЙРОҒИ КЎТАРИЛДИ

Ўзбекистон пойтахтининг бош спорт майдони — «Пахтакор» стадионида 11 апрель куни Тошкентдаги футбол бўйича Халқаро мусобақа тантанали йўсинда очилди. Ўзбекистонлик «чарм тўп» усталари таржимаи ҳолида бу воқеа билан янги саҳифа очилди. Бу ерда биринчи марта халқаро футбол федерацияси (ФИФА) ва Осиё футбол конфедерацияси (ОФК) ҳомийлиги ва ёрдамида ўтадиган мусобақа бошланди.

Марказий Осиё минтақаси — Қозоғистон, Қирғизистон, Тожикистон, Туркманистон, Ўзбекистон миллий терма командалари футбол майдонида саф тортиб туришди. Улар пойтахтдаги энг яхши футбол майдонларида биринчиликни, шунингдек ҳомийлар томонидан тайёрланган совринлар, эсдалик совғаларни қўлга киритиш учун курашадилар. Шуни айтиш кўнгиллики, бу мусобақаларни муваффақиятли ўтказиш учун республиканинг 29 корхонаси, ташкилоти, тижорат тузилмалари ўз ёрдамларини таклиф қилдилар. Жумладан, Тошкент учрашувининг қатнашчиси бўлган ҳар бир команда футбол тўпи тасвири туширилган кубокни эсдалик учун олади. «Совпластитал» корхонаси жамоаси спорт ҳаётидаги бу муҳим воқеага ана шундай ажойиб спорт «ўлжаси» тайёрлади.

Йиғилганлар олдида Ўзбекистон Бош вазири, Республикамизнинг миллий футбол федерацияси президенти А. Муталов сўзлади.

Осиё футбол конфедерацияси вице-президенти, ФИФА ижроия қўмитаси аъзоси Жорж Селваназан Жозеф мусобақа қатнашчиларини, меҳмонларни, кўплаб мухлисларни катта спорт байрами бошланганлиги билан табриклади.

Ўзбекистон Республикаси давлат мадҳияси садолари остида терма командаларнинг капитанлари давлат байроғини кўтарадилар. Мусобақа очиқ деб эълон қилинади.

Мусобақани очиш маросимида Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари, халқаро мусобақани ўтказиш ташкилот қўмитаси раиси М. Қорабоев, Тошкент шаҳри ҳокими А. Фозилбеков иштирок этдилар.

Шу куни ўн тўққизинчи апрелгача давом этадиган мусобақанинг биринчи учрашувлари бўлиб ўтди.

(ЎзА мухбири).

* * *

Биринчи турда қуйидаги натижалар қайд этилди: Ўзбекистон—Туркманистон — 4:0; Қозоғистон — Тожикистон — 1:0.

ИҚТИДОРЛИ ЁШЛАР

● **ЯҚИНДА** Тошкентда республика иқтидорли ёшлари учинчи слёти бўлиб ўтди. Бу тадбирда барча вилоятлардан ўқувчилар қатнашишди. Улар турли касб ва соҳани эгаллаш бўйича эришаётган ютуқларини намойиш қилдилар. Слёт болаларнинг меҳнатга, ҳунарга астойдил қизиқиб қараётганликларини кўрсатди. Жамоатчи мухбиримиз Ҳ. СОЛИҲОВ бу суратларни ана шу слёт пайтида олган.

ҲАР ТЎҒРИДА

42 КИЛОМЕТРЛИК КЎПРИК

● ЯПОНИЯНИНГ «Дзюро» фирмаси юк ташишга ихтисослашган. У шу йил баҳорининг охирларида Русия ва Япония ҳукуматларига XXI аср бошларида қуёш чиқадиган мамлакатни Узоқ Шарқ билан боғлайдиган темир йўл ва автомобил йўллари кўприкларининг техник лойиҳаларини тақдим этади. Бу кўприклар бўйлаб қувурлар ҳам тортилиши мўлжалланмоқда.

«Дзюро» экспертлари РФ темир йўллар вазирлигининг ёрдами билан бу лойиҳа устида иш олиб бормоқда. Унинг қиймати тахминан 7 триллион иен бўлади. 1993 йилнинг кузидан бери ҳужжатларнинг анчагина қисми тайёрлаб қўйилди.

Шимолий Япониянинг Хоккайдо оролидан Сахалин томонга тортиладиган биринчи кўприк Соя (Япония) ва Крильон (Русия) қўлтиқлари ҳудудида иккала мамлакатни бирлаштиради. Бу қўлтиқлар оралиғидаги масофа 42 километрдир.

Татар бўғози устидан ўтадиган иккинчи кўприк Погиби ва Лазарев аҳоли манзилгоҳларини улайди. Унинг узунлиги 7 километрни ташкил этади, таянчлар эса денгиз тубига деярли 30 метргача кириб боради.

ТАШВИШЛИ РАҚАМЛАР

● БИРЛАШГАН Миллатлар Ташкилоти Бош котибининг келтирган маълумотларига мувофиқ жаҳонда 800 миллион киши очлик ва тўйиб овқат емасликдан азият чекмоқда.

Бу рақам курраи заминимиздаги катта ёшдаги саводсиз аҳоли сонига анча яқиндир. ЮНЕСКОнинг маълумотларига қараганда, 1990 йилда бу саводсизлар 905 миллион кишини ташкил этган.

Бутун дунёда ичимлик сув танқислигидан ҳар йили деярли 25 минг нафар киши оламдан кўз юмади. Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг экология ташкилоти вакили Нидерландияда ичимлик сув муаммолари бўйича ўтказилган халқаро конференцияда шу ҳақда гапирди.

СОХТАСИНИ ФОШ ҚИЛАДИ

● ЕРЕВАНДАГИ бирлашмалардан бирининг мутахассислари мўъжазгина «ёлғонни фош қилиш детекторини» ишлаб чиқдилар. У саноқли сониялар давомида турли хил пулларнинг ҳақиқий ёки сохта эканлигини аниқлаб беради. Агар, масалан, пул, у долларми, марками, центми ёки бошқа бўлишидан қатъий назар, ҳақиқий бўлса, мослама жим туради. Пул сохта бўлса, овоз ва ёруғ сигналлар бериб, уни фош этади.

МУШТАРИЙ МУЛОҲАЗАЛАРИ

ЛОТИН ЁЗУВИДАГИ ЎЗБЕК АЛИФБОСИНИ ЎРГАНАМИЗ

Мустақил Ўзбекистон Республикасининг ҳар томонлама камол топиши ва жаҳон коммуникацияси тизимига киришин жадаллаштириш мақсадида Ўзбекистон Республикасининг «Лотин ёзувига асосланган ўзбек алифбосини жорий этиш тўғрисида»ги Қонунига биноан республика Олий Кенгашининг қарорида белгиланган вазифаларни бажариш юзасидан тайёргарлик ишлари қизғин бошлаб юборилди.

Республикада 1995 йилнинг биринчи сентябридан эътиборан мактабгача тарбия болалар муассасаларида ва умумтаълим мактабларининг биринчи синфларида янги алифбо бўйича машғулотлар ташкил этила бошланиши муносабати билан янги дастурлар, дарслик ва қўлланмалар, кўргазмали қуроллар, турли хил тавсияномалар яратилмоқда.

Лотин ёзуви асосидаги ўзбек алифбоси ва ёзувини биринчи синф ўқувчиларига ўргатилиши ва ўқитилишига нисбатан катта ёшдагиларни ўргатиш ва ўқитиш мураккаброқдир. Чунки кенг жамоанинг аксарияти рус графикаси асосидаги кириллча ёзувга, қисман араб графикаси асосидаги эски ўзбек ёзувига ўрганиб қолишган эди. Эндиликда бу ёшдагиларни янги алифбо ва ёзувга ўргатиш амалий-методик жиҳатдан билимдонликни тақозо этади.

Янги алифбони ўрганувчилар учун «Ўқитувчи» ва «Ўзбекистон» нашриётларида плакатлар тайёрланмоқда, И. Абдуллаевнинг «Ҳамроҳим», М. Тожибоевнинг «Ўзбек-лотин ёзуви» номли қўлланмалари чоп этилмоқда.

Яқинда А. Зиёдов ва З. Тоҳировларнинг «Лотин ёзувидаги ўзбек алифбосини ўрганамиз» номли китобчаси «Меҳнат» нашриётида чоп этилди. Унда лотин ёзуви асосидаги ўзбек алифбоси ҳар бир ҳарфининг босма ва ёзма шакллари, ҳар бир ҳарф билан бошланадиган сўзнинг ҳам лотинча, ҳам кириллча ёзилиши ва ҳарфларга тегишли сўзнинг (предметнинг) рангсиз расми келтирилган. Рангсиз расмларни ўқувчи-китобхонларнинг ўзлари бўяшларига ҳаво этилиши ҳам маълум даражада қизиқиш уйғотади. Шунингдек турли мазмундаги гапларнинг мисол тарзида берилиши ҳам мақсадга мувофиқдир.

Қўлланма шубҳасиз фойдали. Лекин бизнингча, мисол сифатида берилган оддий гаплар ўрнига алифбодаги ҳар бир ҳарфга мослаб тўқилган шеърлардан, топишмоқлардан ва таълим-тарбияга оид сўзлардан, ҳадислардан фойдаланилганда, унинг қиммати янада ортган бўларди.

Суннатилла РИЗАЕВ,
филология фанлари номзоди, доцент.

Олийжаноблар сафи кенгайсин

Соғлом инсон қонидан қадим-қадимдан даволаш мақсадида фойдаланиб келганлар. Қоннинг кимёвий таркиби жуда мураккаб бўлиб, у киши танасида турли вазифаларни бажаради. Шунинг учун ҳам халқимиз қон — жон озиғи, деб бежиз айтмаган. У қон касаллиги билан оғриган беморларни даволашда ҳам асосий омилдир. Демак, бу фикрлардан кўриниб турибдики, беморнинг ҳаётини сақлаб қолишда қон қуйиш энг зарур муолажалардан биридир. Зарур дамларда жажжи гўдакларни, уларнинг оғир аҳволда бўлиб қолган оналарини, автомобиль ҳалокати ёки бирор-бир фалокат туфайли ўлим билан олишаётган навқирон ёшларнинг умрига умр қўшаётган кишиларни донорлар деб атаймиз. Донор сўзи қадимги юнон тилида «донория», яъни совға қиламан, деган маънони билдиради. Демак, улар ўз қонини ўзгага бериб, ҳаётини сақлаб қолувчи кишилар умрига умр қўшувчи қалби дарё инсонлардир. Донорлар қон айланиш системаси ва қон гуруҳлари кашф қилингандан сўнг пайдо бўлган. Бугунги кунда вилоятимизда ҳам ана шундай савобли иш билан юзлаб, минглаб оилалардаги ғам-андуҳлар, нолаю фиғонларнинг олдини олаётган, ўзгалар соғлиғи, саломатлиги деб савоб иш қилаётган беминнат донорлар талайгина.

Янгийўл шаҳрида истиқомат қилувчи Мария Александровна Коноплицкая ана шундай олижаноб инсонлардан. Мана ўттиз йилдирки, турли ёш ва турли миллатдаги кишилар танасида унинг қони айланмоқда. Унинг ҳамшаҳарлари Тоҳир Умаров, Марям Эргашевалар ҳам ўн беш йилдан бери холис донорлик қилиб келмоқдалар. Олмалиқлик А. Йўлдошев, Т. Минбоев, Ў. Абдувалиев, Бўстонлиқ туманидан Р. Умаров, А. Татаров, И. Ҳайруллин, пискентлик К. Чўлпонова, Т. Рязанцева, Н. Шавинская, К. Бўронова, Янгийўл шаҳридан К. Гатаулина, А. Раҳимова, С. Алматова, Чирчиқдан А. Тухбатуллиналар ҳам ана шундай қалби дарё олижаноб кишилардандир.

Оғир аҳволдаги беморларга қон бериш ишларида, бу хизматни ривожлантиришда вилоят Қизил Ярим Ой жамиятининг ҳам ёрдами катта. Қизил Ярим Ой жамияти ўз зиммасига холис донорлар сафини янада кенгайтириш вазифасини олган.

Даволаш муассасаларида, касалхоналарда донорларга муҳтожлик катта, Озгина қони билан умрга умр қўшишни эзгу ният қилган инсонлар сафини кенгайтириш бу жамият фаолларини бўлмиш холис донорларнинг ягона мақсади ва маслагидир.

Биз вилоятимиздаги барча донорларни беминнат, олийжаноб кишиларни куни кеча нишонланган байрамлари билан яна бир бор қутлаймиз. Энг эзгу тилакларимиз сизга, олийҳиммат нажоткорлар! Сизнинг борлигингиз — эл-юрт саломатлиги, умрбоқийлигидир.

М. МАНСУРОВА.

• Вилоят ички ишлар бошқармаси матбуот маркази хабар қилади

ЖАМОА ХЎЖАЛИГИДА УЧРАШУВ

Вилоят хотин-қизлар қўмитаси, ички ишлар бошқармаси, тинчлик жамғармаси ўзларининг навбатдаги йиғилишларини Тошкент район, Муҳаммаджон Фозилов номидаги жамоа хўжалигида ўтказдилар.

Учрашувга бағишланган йиғилишни район ҳокими Рустам Акбаров қисқача кириш сўзи билан очди.

Район хотин-қизлар кенгаши раиси Азима Ҳакимова сўзга чиқиб, Тошкент районида, ҳамда шу хўжаликда хотин-қизлар меҳнати алоҳида эъзозланиши, ҳуқуқ-тартибот идоралари, айниқса милиция билан ҳамкорлик натижасида хўжалик ҳудудида кейинги йилларда бирорта ҳам ғайриқонуний ҳаракатлар содир этилмаганлигини, фахрийлар, оқсоқоллар тарбиявий ишларда бошқош бўлаётганликларини алоҳида таъкидлаб ўтди.

Анжуманда андижонлик таниқли шоира Турсуной Содиқова янги шеърларидан ўқиб берди, жамиятда онанинг, онанинг тутган ўрни ҳақидаги мулоҳазалари билан ўртоқлашди.

Вилоят ички ишлар бошқармаси номидан жамоа хўжалиги бошқаруви раиси Сиддиқжон Муҳаммаджоновга «Халқ хизматида 75 йил» китоби тақдим этилди.

М. МИРСОВУРОВ,
вилоят ички ишлар бошқармаси шахсий таркибни ижтимоий ва ҳуқуқий ҳимоялаш бўлими бошлиғи, милиция подполковниги.

●

ЗЎРАВОНЛАР ТУМШУҒИДАН ИЛИНДИ

Яқинда бировларнинг топганларини зўрлик билан тортиб олиб, текинхўрлик билан ҳаёт кечиришга одатланиб қолган Чирчиқ шаҳри фуқаролари Баҳодир Пўлатов ва Вячеслав Когайлар қўлга туширилди.

Икки текинтомоқ ўзаро келишган ҳолда жабрланувчи Кривошеин ва унинг оила аъзоларини қўрқитиб, 1993 йилнинг сентябрь ойида Россиянинг 2 миллион рублини, октябрь ойида эса 1 минг 200 АҚШ долларини ва 2 миллион рублни ундириб олишган.

Мазахўракликка ўрганиб қолган жиноятчилар 25 декабрь куни яна Кривошеинларникига келишади. Улар жабрланувчини қўрқитиб, 660 АҚШ доллари ва отаси номидаги дала ҳовли ҳамда шахсий автомашинасини ўзлаштириш мақсадида калити ва ҳужжатларини оладилар. Автомашинани харидор топиб, 3 миллион сўм-купонга сотиб юборадилар.

Товламачиларнинг қилмиши жабрланувчиларнинг сабр косасини тўлдирди ва ёрдам сўраб милицияга мурожаат қилдилар. Паймоналари тўлган Баҳодир ва Вячеславлар 1994 йилнинг 21 январь куни Кривошеинлардан бир миллион сўм-купон олаётганларида қўлга туширилдилар.

●

ТЕЗКОР ГУРУҲ ҲАРАКАТДА

Чиноз район ички ишлар бўлими ходимлари жиноятчиликка қарши курашда ибратли тадбирларни амалга оширмоқдалар. Бу ерда тезкор гуруҳ фаолият кўрсатмоқда. Гуруҳ аъзоларининг ҳаракатлари натижасида 1994 йилнинг 20 кунида содир этилган 4 та жиноят фош этилиб, жиноятчилар қўлга олиндилар.

4 январга ўтар кечаси навбатчилик қисми катта нозири, милиция капитани А. Худойберганов ва унинг ёрдамчиси, милиция сержанти А. Урозовларга Янги Чиноз қўрғонида ўғирлик содир этилганлиги ҳақида хабар беришди. Ўша жойга милиция майори, терговчи М. Хотамов раҳбарлигида жиноят-қидирув бўлинмаси катта тезкор ходими, милиция капитани Ш. Толипов, участка нозири, милиция капитани Б. Бойматов ва автомашина ҳайдовчиси, милиция сержанти Б. Зайровлардан иборат тезкор гуруҳ аъзолари етиб келишди. Ўғри Я. Сайдалиеванинг уйига дераза орқали кириб, унинг 350 минг сўмлик буюмларини ўмариб кетган.

Тезкор гуруҳ аъзолари тез орада ўғрини ушладилар. У Янги Чиноз қўрғонида яшовчи, 11-автокорхона ҳайдовчиси Р. Б. исмли шахс экан. Унга нисбатан Ўзбекистон Жиноят Кодексининг 125-банди, 3-қисми билан жиноий иш қўзғотилди.

Худди шундай ўғирлик Олмазор қўрғонида ҳам содир этилиб, Олмазор қўрғони ички ишлар бўлинмаси бошлиғи вазифасини бажарувчи, милиция майори Мираббос Собиров раҳбарлигида участка катта нозири, милиция капитани Н. Турғунбоев, милиция катта лейтенанти М. Муродов, автомашина ҳайдовчиси, милиция сержанти Н. Норбековлардан иборат тезкор гуруҳ аъзолари шу қўрғоннинг Абдураҳмонов кўчасидаги 11-уйида яшовчи, ҳеч қаерда ишламайдиган А. А. исмли шахсни ушладилар. У ашёвий далилларни рад этолмай айбини бўйнига олди.

Ф. ДУРУМБЕТОВ,
Чиноз район ички ишлар бўлими бошлиғининг шахсий таркиб билан ишлаш бўйича ўринбосари, милиция подполковниги.

МАСТЛИК ЖАРЛИККА СУДРАДИ

1993 йилнинг 28 июнь куни Оҳангарон районидаги Навоий номли жамоа хўжалиги ҳудудидаги ариқ-каналдан номаълум кишининг мурдаси топилди. Зудлик билан район ички ишлар бўлими бошлиғи, милиция подполковниги Э. Эркаев раҳбарлигида тезкор гуруҳ тузилди. Ўтказилган тадбирлар натижасида мурданинг шахси аниқланди. У Камолиддин Шарифбоев бўлиб, Каттақўрғон районида туғилган экан.

Ички ишлар бўлими ходимлари ушбу жиноятни содир этишда гумон қилиб, наманганлик Эркин Тошбоев, Одилжон Иброҳимов ва Ҳабибжон Абдуназаровларни ушладилар. Терговда гумонлари тўғри чиқди. Ҳақиқатан ҳам К. Шарифбоев, Э. Тошбоев, Ҳ. Абдуназаров, О. Иброҳимовлар Намангандан пул ишлаш мақсадида Оҳангарон шаҳрига келганлар, хонадонлардан бирини ижарага олиб, новвойчилик қилганлар.

27 июнь куни Камолиддин, Эркин ва Ҳабиб тўйга боришиб, тўйиб ичадилар. Ўртада жанжал чиқади. Оҳангарон шаҳар, Янгиобод кўчасининг чап томонидаги тутзор ёнидан бир-бирларини тўзитиб сўкиб ўтаётганларида вақт алламаҳал бўлиб қолган эди. Шунда Ҳабиб ва Эркинларнинг ниятлари бузилади ва ўзаро тил бириктириб Камолиддинга бир неча марта пичоқ урадилар, сўнг уни қўйдек бўғизлайдилар. Мурдани каналга ташлаб, оқизиб юборишади. Кейин ҳамкасблар бу ҳақда О. Иброҳимовга айтишади. У «одамгарчилик» қилиб, уларнинг қотиллигини ички ишлар бўлимига етказмайди.

Эртаси куни мурда топилиб, қотиллар қўлга туширилди. Суд ҳукмига биноан Э. Тошбоев ва Ҳ. Абдуназаровлар қасддан одам ўлдиришда айбланиб, қилмишларига яраша жазоларини олдилар.

Р. ТУРҒУНОВ,
вилоят ички ишлар бошқармаси шахсий таркибни ижтимоий ва ҳуқуқий ҳимоялаш бўлими нозири.

Муҳаррир ўринбосари
Р. УМАРОВ.

Тошкент ҳақиқати
Муассис: Тошкент вилояти ҳокимлиги

БИЗНИНГ МАНЗИЛГОҲ: 700000 ТОШКЕНТ, ГСП МАТБУОТЧИЛАР КУЧАСИ, 32.

Телефонлар:
ХАТЛАР ВА ОММАВИЙ ИШЛАР БУЛИМИ — 33-40-48.
АХБОРОТ, ТИЖОРАТ ВА ЭЪЛОНЛАР БУЛИМИ — 33-99-15.

● Эълон ва билдирувлар кечиктирилмай чоп этилиши кафолатланади.
● Факт ва далилларнинг ҳаққонийлиги учун мақолалар муаллифлари масъулдирлар.
● Фойдаланилмаган мақолаларга ёзма жавоб қайтарилмайди.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй. Индекс: 64672. 1 2 3 4 5 6

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 8. Буюртма Г—893. 20970 нусхада босилди, ҳажми—2 босма табоқ. Офсет усулида босилган, қоғоз бичими А—2. Босишга топшириш вақти—20.30. Босишга топширилди 21.15.

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

№ 25 (10.602).

1994 йил
13 апрель
чоршанба

Сотувда эркин нархда

1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН НАШР ЭТИЛМОҚДА.

Вилоят ижтимоий-сиёсий газетаси

ЧОРШАНБА ВА ШАНБА КУНЛАРИ ЧИҚАДИ.

ҲАР БИР ИНСОН ҲАЁТИ УЧУН ЖАВОБГАРМИЗ

СУРАТЛАРДА: йиғилишдан лавҳалар.

А. ЗУФАРОВ (ЎзА) олган суратлар.

Шу йил 9 апрель куни республика вазирликлари, давлат қўмиталари, уюшмалар, тегишли ташкилот, муассаса ва идоралар раҳбарлари, вилоят ҳокимлари, олимлар иштирокида Вазирлар Маҳкамасида мажлис бўлди. Уни Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов бошқарди.

Мажлисда республика ҳудудида баҳор-ёз ойларида тошқин-сел оқимларини талофатсиз ўтказиб юбориш, рўй берган кўчки оқибатларини тугатиш ва келгусида бундай ҳодисаларнинг олдини олиш чора-тадбирлари муҳокама этилди.

Президент Ислом Каримов мажлисни очар экан, бугунги кўриладиган масала тасодифан пайдо бўлмаганини айтди. Республикадаги гидрометеорологик вазиятни яъни бу йил қор ва ёмғир меъёридан ортиқ ёққанини, у тошқин, сел, кўчки каби ҳалокатли ҳолатларни келтириб чиқаришн мумкинлигини ҳисобга олиб, мутасадди ташкилотлар, илмий муассасалар ўз хулоса ва тавсияларнни берган, ана шу таклифлар асосида Вазирлар Маҳкамаси 14 февраль куни «1994 йилнинг баҳор-ёз даврида тошқин ва сел оқимларини талофатсиз оқизиб юборнш бўйича кечиктириб бўлмайдиган чора-тадбнрлар тўғрисида» қарор қабул қнлган, унда бу борадаги амалга оширилиши зарур бўлган ишларни ташкнл этиш юзасидан аниқ йўл-йўриқлар кўрсатиб берилган эди.

Мазкур қарорни алоқадор муассаса, ташкилотлар, вилоят ҳамда туман ҳокимликлари қандай бажармоқда? Бугун ана шу масалада фикрлашиб олмоқ, ҳозирги вазият нуқтаи назаридан қўшимча чора-тадбирлар белгиламоқ лозим.

Мажлисда таъкидлаб ўтилдики, республикада кўчки ва сел-тошқинлар билан боғлиқ аҳвол анча мураккаб. 1993 йилнинг октябридан шу вақтгача Сурхондарё, Қашқадарё, Қорадарё ва Фарғона водийси жанубидаги дарёлар ҳавзаларида тўпланган ёғинсочинлар миқдори кўп йиллик ўртача кўрсаткичга нисбатан 100—120 фоизни, Вахш, Панж, Зарафшон ҳавзаларида, Норин дарёсининг юқори қисмида ва ўнг соҳилида 120—140 фоизни, Норин дарёсининг чап соҳили ҳавзаларида, Сирдарё, Чирчиқ ва Оҳангарон дарёларининг ўнг қирғоқларида 140—170 фоизни ташкил этди.

Шу йил март ва апрель ойларидаги ёғингарчиликлар тошқин ва кўчки хавфи бўлган минтақаларда намликнинг кўпайишига сабаб бўлди. Кўпгина дарёлардаги сув миқдори нормадагидан анча юқори даражададир. Ҳароратнинг кескин кўтарилиши ва қорларнинг тез эриши натижасида апрель-май ойларида Тошкент, Жиззах, Сирдарё, Самарқанд, Навоий, Сурхондарё ва Қашқадарё вилоятларининг ҳамда Фарғона водийсининг тоғолди минтақаларида сел ва сув тошқинлари рўй бериши мумкин.

Мутахассисларнинг хулосасига кўра, шу йилнинг апрель-май ойларида тўсатдан рўй бериши мумкин бўлган кўчкилар биргина Тошкент вилояти ҳудуди бўйича 56 аҳоли пунктига, 600 дан зиёд хонадонга, 68 йўл, асосий каналларнинг 32 участкасига ва бошқа иншоотларга таъсир этиши мумкин.

Лекин вақтида кўрилган тадбирлар ҳалокатли оқибатларнинг олдини олиш, республика кўрадиган зарарни анча камайтириш имконинн берди. Мисол тариқасида шуни айтиш керакки, қўшни давлатларда ўтган йили кўрилган зарар расмий маълумотларга кўра, 300 миллиард сўмдан кўпроқни ташкил этган. Ўтган йили Ўзбекнстонда бирорта ҳам халқ хўжалиги иншооти талофат кўргани йўқ.

Мавжуд шароитни назарда тутиб жойларда сув тошқинларига қарши кураш комиссиялари ташкил этилди, доимий фаолият кўрсатадиган штаблар ишлаб турибди, сел ва сув тошқини хавфи кучли бўлган жойлар аниқланди. Аҳолини хавф-хатарсиз жойларга вақтинча кўчириш чора-тадбирлари кўрилмоқда. Хусусан, Қашқадарё ҳокимлигининг фавқулодда вазиятлар бўйинча комиссияси вилоят ташкилотлари билан бнргаликда қисқа вақт мобайнида 488 оила яшайдиган 41 қишлоқни хавф-хатарсиз жойга кўчирди. Улар учун шошилинч тартибда 13 минг квадрат метр уй-жой қурилди, бу ерларни обод қилиш учун 360 миллион сўм ажратилди. Хавфли жойлардан кўчирилган меҳнатга лаёқатли аҳолининг ҳаммаси ишга жойлаштирилди. Кўчиб келинган жойда одамларнинг истиқомат қилиши учун зарур шарт-шароит яратилди, тиббий хизмат кўрсатиш йўлга қўйилди.

Шу билан бирга, республиканинг айрим минтақаларида қарорда кўзда тутилган тадбирларни амалга ошириш асоссиз равишда чўзилиб кетмоқда. Аҳолини кўчки ва сел хавфи бўлган жойлардан кўчириш жадал амалга оширилмаяпти. Дарё, сойларнинг соҳнл ва ўзанларида, сел йўлларида тартибсиз, назоратсиз равишда уй-жой, дала ҳовлилари қуриш давом этмоқда. Шу сабабга кўра Чирчиқ дарёсининг сув ўтказиш имконияти уч баравар камайди. Оҳангарон, Қашқадарё, Зарафшон ва бошқа дарёларда ҳам шундай аҳволни кўрнш мумкин.

Миллий хавфсизлик хизмати, Ички ишлар вазирлиги, фуқаро мудофааси ва Фавқулодда вазиятлар бўйича республнка комиссияси, Гидрометеорология бош бошқармаси, Давлат геология қўмитаси мутахассислари ўтказган текширишларнинг кўрсатишича, хавфли жойлардаги шаҳарча ва қишлоқларнинг бугунги кунда республика бўйича атиги 30 фоизи кўчирилган. Шуннингдек, вилоят ва туман ҳокимлари ариқларни, сув оқизиладиган қувурларни, сел йўлларини, зовурлар ва каналларни тозалаш ишларини зарур даражада амалга оширмаяпти. Натижада кўпгина шаҳарча ва қишлоқларда ҳовлилар, хонадонлар, аҳоли истиқомат қиладиган жойлардаги кўчалар қор ва ёмғир сувларига тўлмоқда.

Бундан ташқари, айрим вилоятларда ҳимоя дамбаларини тузатиш бўйича тупроқ ва шағал ётқизиш ишлари ҳажми тўла бажарилмаган. Чунончи, Навоий вилоятидаги «Айдаркўл» қирғоқларини мустаҳкамлаш мақсадида тупроқ ётқизиш ишларининг атиги учдан бир қисми амалга оширилган. Бугунги кунгача Андижон вилоятида Тентаксой яқинида жойлашган жамоа хўжаликларида, шунингдек, кўчки хавфи бўлган Норбўта қишлоғи адирларида дамбаларни мустаҳкамлаш ишлари ҳали бошланмаган.

Мажлисда республиканинг бирорта вилояти ҳам сел ва тошқин сувларини талофатсиз оқизиб юборишнн таъминлаш мақсадида режалаштирилган ҳимоя ишларини тўлиқ ҳажмда бажармагани қаттиқ танқид қилинди.

Шундан сўнг Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги гидрометеорология Бош бошқармаси бошлиғи В. Чуб, мудофаа вазири Р. Аҳмедов, мелиорация ва сув хўжалиги вазири Р. Гиниятуллин, геология ва минерал ресурслар давлат қўмитаси раиси Т. Шоёқубов, сейсмология институти директори Қ. Абдуллабековнинг мазкур масалага доир ахборотлари тингланди.

Ахборотлардан маълум бўлишича, тоғлардаги тўпланган қор миқдори, республика ҳудудида жойлашган сув омборларининг ҳолати пухта ўрганиб чиқилган, сел ва тошқин хавфи мавжуд бўлган жойларда аҳолини огоҳлантирувчи ва хабардор этувчи постлар ташкил этилган, улар кечаю кундуз вазиятни назорат қилиб турибди. Фавқулодда ҳолатларда сел оқимини йўналтирнб юбориш учун заҳира сув ҳавзалари белгилаб қўйилган. Сув омборларининг тўғонлари мустаҳкам, уларда ёрилиш ва ўпирилиш хавфн йўқ. Илмий текширишлар кучли зилзилалар рўй бериши хавфи ҳам йўқ эканини кўрсатмоқда.

Бизнинг тақдиримиз, ҳаётимиз, иқтисодимиз табиат билан, об-ҳаво шароити билан чамбарчас боғлиқ, дея таъкидлади Ислом Каримов. Оддий пахта масаласини олиб кўрайлик. Пахта — иқтисодиётимиз асоси, ризқ-рўзимиз экани ҳеч кимга сир эмас. Мана, чигит экиш мавсуми бошланди. Шу пайтда гидрометеорология маркази мутахассислари

(Давоми 2-бетда).

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг қарори

ТОШҚИН, СЕЛ ОҚИМЛАРИНИ ОҚИЗИБ ЮБОРИШ ВА КУЧКИ ҲОДИСАЛАРИ БИЛАН БОҒЛИҚ БУЛГАН ҲАЛОКАТЛИ ОҚИБАТЛАРНИНГ ОЛДИНИ ОЛИШ ҲАМДА УЛАРНИ БАРТАРАФ ЭТИШ ЧОРА-ТАДБИРЛАРИ ТЎҒРИСИДА

Республика давлат ҳокимият органлари табиий офатлар хавфини камайтириш ва уларнинг оқибатларини тугатиш борасида муайян тажриба орттирганлар. Республикада фуқаро мудофааси полки, тез ҳаракат қилувчи кучлар ташкил этилган ва зарур ашёлар бнлан жиҳозланган, вилоятларда уларнинг филиаллари ташкил этилмоқда, тошқинга қарши комиссиялар ишлаб турибди.

Шу билан бирга ҳар йили сел, тошқин, ўпирилиш ва кўчкилар туфайли юзага келадиган фавқулодда вазиятлар катта вайронгарчиликларга сабаб бўлмоқда, республика халқ хўжалигига жиддий зарар етказмоқда, баъзан эса одамларнинг ҳалок бўлишига олиб келмоқда. Бу мазкур ишда изчиллик йўқлигидан далолат беради. Кўрилаётган чора-тадбнрлар даврийлик тусига эга. Ҳукуматнинг бу масалалар юзасидан қабул қилган қарорлари ёмон бажариляпти. Жойлардаги ҳокимликлар тегишли хизматларнинг руҳсатларисиз хавфли зоналарда тартибсиз равишда уй-жойлар қурилишига йўл қўймоқдалар. Натижада республикада 400 га яқин аҳоли яшаш жойлари ва 300 дан ортиқ халқ хўжалиги объектлари хавфли зоналарга жойлаштирилгаи. Ушбу барча масалаларда маҳаллий ҳокимият органларининг мувофиқлаштирувчилик роли сустлиги кузатилмоқда.

Об-ҳаво илиб бораётган бир шароитда қор заҳиралари ҳажмлари ва кутилаётган ёғингарчиликлар бу йил республикадаги вазиятни анча кескинлаштирмоқда сел, тошқин жараёнлари ва кўчки ҳодисаларининг фаоллашуви кутилмоқда. Кузатиш ва хабар бернш хизматларининг идоравий тарқоқлиги аҳволни мураккаблаштирмоқда. Давлат геология қўмитаси ҳамда мелиорация ва сув хўжалиги вазирлиги органлари ўз кўрсатмаларининг бажарнлишида талабчанлик қилмаяптилар.

Сел, тошқин оқимларини талофатсиз оқизиб юбориш, кўчки ҳодисаларининг олдини олиш ва уларнинг оқибатларини бартараф этиш мақсаднда Вазирлар Маҳкамаси **қарор қилади:**

1. Вилоятлар, шаҳарлар ва туманлар ҳокимларининг, вазирликлар ва идоралар раҳбарларининг фавқулодда вазиятларда барча манфаатдор ташкилотларнинг аҳолини ва халқ хўжалиги объектларини ҳимоя қилиш чора-тадбирлари бўйича куч-ғайратларини мувофиқлаштиришга оид ишларининг етарли эмаслиги қайд этилсин.

2. Жойларда табиий офатларнинг олдини олиш ва уларнинг оқибатларини тугатиш, шунингдек, одамларнинг тўлиқ хавфсизлигини таъминлаш бўйича ишларни ташкил этиш учун шахсий жавобгарлик внлоятлар, шаҳарлар, туманлар ҳокнмлари, вазирликлар, идоралар, корхоналар ва ташкилотлар раҳбарларининг зиммасига юклансин.

3. Мелиорация ва сув хўжалиги вазирлиги ўзан сув омборларида тошқин сувларнинг тўпланиши учун заҳира сув ҳавзалари ташкил қилсин. Вазир ўринбосарлари ва бош бошқармалар бошлиқлари тошқин ва сел оқимларини талофатсиз оқизиб юборишни таъминлаш учун 2 ой муддатга вилоятлар ва муайян объектлар бўйича масъул қилиб биркитилсинлар, вазирликнинг жойлардаги барча бўлинмаларида кеча-кундуз навбатчилик ва барча сув хўжалиги объектлари иши устидан назорат ўрнатилсин.

Дарёлар, сойлар ва гидроиншоотлар бўйича зарур ҳимоя (соҳил-дамба мустаҳкамлаш) тадбирлари ва авария-тиклаш ишлари бажарилснн, бу ишларга вазирликка 1994 йнл учун ажратилган сармоя қўйилмаларининг умумий лимитлари доирасида сметалар ва алоҳида лойиҳалар бўйича ҳақ тўлаисин. Ҳақиқатда бажарнлган иш ҳажмлари бўйича ҳаражатлар Вазирлар Маҳкамасининг 1994 йил 14 февралдаги 70-сон қарори 7-бандида белгиланган шартларга биноан қоплансин.

(Давоми 2-бетда).

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг Қарори

ПУЛ МУОМАЛАСИНИ МУСТАҲКАМЛАШ ВА «СЎМ-КУПОН»НИНГ ХАРИД ҚУВВАТИНИ ОШИРИШ БОРАСИДАГИ КЕЧИКТИРИБ БУЛМАЙДИГАН ЧОРА-ТАДБИРЛАР ТЎҒРИСИДА

Пулнинг барқарор муомалада бўлиши, «Сўм-купон»нинг харид қувватини ошириш ҳамда Марказий банкнинг олтин-валюта заҳирасини ятатнш учун зарур шарт-шароитларни вужудга келтириш мақсадида Вазирлар Маҳкамаси қарор қилади:

1. Шу йилнинг 15 апрелидан бошлаб Ўзбекистон Республикасининг бутун ҳудудида Россия Банкининг пуллари муомалада бўлиши ҳамда юридик ва жисмоний шахслар томонидан барча тўлов турларига қабул қилиниши тақиқлансин.

Мулкчилик шаклларидан қатъи назар, савдо ташкилотлари ва корхоналарга, бошқа юридик шахсларга, шунингдек, жисмоний шахсларга назорат-касса аппаратлари албатта мавжуд бўлган тақдирда эркин муомаладаги валютага товарлар сотиш ва хизматлар кўрсатишга рухсат берилсин.

2. Ўзбекистон Республикасининг Молия вазирлиги, Давлат солиқ қўмитаси манфаатдор идоралар ва ташкилотлар билан биргаликда бир ҳафта муддат ичида 1-бандга мувофиқ савдо-сотиқ ва хизматлар кўрсатиш шунингдек, солиқ солишни такомиллаштириш тартиби тўғрисида таклифлар киритсинлар.

3. Белгилаб қўйилсинки, юридик ва жисмоний шахслар томонидан Ўзбекистон Республикасига келтирилган товарлар бўйича улар сотиб олинган маблағларнинг маибалари декларацияда кўрсатилмайди.

4. Шу нарса белгилаб қўйилсинки. «Сўм-купон»нинг хорижий валюталарга нисбатан айирбошлаш курси шу йил 15 апрелдан ички ва ташқи бозорларда амалда таркиб топаётган конъюнктурани ҳамда нархлар нисбатини ҳнсобга олган ҳолда Ўзбекистон Республикасининг валюта биржасида мунтазам ўтказиб туриладиган савдолар чоғида белгиланади.

«Ўзистиқболстат» Ўзбекистон Республикасининг Молия вазирлиги, Ташқи иқтисодий алоқалар вазирлиги, «Ўзулгуржибиржасавдо», «Ўзбексавдо» уюшмаси билан биргаликда товарларнинг тақдим этиладиган рўйхати асосида тегишли валюталарнинг нисбатларини мунтазам ва холисона аниқлаш учун ички, Россия ҳамда Ўрта Европа бозорларидаги нархларни ҳисобга олувчи автоматлаштирилган тизимни вужудга келтирсинлар.

5. Белгилаб қўйилсинки, хорижий валюта билан бажарилган операциялар бўйича ҳисоб-китоб ва солиқ солиш Ўзбекистон Республикасининг валюта биржасидаги савдоларнинг натижалари бўйича қайд этиладиган Марказий банк курсига мувофиқ корхоналар ва ташкилотлар томонидан амалга оширилади.

Ўзбекистон Республикасининг Молия вазирлиги, Марказий банки, Давлат солиқ қўмитаси бир ой муддат ичида корхоналарнинг хорижий валюталар, жумладан, собиқ СССР республикаларининг миллий валюталари билан операциялари бўйича бухгалтерия ҳисоб-китоби ҳамда ҳисоботи тартибини ишлаб чиқиб, тасдиқласинлар.

(Давоми иккинчи бетда).

ҲАМКОРЛИКНИНГ ЯНГИ УФҚЛАРИ САРИ

РЕСПУБЛИКАМИЗ пойтахтида Ўзбекистон Республикаси Тошкент вилояти билан Россия Федерацияси Омск вилояти ўртасида ҳамкорлик тўғрисидаги шартнома имзоланди.

Икки делегация музокараси олдидан сўзга чиққан Тошкент вилояти ҳокими М. Б. Икромов ва Омск вилояти маъмурияти бошлиғининг ўринбосари В. Б. Соснин иккала вилоят ўртасидаги икки томонлама алоқаларнинг ривожланиши катта аҳамиятга эга эканлигини таъкидладилар. Икки вилоятнинг ҳамкорлиги бугун бошланганн йўқ. Тошкент ва Омск вилоятлари кўп йиллардан бери иқтисодий тараққиётнинг турли-туман масалаларини ҳал қилишда бир-бирларига ёрдам бериб келмоқдалар. Музокара иштирокчиларининг фикрича, эндиликда бу ҳамкорликни янада юқорироқ даражага кўтариш учун барча имкониятлар мавжуд. Шерикчилик, ўзаро қўшничилик муносабатларининг ривожланишидан икки томон манфаатдор эканлиги шундоқ ҳам билиниб турипти.

Музокараларда таъкидланганидек, Омск фақат йирик иқтисодий салоҳиятгагина эга эмас, У Сибир ҳудудига, Россия шимолига чиқиш учун дарвоза ҳам ҳисобланади. Бу минтақаларда эса Ўзбекистоннинг қишлоқ хўжалик маҳсулотларини етарли миқдорда кўришни жуда-жуда истайдилар. Россия делегацияси шуни таъкидладики, республикамизнинг пойтахт вилояти Россия бозорига янада жўшқинроқ ва муваффақиятли кириб бориши учун омскликлар ўзаро манфаатли шартларда омбор биноларини, совутгич ҳажмларини бериб туришга, шунингдек, бошқа хизматларни ҳам кўрсатишга тайёрдир.

Ўз навбатида Тошкент вилояти россиялик шериклар Ўзбекистондаги ўз ҳамкасблари билан ҳамкорликни ривожлантиришлари учун барча имкониятларни яратиб беришга тайёрдир.

Ўзбекистон Республикасининг Тошкент вилояти ва Россия Федерациясининг Омск вилояти ўртасида ҳамкорлик тўғрисидаги шартномани Тошкент вилоятининг ҳокими М. Б. Икромов ва Омск вилояти маъмурияти бошлиғининг ўринбосари В. Б. Соснинлар имзоладилар.

Музокараларда Тошкент вилояти ҳокнмининг биринчи ўринбосари Э. М. Рўзиев, Омск вилоят матлубот жамиятлари уюшмасининг раиси Г. М. Горчаков, «Омск улгуржи бозор» ҳиссадорлик жамиятининг бош директори М. М. Петров, пойтахт вилояти ҳокимининг ўринбосарн И. А. Тожибоевлар қатнашдилар.

СУРАТДА: музокаралар пайти.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг Қарори

ПУЛ МУОМАЛАСИНИ МУСТАҲКАМЛАШ ВА «СЎМ-КУПОН»НИНГ ХАРИД ҚУВВАТИНИ ОШИРИШ БОРАСИДАГИ КЕЧИКТИРИБ БЎЛМАЙДИГАН ЧОРА-ТАДБИРЛАР ТЎҒРИСИДА

(Давоми. Боши биринчи бетда).

6. Ўзбекистон Республикасининг Марказий банкига:

Ўзбекистон Республикасининг доимий ишлайдиган валюта биржаси шу йил 15 апрелдан иш бошлашини таъминлаш;

банкларнинг вакиллари, Ички ишлар вазирлиги, Алоқа вазирлиги, «Ўзбекистон ҳаво йўллари» Миллий авиакомпанияси, Ўрта Осиё темир йўли бошқармаси, «Ўзбектуризм» Миллий компанияси ҳамда бошқа идоралар билан биргаликда аҳолига валюта алмаштириб берадиган пунктлар тармоғини ташкил этиб, уларнинг ишлаши учун барча зарур шарт-шароитларни яратиш тавсия қилинсин.

Жисмоний шахсларга Марказий банкнинг рухсатномалари мавжуд бўлган ва бундай фаолиятни амалга оширишнинг мажбурий шартларига риоя этилган тақдирда валютани алмаштириш билан шуғулланишга ижозат берилсин.

Ўзбекистон Республикасининг Марказий банки ўн кун муддат ичида Адлия вазирлиги ва Молия вазирлиги билан биргаликда валютани алмаштириш операциялари билан банд бўлган юридик ва жисмоний шахсларни рағбатлантириш тўғрисидаги низомни тасдиқласин.

7. Ўзбекистон Республикасининг Молия вазирлиги Марказий банк билан биргаликда 10 кун муддат ичида Марказий банкка олтин ва бошқа валюта захираларини сотиш тўғрисида таклифлар киритсин.

8. Чет эл валютасидаги даромаддан Республика валюта жамғармасига 10 фоиз миқдорида; Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳрининг тегишли валюта жамғармаларига 5 фоиз миқдорида тўлаб келинган солиқ 1994 йилнинг 15 апрелидан бекор қилинсин.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1994 йил 3 январдаги 1-сон қарори ўз кучини йўқотган деб топилсин.

9. 1994 йилнинг 15 апрелидан бошлаб, мулкчилик шаклларидан қатъи назар, барча корхоналар учун чет эл валютасида тушадиган даромаднинг 30 фоизини Ўзбекистон Республикасининг Марказий банкига мажбурий тарзда сотиш тартиби белгилансин, шундан 10 фоизи Молия вазирлиги томонидан Республика валюта жамғармасига бериш учун, 5 фоизи эса, Қорақалпоғистон Республикасининг Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари томонидан маҳаллий валюта жамғармаларини вужудга келтириш учун сотиб олинади.

10. Молия Вазирлиги Марказий банк ва Миллий банк билан биргаликда бир ҳафта муддат ичида чет эл валютасида маҳсулот сотишдан, шу жумладан бартер (мавоза) йўли билан тузилган битимлар (бажарилган ишлар, кўрсатилган хизматлар)дан тушадиган, бошқа моддий бойликларни сотиш ҳамда савдо-сотиқдан ташқари, ишлардан тушадиган валюта даромадини Марказий банкка мажбурий тарзда сотиш тартибини ишлаб чиқиб, тасдиқласин.

11. Шу йилнинг 1 майидан бошлаб собиқ СССР республикаларининг хўжалик юритувчи субъектлари билан ҳисоб-китоблар клиринг асосида ёки эркин муомаладаги валютада амалга оширилиши белгилаб қўйилсин.

12. Марказий банк ва Молия вазирлиги икки ҳафта муддат ичида Ташқи иқтисодий алоқалар вазирлиги, Давлат солиқ қўмитаси, Ташқи иқтисодий фаолият миллий банки билан биргаликда валюта назорати тўғрисидаги Низомни ишлаб чиқсинлар. Низомда корхоналар экспорт-импорт операцияларини амалга ошириш чоғида чет эл валютасидаги маблағларнинг ҳаракати тегишли тарзда назорат қилинишини ва шундай маблағларнинг чет эллардаги банкларда берухсат сақланиши имконияти истисно этилишини таъминлаш кўзда тутилсин.

13. Мулкчилик шаклларидан қатъи назар, барча корхоналар ва ташкилотлар собиқ СССР республикаларининг банкларида субсчёт ҳисоб-китоб варақаларини очган бўлсалар, уларнинг зиммасига мазкур субсчёт ҳисоб варақаларидаги мавжуд маблағлар ва уларнинг ҳаракати тўғрисида Ўзбекистон Республикасининг тегишли хизмат кўрсатувчи банкларига мажбурий тартибда мунтазам ахборот бериб туриш мажбурияти юклансин.

14. Молия вазирлиги Давлат мулкини бошқариш ва тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш Давлат қўмитаси билан биргаликда республикада мулкни давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштириш жараёнларини чуқурлаштириш бўйича тасдиқланган давлат дастурини эътиборга олган ҳолда давлатнинг қимматбаҳо қоғозларини муомалага чиқариш муддатларини белгиласин.

15. «Ўзэлсаноат» уюшмаси икки ҳафта муддат ичида «Ўзбексавдо» уюшмаси, «Ўзбекбирлашув» билан биргаликда мулкчилик шаклларидан қатъи назар, савдо корхоналари ва ташкилотларини 1995 йилнинг 1 январига қадар уларнинг буюртмаларига мувофиқ касса аппаратлари билан босқичма-босқич таъминлаш бўйича тадбирлар режасини ишлаб чиқсин.

«Ўзбексавдо» уюшмаси, «Ўзбекбирлашув» Ўзбекистон Республикасининг Давлат солиқ қўмитаси билан биргаликда бир ой муддат ичида касса аппаратларидан фойдаланган ҳолда савдо-сотиқни амалга ошириш тартибини ишлаб чиқсинлар.

Қорақалпоғистон Республикасининг Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари 1995 йилнинг 1 январидан бошлаб янги ташкил этиладиган савдо корхоналари ва ташкилотлари касса аппаратларига эга бўлмаган тақдирда уларни рўйхатга олишни тақиқласинлар.

16. «Ўзбексавдо» уюшмасига чет эллардан халқ истеъмол моллари олиб келишни ташкил қилиш учун хомашё захиралари ажратиб берилишида идоралар, концернлар, корпорациялар, уюшмалар раҳбарларининг зиммасига шахсий масъулият юклатилсин.

17. Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгашининг раиси, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимлари истеъмол моллари ишлаб чиқаришни кўпайтиришнинг маҳаллий манбаларини қидириб топиш ва пулли хизматлар кўрсатиш, аҳолининг эркин пул маблағларини сафарбар этиш асосида аҳолининг тўлов қобилиятига эга бўлган эҳтиёжини товар захиралари билан мутаносиб ҳолга келтиришни ва ўзларига қарашли ҳудудда пул эмиссияси камайтирилишини таъминласинлар.

18. Вазирликлар ва идоралар норматив ҳужжатларни ушбу қарорга мувофиқ ҳолга келтирсинлар.

19. Мазкур қарор ижросини назорат қилиш Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосарлари зиммасига юклатилсин.

Вазирлар Маҳкамасининг Раиси

И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1994 йил 11 апрель.

ҲАР БИР ИНСОН ҲАЁТИ УЧУН ЖАВОБГАРМИЗ

(Давоми. Боши биринчи бетда).

бу ишни амалга оширишнинг энг қулай вақтларини тавсия этишлари, ўз башоратларининг нечоғли тўғри эканига жавоб беришлари керак. Чунки чигитни экиб қўйиб, кейин уни жала ювиб кетиб, яна қайта экаверишдан ҳеч қандай наф йўқ. Ҳозир қишлоқ хўжалиги тасарруфидаги 300 дан зиёд об-ҳавони кузатиш нуқтаси тугатиб юборилгани айтилди. Уларни дарҳол тиклаш керак. «Хасис одам — икки баравар кўп тўлайди» деган мақол бор. Миллион сўмимни тежайман деб, охир-оқибатда миллиардлаб зарар кўриш, ёки, аксинча, вақтида сарфланган маблағ кейинчалик минг бора кўп фойда келтириши мумкин.

Халқда «ҳар эҳтимолга қарши» деган теран маъноли гап бор, деди Президент. Бу рўй бериши мумкин бўлган ҳар қандай мушкилотнинг чорасини кўриб қўй, кейин қийин аҳволга тушиб қолма, дегани. Биз учун инсон ҳаёти — энг азиздир. Ҳеч нарса — на демократия, наислоҳот битта гўдакнинг бевақт ҳазон бўлган ҳаётига арзимайди. Давлат ҳар қандай ҳолатда ҳам ўз фуқаролари ҳаётини муҳофаза қила олиши, унинг ҳалол меҳнат билан топган бойлиги нобуд бўлишига, уй-жойи сув ёки тупроқ остида қолишига йўл қўймаслиги керак. Бу ҳаммамизнинг, айниқса, ҳокимларнинг зиммасида турган энг масъулиятли вазифадир. Бепарволик, лоқайдлик оқибатида ана шундай ҳолатларга йўл қўйиш — ватан, халқ олдидаги энг катта жиноятдир. Буни ҳамма теран англаб олмоғи шарт!

Вазирлар Маҳкамаси қарорини бажаришда нега сусткашликка йўл қўйилди? Нима учун омборлардаги ортиқча сувлар, то марказдан вакил бориб мажбур қилмагунча, вақтида оқизиб юборилмади? Нега оилаларни кўчки хавфи бор жойлардан кўчириш секин кечмоқда? Менимча, бу ҳолнинг сабаблари қуйидагилардан иборат, деди Ислом Каримов. Таассуфки, зиммасига улкан масъулият юкланган кўпгина шахслар бепарволик иллатидан ҳамон халос бўлолмаяпти. Кўпчиликнинг бирор фалокат рўй бериб, бошига бир мусибат тушганидан кейингина кўзи очилади. Ҳозир жойлардаги айрим раҳбарларда ҳамма масалани биров юқоридан келиб ечиб беради, деган кайфият пайдо бўлган. Ҳокимлар шуни тушуниб олиши керакки, ҳукумат ёки илмий муассасалар тавсия беради. Агар, сезгир бўлмаса, ана шу кўрсатмаларни вақтида бажармаса, бунинг оқибатида биронта одам ҳалок бўлса, бунинг учун ҳокимлар шахсан жавоб беради.

Иккинчи сабаб, бу — бизнинг сувга ўта кўзимиз очлигидир. Тўғри, сув айниқса бизнинг шароитимизда ҳаёт, демакдир. Чунки, республика ҳудудидаги сув захиралари қишлоқ хўжалиги эҳтиёжининг 70—75 фоизинигина қоплайди. Шунинг учун ҳам бирор сув омборидаги ортиқча сувни чиқариб юбориш нафақат ҳоким, балки сув омбори бошлиғи, ҳатто оддий деҳқон учун ғоят мушкул: ёзда нима қиламан деб ўйлайди. Шунинг учун бу масалани марказлашган ҳолда ҳал этиш, яъни тегишли вазирлик ва идоралар аниқ ҳисоб-китоблар асосида қайси сув омборида қанча сув сақланишини белгилаб бериши керак. Чунки ҳокимлар ҳам, деҳқонлар ҳам тоғда қанча қор борлигини, омборга қанча сув келиб қўшилишини аниқ билмайди.

Белгиланган чора-тадбирларни амалга оширишда тўғаноқ бўлаётган учинчи нарса, бу — масъулиятсизликдир. Одатда, биз бирор қарорни қабул қилаётганда шуни бажариш имкони борми, қўлингиздан келадими, деб сўраймиз, деди Ислом Каримов. Лекин кўпинча унинг ижросига келганда, турли баҳонаю сабаблар пайдо бўлади. Ҳолбуки, қабул қилинган қарор вақтида, тўла бажарилиши шарт.

Тўртинчи сабаб, бу — аҳоли ўртасида тушунтириш ишларининг яхши йўлга қўйилмаганидир. Яширишнинг ҳожати йўқ, одамларда «Бошга тушганини — кўз кўрар» деган кайфият бор. Бунга барҳам бериш лозим. Бундай одамларга, сизнинг, бола-чақаларингизнинг ҳаёти биз учун жуда азиз, деб айтиш керак.

Сел, тошқин ва кўчки хавфи мавжуд жойлардан одамлар нега кўчишни истамайди. Бу борада давлат суғурта идоралари қандай фаолият кўрсатяпти? Улар кўчадиганлар учун етарли даражада товон пули тўлаяптими? Бу масалаларни ҳам республика Молия вазирлиги пухта ўрганиб чиқиши ва ечимини топиши керак. Токи, яшаб турган жойини тарк этаётган ҳар бир оила ундан ҳеч қандай моддий зарар кўрмаслигига тўла ишонч ҳосил қилсин.

Аҳолини хавфсиз жойларга кўчиришни икки босқичда ўтказиш мақсадга мувофиқдир, деди Президент Ислом Каримов. Биринчи босқичда кўчки, сел хавфи кетгунга қадар, одамларни тахминан 2 ойга вақтинча бошқа жойларга олиб чиқиб туриш лозим.

Иккинчи босқич эса муайян режа асосида, янги бунёд этиладиган шаҳарга ва қишлоқларнинг заминини — тупроқ тузилишини, ер қатламИ таркибини пухта ўрганган ҳолда амалга оширилади. Умуман, бундан кейин ҳар бир иншоотни, турар жой биноларини бунёд этишда ана шу ҳолатларни инобатга олиш, олимларнинг, илмий муассасаларнинг хулосаларига таяниб иш кўриш қатъий қоидага айланиши зарур.

Мажлисда ҳозирги шароитда фуқаро мудофааси бўлинмаларининг фаолияти катта аҳамият касб этиши улар бирор фалокат рўй беришини кутмасдан, унинг олдини олиш чораларини кўриши лозимлиги таъкидланди. Сел, тошқин ва кўчки хавфи мавжуд бўлган жойларга, қандай баҳона-сабаб бўлмасин, одамларни қўймаслик вазифаси топширилди.

Мажлисда муҳокама этилган масала юзасидан қарор қабул қилинди.

Мажлисда республика Бош вазири А. Муталов, Бош вазирнинг биринчи ўринбосари И. Жўрабеков, Президентнинг Давлат маслаҳатчиси Т. Алимов, Бош вазир ўринбосарлари Б. Ҳамидов, Қ. Ҳаққулов, А. Возненко, К. Тўлаганов, М. Усмонов қатнашди.

(ЎзА).

ХАЛҚАРО АНЖУМАН ИШ БОШЛАДИ

12 апрель куни Тошкентда «Ижтимоий йўналтирилган бозор иқтисодиётига ўтиш шароитида иш билан машғуллик ва хусусий сектор корхоналарини ривожлантириш» мавзуида халқаро анжуман бошланди. Унда жаҳон банки, Европа қайта тиклаш ва тараққиёт банки, Европа ҳамжамияти ва бошқа бир қанча халқаро ташкилотларнинг вакиллари ҳамда Марказий Осиё давлатларидан келган мутахассислар иштирок этмоқда.

11 март куни 75 йиллигини нишонлаган Халқаро Меҳнат Ташкилоти (ХМТ) навбатдаги анжуманни ўтказиш учун Ўзбекистонни танлагани бежиз эмас. Республикамизнинг бозор муносабатларига ўтишда босқичма-босқич амалга ошираётган ислоҳотлари, юртимиздаги иқтисодий-сиёсий барқарорлик, тадбиркорлик ва хусусий мулкни ривожлантириш борасида амалга оширилаётган ишлари халқаро ташкилотлар ҳамда жаҳон жамоатчилигининг эътиборини тортмоқда. Меҳнаткашлар ҳуқуқи, турмуш шароитини яхшилаш, иш билан машғуллик имкониятларини қидириш ва тадбиркорликни ривожлантиришда тараққий этган мамлакатлар тажрибасидан фойдаланиш, минтақадаги мавжуд шароитни таҳлил қилиш каби масалалар йиғилиш иштирокчиларининг диққат марказида бўлади.

Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари Бахтиёр Ҳамидов ҳамда Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг мамлакатимиздаги доимий вакили Холид Малик анжуманнинг очилишида иштирок этди ва нутқ сўзлади.

(ЎзА).

● *Вилоят ҳокимлигида*

ЭҲТИЁТ ЧОРАЛАРИ —БОШ МАВЗУ

ТОШКЕНТ вилояти ҳокимлигида вилоят эпидемияга қарши кураш фавқулодда комиссиясининг навбатдаги йиғилиши бўлиб ўтди. Ушбу йиғилиш бежиз чақирилмади. Бу йилги кўкламнинг сўнгги босқичида кунларнинг керагидан ошиқча исиб кетиши кутилмоқда. Табиийки, бу бир қатор муаммоларнинг келиб чиқишига сабаб бўлади. Хусусан, озиқ-овқат маҳсулотлари, айниқса, халқимиз кўп истеъмол қиладиган гўштни сақлашда санитария-гигиена қоидаларига риоя этиш талаб қилинади. Бундан ташқари аҳоли турар-жойларида кўплаб турли хил жониворлар боқиладики, уларнинг юқумли касалликлар тарқатмаслигига ҳеч ким кафолат беролмайди.

Боз устига халқимизда ҳар эҳтимолга қарши, деган хушёрликка даъват этувчи ибора бор. Эҳтиёт чораси кўрилган жойда ҳар қандай воқеа ва фожианинг олдини олиш мумкин.

Шаҳар ва туман ҳокимлари муовинлари, СЭС бош шифокорлари, ветеринария хизмати бош назоратчилари, ички ишлар ходимлари, уй-жой-коммунал хўжаликлари раҳбарлари ва фавқулодда комиссия аъзолари иштирокидаги йиғилишда ана шу масалалар бош мавзу сифатида кўтарилди.

Вилоят давлат бош ветеринария назоратчиси Муҳаббат Орифжонова «Чорва молларини сўйишда ва гўшт маҳсулотларини сотишда ветеринария-санитария қоидаларига риоя қилиш» ҳамда «Қутуриш касаллигининг олдини олиш масалалари бўйича амалга оширилаётган ишлар ҳақида» ахборот берди.

— Чорва молларини сўйиш ва гўшт маҳсулотларини сотиш комиссиянинг доимий назоратида турипти. Лекин, шунга қарамай ҳанузгача қонунбузарлик ҳолатлари юз бермоқда,— деди у.— Яқинда ўтказилган текшириш буни яққол исботлади. Тошкент—Пискент йўлида уч кишига, Янгийўл — Чиноз йўлида 16 шахсга, Янгийўл шаҳрида 3 кишига ва Тошкент туманида 17 нафар шахсга ветеринария-санитария қоидаларига амал қилмай мол сўйиб, гўшт сотганлиги учун жарима солинди. Жойларда текшириш жараёни давом этмоқда.

Вилоятда қутуриш касаллигининг тарқалишига йўл қўймаслик чоралари ҳам кўрилляпти. Биринчи чоракда шу мақсадда 21,5 минг ит, 30,9 минг қорамол, 12,8 минг қўй-эчки ва бошқа кўплаб жониворлар эмланди. Лекин, бу хотиржамликка асос бўлолмайди. Жойларда дайди ит ва мушуклар кўпайиб бормоқда. Касалликлар тарқатиш ҳавфи вужудга келган. Зудлик билан эҳтиёт чораларини кўриш керак...

Сўнгра маърузачига бир қатор саволлар берилди. Жумладан, йиғилиш иштирокчиларини йилнинг биринчи чорагида етказилган зарар миқдори ва бу борада эҳтиёт чоралари қай тарзда қўлланилаётганлиги қизиқтирди.

Вилоят уй-жой ва коммунал хўжалиги бош бошқармаси бошлиғи Х. Аҳмедов жойларда қутуриш касаллигининг олдини олиш юзасидан олиб борилаётган ишлар ҳақида гапириб берди. Эҳтиёт чораларини кўплашиб амалга оширишга чақирди. Йиғилишда, шунингдек, вилоят санитария-эпидемиология станцияси бўлим мудири Т. Зуфаров, Бекобод тумани ҳокимининг муовини Э. Қодиров, Янгийўл тумани бош шифокори М. Рихсибоева, Янгийўл шаҳри ҳокимининг муовини С. Умрбоев ва ички ишлар ходимлари сўзга чиқишиб, жойларда вужудга келган вазият ҳақида ахборот бердилар.

Йиғилишда бир қанча раҳбарлар ўз вазифасига совуққонлик билан ёндошганлиги учун комиссия томонидан огоҳлантирилди ва зудлик билан ўз иш йўналишларида ўзгариш ясашлари кераклиги таъкидланди. Вилоятда эпидемиологик ҳолатнинг ёмонлашувига сабаб бўлаётган қатор муаммоларни бартараф этиш юзасидан раҳбар ходимларга вазифалар юкланди.

Йиғилишда кўрилган масалалар юзасидан қарор қабул қилинди ҳамда касаллик тарқатувчи манбаларга қарши кураш икки ойлиги эълон қилинди.

Йиғилишни вилоят ҳокимининг муовини Ҳ. Ҳамидов олиб борди.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг қарори

ТОШҚИН, СЕЛ ОҚИМЛАРИНИ ОҚИЗИБ ЮБОРИШ ВА КЎЧКИ ҲОДИСАЛАРИ БИЛАН БОҒЛИҚ БЎЛГАН ҲАЛОКАТЛИ ОҚИБАТЛАРНИНГ ОЛДИНИ ОЛИШ ҲАМДА УЛАРНИ БАРТАРАФ ЭТИШ ЧОРА-ТАДБИРЛАРИ ТЎҒРИСИДА

(Давоми. Боши биринчи бетда).

Молия вазирлиги, «Ўзистиқболстат» давлат қўмитаси 9 ой якунлари бўйича вазирлар маҳкамасига бажарилган иш ҳажмларини маблағ билан таъминлаш манбаларига доир таклифлар киритсин.

4. Ўзбекистон Республикаси Давлат геология қўмитаси мавжуд илғор тажрибадан фойдаланган ҳолда берилаётган истиқбол маълумотларининг илмий асосланганлигини, хослигини ва аниқлигини оширсин. Тахмин этилаётган табиий офатларни каталоглаштириш ва паспортлаштириш асосида олдини олиш чора-тадбирларининг асосланган тизимини ишлаб чиқсин, селга, кўчкига ва шу кабиларга қарши чора-тадбирлар биринчи навбатда лойиҳалаштирилиши лозим бўлган ҳудудларни аниқласин. Мазкур масала юзасидан 1994 йил охиригача Вазирлар Маҳкамасига таклифлар киритсин.

Ўзбекистон Республикаси молия вазирлиги ҳисоб-китобга мувофиқ давлат геология қўмитасига давлат кузатиш хизмати учун ёмон йўллардан ҳам юраоладиган енгил автотранспорт ва оператив алоқа воситаларини мақсадли сотиб олиш учун Россия рублида зарур маблағлар ажратсин.

5. Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлиги:

содир бўлиши мумкин бўлган экзоген жараёнларнинг олдини олиш ва потенциал хавфли вазиятларда аҳолини ҳимоя қилиш бўйича ишларни фуқаро мудофааси ва фавқулодда вазиятлар бошқармаси учун устивор йўналиш этиб белгиласин.

Фуқаро мудофааси ва фавқулодда вазиятлар бошқармасига ҳамда «бошгидромет»га кўчки ва сел хавфи кучли бўлган даврларда мунтазам айланиб учиш ҳамда хавфли геологик ва гидрологик жараёнлар ривожланадиган районларни кузатиш учун вертолёт транспорти ажратсин;

бир ҳафта муддатда кўчки ва сел-тошқинлар хавфи энг кучли бўлган зоналарда хавфли вазиятларнинг олдини олиш бўйича шошилинч чора-тадбирлар кўриш учун алоқа воситалари, ҳаракатчан транспорт билан жиҳозланган доимий кузатиш постлари ташкил этсин;

давлат геология қўмитаси, мелиорация ва сув хўжалиги вазирлиги билан биргаликда бир ҳафта муддатда хавфли зоналардаги ишларнинг аҳволини ўргансин, вақтинча кўчирилиши ҳамда босқичма-босқич хавфсиз жойлардаги доимий истиқомат жойларига кўчирилиши лозим бўлган шаҳарчалар ва хўжаликлар рўйхатини аниқласин ҳамда маҳаллий ҳокимият органларига тақдим этсин.

«Ўзкимёсаноат» уюшмаси, Тошкент шаҳри ва Тошкент вилояти ҳокимликлари билан биргаликда республика кўп ихтисосли тез ҳаракат қилиш марказига ва тез ҳаракат қилувчи ҳарбийлаштирилган махсус отрядга техника билан жиҳозлашда, фавқулодда вазиятларда тез ҳаракат қилиш учун шахсий таркибни тайёрлашда ёрдам кўрсатсин.

6. Одамларни кўчки ва сел босадиган зоналардан кўчириш, аҳолини хавфсиз жойларга ўз вақтида эвакуация қилиш бўйича аниқ чора-тадбирларни амалга ошириш вилоятлар ва туманлар ҳокимларининг кечиктириб бўлмайдиган вазифаси деб ҳисоблансин.

Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши раисидан, вилоятлар, шаҳарлар, туманлар ҳокимларидан, вазирликлар, идоралар, корхоналар, ташкилотлар ва хўжаликлар раҳбарларидан объектларнинг ҳудудий ва баланс бўйича мансублигига кўра апрель-май ойларида ўз маблағлари ҳисобидан кўчки ва сел-тошқин ҳодисаларининг ҳалокатли оқибатларининг олдини олиш билан боғлиқ барча ишлар ва тадбирларни бажариш талаб этилсин. Зарурат бўлганда харажатларни қисман қоплаш бўйича Вазирлар Маҳкамасига таклифлар киритилсин.

«Ўзистиқболстат» давлат қўмитаси, Ўзбекистон Республикаси молия вазирлиги вилоятлар ҳокимликлари, манфаатдор вазирликлар ва идоралар билан биргаликда аҳолини хавфли зоналардан босқичма-босқич кўчириш учун республика бюджетидан маблағ ажратиш тўғрисида Вазирлар Маҳкамасига таклиф киритсинлар.

Сув омборларининг иш режими учун жавобгарлик Ўзбекистон Республикаси Мелиорация ва сув хўжалиги вазирлиги зиммасига юклатилганлигини назарда тутиб, ҳокимликларнинг сел оқимлари тўпланадиган жойлар ва сув омборларида сувни тўплаш ҳамда уни чиқариб юбориш жараёнларига аралашишларига йўл қўйилмасин.

7. Вилоятлар, шаҳарлар ва туманлар ҳокимликлари халқ хўжалиги объектларини ҳамда уй-жойларни жойлаштиришда давлат геология қўмитаси органлари ва Ўзбекистон давлат муҳандислик-техникавий изланишлар институтининг лойиҳалаш ташкилотлари тавсия ва кўрсатмаларига оғишмай риоя қилсинлар.

8. Фанлар Академиясининг сейсмология институти иншоотлар механикаси ва зилзила бардошлилиги институти ва бошқа манфаатдор ташкилотлар билан биргаликда халқ хўжалиги объектлари ва уй-жой қурилишини лойиҳалаш ҳамда қуриш бўйича таклифларни ишлаб чиқсин ва 1994 йилнинг иккинчи ярмида ҳукуматга киритсин, бунда қурилишни эҳтимол тутилган хавфли зоналарда жойлаштиришда уларнинг зарур ҳимоя қилиниши ва чидамлилиги назарда тутилсин.

9. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги гидрометеорология бош бошқармаси:

кутилаётган иқлимий вазиятларга доир янада аниқроқ маълумот олиш учун илмий-техника тараққиётининг замонавий ютуқларидан ва жаҳон тажрибасидан кенг фойдалансин;

фуқаро мудофааси ва фавқулодда вазиятлар бошқармаси, давлат геология қўмитаси, мелиорация ва сув хўжалиги вазирлиги билан биргаликда вилоятлар ва туманлар ҳокимликларини ҳамда аҳолини республика ҳудудида кутилаётган сел, тошқин ва кўчки ҳодисаларидан ўз вақтида хабардор қилсин.

Ўн кун муддатда мелиорация ва сув хўжалиги вазирлиги ва Мудофаа вазирлиги билан биргаликда тошганда катта хавф туғдирадиган ўз-ўзидан ҳосил бўладиган кўл ва бошқа сув манбаларини текшириб чиқсин ҳамда эҳтимол тутилган ҳалокатли оқибатларнинг олдини олиш учун уларнинг ҳолати устидан назоратни таъминласин.

10. Ўзбекистон Республикаси Энергетика ва электрлаштириш вазирлиги, Коммунал хизмат кўрсатиш вазирлиги хавфли жойлардаги халқ хўжалиги объектлари ва аҳолини электр энергияси, газ ва ёқилғи билан узлуксиз таъминлаш чора-тадбирларини ишлаб чиқсинлар ҳамда амалга оширсинлар.

11. Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги хавфли зонадан вақтинча кўчирилган аҳолига хизмат кўрсатиш учун тиббий ёрдам кўрсатиш пунктларини зарур миқдорда зудлик билан ташкил қилсин, уларни зарур асбоб-анжомлар ва дори-дармонлар билан таъминласин.

Доимий яшаш учун кўчирилган жойларда зарур даражада тиббий хизмат ташкил этилсин.

12. Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги ҳалокатли ҳодисалар зонасидаги ҳудудлар ҳамда у ердаги вақтинча хавфсиз жойга кўчирилган фуқароларнинг иморатлари ва мол-мулкининг қўриқланишини таъминласин.

13. Молия вазирлиги, «Ўздавсуғурта»:

хавфли туманлардаги аҳолининг фавқулодда вазиятлар юзага келиши ҳодисасидан мажбурий суғурта қилиш тизими билан қамраб олинишини таъминласинлар;

вилоятлар, шаҳарлар ва туманлар ҳокимликлари билан биргаликда бир ой муддатда кўчки, сел-тошқин зоналарида иморатлар, шахсий мол-мулк ва чорва молларини, шу жумладан, боғдорчилик-полизчилик хўжаликларини қонунчиликка мувофиқ суғурта қилсинлар;

рақобат асосидаги қўшимча суғурта органлари ташкил этиш масаласини кўриб чиқсинлар.

14. «Ўздавтелерадио» компанияси, Ўзбекистон Миллий ахборот агентлиги:

фавқулодда вазиятларда аҳолини ҳимоя қилиш бўйича Ўзбекистон Республикаси ҳукумати кўраётган чора-тадбирлар тўғрисида республика аҳолиси ўртасида кенг тушунтириш ишларини олиб борсинлар;

Мудофаа вазирлигининг фуқаро мудофааси ва фавқулодда вазиятлар бошқармаси ва манфаатдор ташкилотлар билан биргаликда аҳоли ўртасида фавқулодда вазиятлар пайдо бўлган зоналарда кишиларнинг биринчи навбатдаги ҳатти-ҳаракатлари тўғрисида кенг тушунтириш ишларини олиб борсинлар.

15. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг фавқулодда вазиятлар бўйича комиссияси БМТ томонидан эълон қилинган табиий офатлар хавфини камайтириш халқаро ўн йиллиги доирасида халқаро тажриба ва ўзаро ёрдамдан фойдаланиш мақсадида БМТнинг инсонпарварлик ташкилотлари билан кенг ҳамкорлик қилсин.

16. Мазкур қарорнинг бажарилишини назорат қилиш Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг биринчи ўринбосари И. Ҳ. Жўрабеков зиммасига юклансин.

Вазирлар Маҳкамасининг Раиси

И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1994 йил 12 апрель.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ҚАРОРИ

ДАВЛАТ БУЮРТМАСИ БЎЙИЧА СОТИЛАДИГАН ПАХТА ТОЛАСИ ВА БОШОҚЛИ ДОН ЭКИНЛАРИНИНГ ХАРИД НАРХЛАРИНИ ОШИРИШ ТЎҒРИСИДА

Моддий-техникавий сарф-харажатлар ошиб кетганлиги муносабати билан ҳамда жамоа хўжаликлари, давлат хўжаликларини, ижара, фермер хўжаликлари ва бошқа хўжаликларни пахта толаси ҳамда бошоқли дон экинлари етиштириш ва сотишни кўпайтиришга рағбатлантириш мақсадида Ўзбекистон Республикасининг Вазирлар Маҳкамаси қарор қилади:

1. 1994 йил ҳосилидан бошлаб ҳар 1 тоннаси учун ўртача ҳисобда қуйидаги харид нархлари тасдиқлансин:

Пахта толаси	— 1200 минг сўм-купон;
буғдой	— 300 —»—
жавдар	— 285 —»—
арпа ва сули	— 240 —»—

2. Ўзбекистон Республикасининг молия вазирлиги:

беш кун муддат ичида бошоқли дон экинлари янги харид нархларининг прейскурантларини ишлаб чиқиб, тегишли вазирликлар ва идораларга етказсин;

пахта толаси тайёрлашга янги РСТ (республика стандарти) ишлаб чиқилиб, тасдиқлангандан кейин икки ҳафта муддат ичида хўжаликлар пахта тозалаш заводларига сотадиган пахта толаси харид нархларининг прейскурантини жорий этсин.

3. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1993 йил 31 августдаги 443-сон қарори ўз кучини йўқотган деб ҳисоблансин.

Вазирлар Маҳкамасининг Раиси

И. КАРИМОВ.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

«БОШОҚЛИ ДОН ЭКИНЛАРИНИНГ ХАРИД НАРХЛАРИНИ ОШИРИШ ТЎҒРИСИДА» ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ 1993 ЙИЛ 30 НОЯБРДАГИ 691-СОН ФАРМОНИНИ ЎЗ КУЧИНИ ЙЎҚОТГАН ДЕБ ҲИСОБЛАШ ҲАҚИДА

Бошоқли дон экинларининг харид нархлари даражаси ўзгарганлиги муносабати билан «Бошоқли дон экинларининг харид нархларини ошириш тўғрисида» Ўзбекистон Республикаси Президентининг 1993 йил 30 ноябрдаги 691-сон фармони ўз кучини йўқотган деб ҳисоблансин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти

И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1994 йил 12 апрель.

... усулида босилган, қоғоз бичими А—2. Босишга топшириш вақти—20.30. Босишга топширилди 21.15.

Вилоят ҳокимлигининг маслаҳат кенгашида

ЧИГИТНИ ТЕЗ ВА СИФАТЛИ ЭКИБ ОЛАЙЛИК

БАҲОР шоширмоқда. Ўтиб бораётган ҳар бир фурсат бугун ғанимат. Буни яхши англаган **ҳақиқий деҳқон вақтни бой бермасдан илиқ-иссиқ кунлардан самарали фойдаланиб қолади**. Ерни оби-тобида ҳозирлаб уруғ сочишга киришади.

Вилоят ҳокимлигининг куни кеча ўтказилган **маслаҳат кенгашида асосан чигитни тез ва сифатли экиш, уни ернинг табиий намига ундириб олиш масалалари муҳокама этилди**. Мана шу мақсадда туман ҳокимлари, хўжаликларнинг раҳбарлари, деҳқончилик саноати уюшмасининг мутахассислари Пискент туманидаги «Пискент» жамоа хўжалигининг Усмон Тўрақулов етакчилик қилаётган бригадаси дала шийпонига тўпландилар. Вилоят ҳокими М. Б. Икромов бошчилигида ўтказилган маслаҳат кенгаши дастлаб экин майдонида ерга чигит қадашни амалга ошириш технологиясини кўздан кечиришдан бошланди. Чопиқ тракторига тиркалган сеялка кенгаш иштирокчилари кўз ўнгида маълум масофагача экишни амалга оширди. Сўнг вилоят агросаноат уюшмаси раисининг ўринбосари Р. Нурматов намуна сифатида намойиш этилган бу жараённи хўжалик раҳбарлари ва мутахассисларга бир бошдан шарҳлаб берди.

Хусусан, бу йилги шароитда **чигитни 4 сантиметр чуқурликда экиб, уни ернинг табиий намига ундириб олишга эришиш** лозимлиги таъкидланди. Хўш, бунинг учун нималарга эътибор бериш керак? Аввало, ерни оби-тобида ҳозирлаб олиш лозим бўлади. Сир эмаски, ўтган йили қишнинг эрта тушганлиги натижасида аксарият туманларда шудгорлаш ишлари кечикиб кетди. Намгарчилик ҳар йилдагидан бир неча бор ортиқ бўлди. Буни ҳисобга олган ҳолда бу йилги шароитда тупроқ ости қўзғатилмасдан ер сатҳига мола босиб, сўнг экиш ишларини амалга оширавериш тавсия қилинди. Вилоятимизда бугунги кунда чигит экиш ишларини жуда қисқа кунларда ниҳоясига етказиш учун барча қулайликлар мавжуддир, дейилди кенгашда. **Айни кунларда далаларда 1788 та сеялка ишлатилмоқда. 1437 та ҳайдов трактори ерни экишга тайёрлаб беряпти. Ҳисоб-китобларга кўра битта сеялкага 56 гектардан ер тўғри келади.** Бу дегани чигит экишни узоғи билан бир ҳафтада тугаллаш мумкин. Кенгашда айрим туманларнинг техникани таъмирлаш корхоналарида ихтиро қилинган қатқалоқ кўчириш мосламалари ҳам намойиш этилди.

— Биз,— деди Мирзамурод Икромов,— чигитни бир марта экиш билан текис ундириб олишни ўйлаётган эканмиз, бунинг учун биринчи навбатда қатқалоқ кўчиришга ҳам шай ҳолда туришимиз керак. Хўжалик аъзоларини ҳозирданоқ мана шундай мосламалар билан таъминлаб қўйиш зарур. Токи эртага ҳеч ким шошиб қолмасин. Бу биринчи масала. Айрим хўжаликларда кўпинча қатор ораларидаги ўлчам мўлжалдагидан ҳам ортиб кетади. Бу ерни исроф қилишдир. Пахта кўчатдан чиқади. Шундай экан, уват бўйлари, симёғоч ва дарахт остлари ҳам фойдаланишдан четда қолмаслиги керак. Вилоят ҳокими бу ҳақда гапира туриб, Голландия фермер ва ишбилармонлари ҳаётидан, уларнинг тажрибаларидан бир неча жонли мисоллар келтирди. **Экиш жараёнида чигитни ивитишга ва уруғни, албатта, ерга минерал ўғитлар солиб экишга эришиш керак.** Шундагина кўзланаётган мақсадга эришиб, пахтачиликда бир вақтлар машҳур бўлган технологияни тиклаш мумкин.

Сўзга чиққан туман ҳокимлари, агросаноат уюшмаларининг раҳбарлари ва мутахассислар ўз жамоаларида чигит экишга қандай ҳозирлик кўрилганлиги ва экиш ишларининг бориши ҳақида ахборот бердилар.

Яқинлашиб келаётган ипак қурти боқиш мавсуми ҳақида ҳам гап борди.

Кенгашда узоқ йиллар Янгийўл туманидаги «Тинчлик» ва Ўртачирчиқ туманидаги Охунбобоев номли жамоа хўжаликларини бошқарган раислар, меҳнат қаҳрамонлари М. Исматов билан М. Рўзиматовлар нафақага кузатилдилар. Вилоят ҳокими уларнинг ҳар икковига тўн кийдириб, узоқ йиллик фаолиятлари учун миннатдорчилик билдирди.

Маслаҳат кенгаши ишида вилоят ҳокимининг ўринбосарлари И. Тожибоев ва Б. Махситов ҳамда вилоят деҳқончилик саноати уюшмасининг раиси Ш. Норпўлатов иштирок этдилар.

Бурҳон Ҳасанович СИРОЖИДДИНОВ

Республика Уруш ва Қуролли кучлар фахрийлари қўмитаси раиси, Ўзбекистон Республикаси фахрийлар ташкилотлари уюшмаси кенгаши раёсати аъзоси, истеъфодаги генерал-лейтенант Бурҳон Ҳасанович Сирожиддинов 77 ёшида тўсатдан вафот этди.

Б. Сирожиддиновнинг бутун ҳаёти содиқ фарзанд ва ватанпарвар сифатида ватанга фидокорона хизмат қилиш билан ўтди.

Б. Сирожиддинов 1941—1945 йиллардаги урушнинг бошидан охиригача фашист босқинчиларга қарши жангларда бевосита иштирок этди, Москвадан Калининградгача бўлган оғир йўлни босиб ўтиб, мардлик ва жасорат кўрсатди, Беларусь ва Польша заминини душмандан озод қилиш учун бўлган жангларда қатнашди.

Б. Сирожиддинов урушдан кейинги йилларда, ҳарбий ўқув юртини тугаллагач, бир неча йил мобайнида республика ҳаво ҳужумидан мудофаа штабини бошқарди. 20 йилдан ортиқ ички қўшинлар бўлинмаларига командирлик қилди. Б. Сирожиддинов ҳарбий кадрлар тайёрлаш ва тарбиялашга кўп куч ва ғайратини сарфлади, узоқ вақт ички қўшинлар марказий курслари бошлиғи бўлди.

Б. Сирожиддинов сўнгги йилларда фахрийлар ҳаракатида фаол иштирок этиб, ёш авлодни ҳарбий-ватанпарварлик руҳида тарбиялаш бўйича катта ишларни амалга оширди.

Б. Сирожиддинов ҳарбий бурчини сидқидилдан бажаргани учун кўпгина жанговар ва меҳнат орденлари ҳамда медаллар билан мукофотланган, унга «Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган ёшлар мураббийси» фахрий унвони берилган эди.

Ажойиб, сезгир ва камтар инсон, ватанининг содиқ фарзанди, фаол жамоат арбоби Б. Сирожиддиновнинг ёрқин хотираси қалбларимизда абадий сақланади.

И. Каримов, Э. Халилов, А. Муталов, И. Жўрабеков, Т. Алимов, М. Умурзоқов, М. Қорабоев, Р. Аҳмедов, З. Алматов, Ғ. Алиев, Б. Раҳимов, С. Охунжонов, П. Шевелёв, Г. Стрелцов, С. Буличев, А. Алимов.

ПОКЛИК ТИЛДАГИНА БЎЛМАЙДИ

Қадимда барча жиноий ишларни қозилар ажрим қилган. Қозиларнинг ягона «Жиноят кодекси» — Қуръони карим бўлиб, улар барча ишни дин ақидалари асосида тафтиш қилиб, Оллоҳ номидан ҳукм чиқарган. Ислом аҳли қавмга энг тўғри, энг маърифатли йўлни кўрсатгани учун ҳам руҳонийлар аҳолининг энг мўътабар, эъзоздаги тоифаси ҳисобланган. Тарбия турлари ичида энг самаралиси ҳам диний тарбия бўлган...

Етмиш йилдан ошиқ давом этган коммунистик истибдод даврида динимиз «бадарға» қилинди, биз худодан юз ўгирдикми, худо биздан юз ўгирдими — нима бўлса ҳам, худосиз яшадик. Бунинг оқибатида тарихан қисқа муддат ичида маънавиятимиз қай даражада «бойигани» барчага маълум...

Худога беҳисоб шукрларким, мустақиллик туфайли жуда кўп қадриятларимиз, жуда катта маънавий бойлигимиз қаторида асосий бойлигимиз — «қувғин»да юрган динимиз ҳам «қайтиб» келди, худони қайтадан танидик ва яна беҳисоб шукрларким, худо ҳам бизни кечирди шекилли, бугунги кундаги аҳволимиз ёмон эмас...

Аммо, афсус ва надоматлар бўлғайким, истаган одам бемалол намоз ўқиш ва рўза тутиш имкониятига эга бўлган, кўплаб масжидлар қурилаётган, мадрасалар очилаётган, ҳайит кунлари ҳақиқий байрам қилинаётган, ҳаж сафарига отланганларга сафар шароити яратиб берилаётган бугунги кунимизда халқимиз ва динимиз шаънига мутлақо тўғри келмайдиган бир ҳодиса содир бўлди, яъни барчанинг эътиқоди ва эҳтиромида бўлган динимиз пешволаридан бир нечтаси қора курсига ўтирди. Бу ҳолни тасаввур қилиш ҳам, таснифқилиш ҳам ниҳоятда оғир...

Яқинда матбуотда Ўзбекистон Республикаси Олий судида Мовароуннаҳр мусулмонлари идорасининг бир неча ходими устидан қўзғатилган жиноий иш кўрилаётгани ҳақида хабар қилинган эди. Мана энди иш кўрилиб бўлди, суд ҳукми чиқди. Қанчалик оғир бўлмасин, сизни бу жиноятчилар, уларнинг фаолиятидаги айрим ўринлар билан таништиришга мажбурмиз.

Ўзбекистон Республикаси Олий суди жиноят ишлари бўйича судлов ҳайъати очиқ суд мажлисида раислик қилувчи — Ўзбекистон Республикаси Олий суди судлов ҳайъатининг раиси А. Ишметов, Ўзбекистон Республикаси Олий судининг судьялари О. Рўзиев, А. Дўстбобоевлардан иборат таркибда, давлат айбловчиси — Тошкент шаҳар прокурори Э. Жўраев, ҳимоячилар, жамоат ҳимоячиси иштирокида Мовароуннаҳр мусулмонлари идораси ходимлари — Муҳаммаднаби Миркомилов, Муҳаммадлатиф Жуманов, Миробид Мирмаҳмудов, Абдусаттор Муслимов, Зиёвуддин Жаҳонгировнинг жиноий иши кўриб чиқилди.

Жиноятчиларнинг айрим ишлари билан танишинг:

Мовароуннаҳр мусулмонлари идорасида масжидлар бўлими ходими бўлиб ишлаган Муҳаммаднаби Миркомилов 1992 йил сентябридан бошлаб идоранинг чет эл валютаси бўйича хазиначиси лавозимини ҳам эгаллаб турган. У идорага тегишли 4400 АҚШ долларига 1992 йил октябрь ойида «ВАЗ—21061» маркали машина сотиб олиб, уни идора ҳисобига ўтказмасдан, ўз номига расмийлаштирган ва шахсий машина сифатида фойдаланган. Бундан ташқари, кичик корхона ҳадя этган 13000, туркиялик меҳмонлар масжид қуриш учун инъом қилган 60000, жами 73000 Америка долларини идорачинг «Ипак йўли» инновацион-тижорат банкидаги жорий ҳисобига топширмасдан, 1993 йил 12 июлга қадар ўз уйида яшириб келган.

Мовароуннаҳр мусулмонлари идорасида таълим (таъкид бизники — А. А.) бўлими мудири лавозимида ишлаган Муҳаммадлатиф Жуманов хазина ҳисобидан 1900000 сўмга «ГАЗ—2410» маркали, 600000 сўмга «ВАЗ—21063» маркали машина сотиб олиб, биринчисини ўз номига, иккинчисини эса ўринбосари Миробид Мирмаҳмудов номига расмийлаштирган.

1990 йилдан 1993 йилгача идорада хазиначи бўлиб ишлаган Абдусаттор Муслимов 699526 сўм маблағни ўзлаштирган.

Идора беш ҳисобчиси Зиёвуддин Жаҳонгиров идора жуда кўп ташкилот ва хўжаликларга ўтказган катта миқдордаги маблағни қайтариб олиш тўғрисида бош қотирмаганидан ташқари, Москва саноат қурилиш банкига гўё Тожикистон учун ТУ—154 самолёти сотиб олишга 200000 Америка доллари ўтказган. Бу маблағ Россия Президентининг фармонига биноан Ўзбекистон Республикасининг қарзи сифатида ушлаб қолинган.

М. Жуманов идоранинг 1300000 сўмига «ГАЗ—31029» маркали автомашина сотиб олиб, унинг ҳужжати ва калитини бир кишининг қўлига топширган (бу киши билан кейинроқ танишасиз)...

Булар жиноятчилар фаолиятининг суд жараёнида қайд этилган айрим кўринишлари, холос...

Суд ҳукмидан парча:

«Суд судланувчилар ва гувоҳларнинг кўрсатмаларини эшитиб, иш материалларини текшириб чиқиб, прокурор ва ҳимоячиларнинг нутқларини тинглаб, қуйидагиларни

АНИҚЛАДИ:

Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 15, 61-моддаларига кўра Ўзбекистон Республикасида Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси ва қонунларининг устунлиги сўзсиз тан олинади.

Давлат, унинг органлари, мансабдор шахслар, жамоат бирлашмалари, фуқаролар Конституция ва қонунларга мувофиқ иш кўрадилар.

Диний ташкилотлар ва бирлашмалар давлатдан ажратилган ҳамда улар қонун олдида тенгдирлар.

Ўрта Осиё ва Қозоғистон мусулмонларининг 1992 йил 27 февралда бўлиб ўтган қурултойида қабул қилинган Мовароуннаҳр мусулмонлари идораси низомининг 1, 6-моддаларига биноан мусулмонлар идораси ўз фаолиятини Ўзбекистон Республикаси Конституцияси ва амалдаги бошқа қонунларга риоя қилган ҳолда олиб боради».

Ҳукмда амалдаги қонунлар ва идора низоми қоидалари қўпол равишда бузилганлиги туфайли шу жиноятлар содир этилгани кўрсатиб ўтилган.

Ҳукм ўқилди, қора курсида ўтирганларнинг ҳатти-ҳаракатларига муносиб баҳо берилди. Аммо, бутун суд жараёнида жиноятчилар қаторида қора курсида ўтирмаган бошқа бир кишининг исми шарифи тез-тез зикр этилиб турди. Барча ҳужжатларда ҳам ўша ном жуда кўп кўзга ташланади.

Бошқа бир ҳужжатдан парча:

«АЖРИМ

Жиноий иш қўзғатиш, қидирув эълон қилиш ва қамоққа олиш ҳақида

Суд судланганлар ва гувоҳларнинг кўрсатмаларини эшитиб, иш материалларини текшириб чиқиб, бундан ташқари қуйидагиларни

АНИҚЛАДИ:

Судланганлар айбли деб топилган барча жиноятлар Мовароуннаҳр мусулмонлари идорасининг раиси лавозимида ишлаган собиқ муфтий Муҳаммад Содиқ Муҳаммад Юсуф ташкилотчилиги ва бевосита бошчилигида содир этилган бўлиб, унинг амалдаги қонунларга, диний идора низоми қоидаларига риоя этмасдан, уларни қўпол равишда бузиб, ходимларига ғайриқонуний топшириқ, кўрсатмалар бергани натижасида келиб чиққан...

...Муҳаммад Содиқ Муҳаммад Юсуф раҳнамолигида унинг самолёт сотиб олиш баҳонасида чиқарган ғайриқонуний буйруғига мувофиқ ХАЙРИЯ (таъкид бизники — А. А.) ишларига сарф қилиш учун чет давлатлардан келиб тушган валюта маблағларидан 200000 АҚШ доллари масжид-мадрасалар қуриш, уларни таъмирлаш, таълим-тарбия, вақф ва хайрия ишлари учун ишлатилмасдан,

1991 йил 21 декабрида идора ҳисобидан Москва саноат қурилиш банкига Тожикистон Республикаси мусулмонлари қозиёти учун қурол сотиб олишга (таъкид бизники — А. А.) ўтказиб юборилган...

...Баён этилганларга кўра ва ҳозирги вақтда Муҳаммад Содиқ Муҳаммад Юсуф Ўзбекистон Республикаси ҳудудидан чет элга чиқиб кетгани, турар жойи номаълум эканини эътиборга олиб, жиноят процессуал кодексининг 169, 236-моддаларини қўллаб, суд

АЖРИМ ҚИЛАДИ:

1952 йилда Андижон вилоятида туғилган, миллати ўзбек, Тошкент шаҳар, Уста Олим кўчаси, 28-уйда истиқомат қилиб келган Муҳаммад Содиқ Муҳаммад Юсуфга нисбатан Ўзбекистон Республикаси Жиноят кодекси 130-моддасининг 4-қисми ва 78-моддасининг 3-қисмида қайд қилинган жиноятларни содир этганини назарда тутиб жиноят иши қўзғатилсин.

Унга нисбатан қидирув эълон қилинсин ва ахтариб топилганидан кейин эҳтиёт чораси ўзгартирилиб, қамоққа олинсин...»

Бу сатрларни ўқиш сизга нақадар оғирлигини сезиб турибман, азиз газетхон. Бироқ, афсуски, начора, ҳодиса содир бўлган, энди минг кўз юмганимиз билан уни орқага қайтариб бўлмайди...

Юқорида «исми таббаррук»лари келтирилган «зот» яқин-яқингача бу унвонга қўштирноқсиз мушарраф эдилар. Аммо, доно халқимизнинг «Семизликни қўй кўтарар», деган мақоли ҳам бежиз туғилмаган экан. Мазкур «зот» ўзига кўрсатилган эҳтиром майидан сархуш бўлиб, ишончу ҳурмат юкини кўтаролмади шекилли, мусулмончиликнинг мезонларидан бири — қаноатни унутиб қўйди, асосий иши — қавмини иймону диёнатга чақириш ўрнига, шуҳрату мансаб кетидан қувиб, сиёсий найранг йўлига ўтди. Чунки, энди уни ҳозирги ҳурмату мартаба қаноатлантирмай қўйган эди. Маълумки, Раҳмон йўлидан озган одам албатта Шайтон йўлига киради. Халқни Раҳмон йўлига бошлайдиган «зот» энди Шайтоннинг қулига айланган, унинг: «Сен халқингга раҳнамо бўласан», деган васвасасидан бошқа нарсани эшитмас эди. Оқибатини, мана, кўриб турибсиз.

Республикамизда жиноятчиликка қарши катта кураш бошланган, бу кураш самарасини бераяпти, лекин, афсуски, жиноятчилик ҳали батамом тугагани йўқ. Бу — тушунарли ҳол, албатта. Чунки, ёмонлик илдизини бир кунда қуритиб бўлмаслигини барчамиз биламиз. Жиноят содир этаётганлар орасида турли тоифага мансуб кишилар бор. Аммо, сиз билан бизни поклик, ҳалолликка даъват этувчи дини ислом пешволарининг жиноят содир этиши... Идрок этиш ўта мушкул бўлган ҳол.

Жиноятга яраша жазо берилади, етказилган моддий зарар ўрни қопланади. Бу — аниқ гап ва ҳал этилиши унча қийин бўлмаган масала. Бироқ, шу бир суд жараёнида аниқланган жиноий ишлар етказган маънавий зарарнинг ўрнини қоплаш (агар қоплаб бўлса!) эса, ниҳоятда машаққатли, ҳали-бери, битадиган иш эмас. Келинг, шу тўғрида салгина мулоҳаза юритайлик.

Шолининг ичида курмак ҳам ўсиши табиий. Бироқ, бу гап — шолизорни курмакзор, деб аташ лозим, деган гап эмас. Тил ва дилда фақат худонинг номи зикр этилиши лозим бўлган муқаддас даргоҳга тўрт-бешта нафси ҳакалак отган одам жойлашиб олгани — бу муқаддас даргоҳ нуфузига салгина соя ташласа-да, асосий моҳиятга назаримизни ўзгартиролмайди. Кишини бошқа нарса ўйлантиради. Ўғрилик, фаҳш, қаллоблик билан кун ўтказадиган одамлар бор. Уларни «худодан қўрқмаслар», деймиз. Улар ҳақиқатан ҳам худони билмайди ҳам, бинобарин, ундан қўрқмайди ҳам. Аммо, сизу бизни ҳар нафасда инсофга, мусулмончилик одатларига риоя қилишга, худодан қўрқишга чорлаб «амри маъруф» қиладиган одамларнинг ҳаромдан ҳазар қилмагани, ҳаром луқмани бошқа жойдан эмас, худонинг уйидан қидиришга худодан қўрқмаганига нима дейсиз?

Тожикистондаги биродаркушлик уруши қўшни, биродар халқ тарихида қора доғ бўлиб қолади. Маълумотларга қараганда, бу урушда тожик халқи берган қурбон иккинчи жаҳон урушида берилган қурбондан анча кўп экан. Ҳали ҳам совуқ нафаси уфуриб турган бу урушни аслида ким бошлаганини биламиз. Урушаётганларни сулҳга чақирадиган, ўз номи билан тинчлик бўлган дини ислом вакили, ҳатто чумолига ҳам озор бермаслиги лозим, лекин юз минглаб миллатдошларининг қони тўкилишидан сесканмаган, бугунги кунда хорижда айшини суриб юрса ҳам, ҳамон қон ҳидини соғинаётган бу «зот»нинг исми шарифлари ҳам барчага аён — Акбар Тўражонзода. Президентимиз Тожикистонда вазият кескинлаша бошлаганиданоқ ташвишга тушгани, бу вазиятни юмшатишга урингани, хунхўрлик бошланганидан бери эса, бу мудҳиш оловни ўчириш мақсадида жон куйдираётганини, БМТ Бош котибига бир неча марталаб мурожаат қилгани, ҳатто Бирлашган Миллатлар Ташкилоти минбаридан туриб шу хусусда бонг урган ҳолда, республикамизнинг аҳли мусулмони сиғинадиган муқаддас даргоҳ пешволари бу уруш оловини «пуф»лашга кўмаклашганини ким шуурига сиғдира олади? Масжид-мадрасалар қуриш, уларни таъмирлаш, таълим-тарбия, вақф ва Хайрия ишларига сарф қилиш учун ҳадя қилинган 200000 Америка доллари қон тўкиш учун ишлатишга инъом қилинганини инсон зотига қандай тушунтириб бўлади? «Жиноят» сўзи бу ишга баҳо бўлолмайди. Буни фақатгина қабоҳат, деб аташ лозим эмасми?

Ва ниҳоят. Бу қилмишлардан огоҳ бўлган оддий мусулмон фуқарода умуман дини Исломга нисбатан қандай фикр уйғонади? Бу қилмишлар олдида етмиш йилдан ошиқ давр мобайнида олиб борилган атеистик тарбия ҳеч нарса бўлиб қолмайдими?

Назаримда, содир этилган жиноят ҳам, ўзлаштирилган маблағ ҳам, моддий зарар ҳам бу маънавий зилзила оқибатида ҳосил бўлган **маънавий ўпқон** олдида бўлак-бўлак қилиб ташланган тана қаршисидаги бир эмлаш билан битиб кетадиган жароҳатга ўхшаб қолади.

Халқимизда: «Тили билан дили бир», деган сифат бор. Бу — асл инсон, асл мусулмоннинг сифати. Дилдаги нарса тилга чиққан тақдирдагина бу бирлик пайдо бўлади. Дилида бошқа нияти тилида ўзга гап бўлган инсон эса, мунофиқ ҳисобланади. Мунофиқлик Исломда кофирликдан ҳам ёмон баҳоланади...

Шу ўринда барча диндорлар, диний идора раҳбарларидан узр сўраган ҳолда битта мулоҳазани ўртага ташлашни лозим топдик. Маълумки, асов дарё ўзини у қирғоқдан бу қирғоққа уриб оқади. Орада қанча жойларни ўпириб ҳам кетади. Шунинг учун унинг лойқа сувини ичиш қийин бўлади. Ўзанига борганидан кейингина ўзи ҳам тинчланади, суви ҳам тинийди. Ёшлик ҳам асов дарёдай гап. У ўзанига етгунига қадар анча-мунча номақбул ишларни қилиб қўйиши мумкин. Шундай экан, мусулмон фуқароларимизнинг энг эътиборли даргоҳи бўлмиш диний идораларга ҳам кўпни кўрган, оқ-қорани таниган, муҳтарам оқсоқоллардан етакчи сайлаш мақсадга мувофиқ бўлмасмикан?

Бу ердаги кичик «балиқча»лар тўрга илинди-ю, уларнинг илҳомчиси, фатводори бўлган акула хорижга қочиб, жазодан қутулиб қолдими? Менимча, бундай деб бўлмайди. Ҳеч бир ҳодиса мантиқдан ташқарида юз бермайди. Жиноятнинг моддий ва маънавий томонлари тилга олинди. Жазо ҳам айнан шу тариқа — икки хил, яъни, моддий ва маънавий бўлади. Маънавий ва моддий жазони асло тарози паллаларига солиб бўлмайди. — Маънавий жазо юки босиб кетади. Шу нуқтаи назардан қарайдиган бўлсак, бу мудҳиш ишларнинг бошида турган раҳнамони худонинг ўзи жазолаб қўйганига имон келтирамиз. Чунки, юртдан айри тушиб, халқнинг нафратига учраб яшашдан оғир жазо бўлмайди бандаси учун!

Хуллас, бу хунук ҳодиса барчамизнинг кўзимизни очсин, тил бошқа-ю дил бошқа бўлиши, поклик тилдагина бўлганида не оқибатларга олиб келишидан ҳар қайсимиз ўзимизга хулоса чиқариб олайлик, Оллоҳ таоло ҳеч бир бандасининг пешонасига бундай тақдирни ёзмасин!

А. АЛИЕВ.

СИЗ СЕВГАН ҚЎШИҚЛАР

Чилонзор тумани маданият саройи қошида фаолият кўрсатаётган Владимир Хлебников раҳбарлигидаги рус халқ хор жамоаси «Сиз севган қўшиқлар» деб номланган янги концерт дастури билан Собир Раҳимов туманидаги қариялар уйида меҳмон бўлди. «Наманганнинг олмаси», «Бизга фақат тинчлик керак», «Хотира», «Чаманда гул», «Ўзбекистон мадҳияси» каби куй-қўшиқлар томошабинлар томонидан катта қизиқиш билан кутиб олинди. Айниқса, Фарид Нурмуҳамедов, Жулай Қурбонов, Николай Шербаковларнинг якка ижролари қарияларга жуда манзур бўлди.

С. СИРОЖИДДИНОВ.

ХАТЛАРДАН САТРЛАР

ИЛГАРИ озгина дард чексак чет элларда, айниқса Қрим ва Кавказдаги курорт-санаторийларда даволаниб келишга ҳаракат қилардик. Лекин олдингдан оққан сувнинг қадри йўқ, деганларидек, ўзимизнинг юртимизда ҳам ўша курорт жойлардан қолишмайдиган шифо масканлари борлигини яхши билмасдик. Мен яқинда ана шундай ажойиб шифо масканларидан бири ҳисобланган Юқоричирчиқ туманининг Аҳмад Яссавий номли жамоа хўжалигида жойлашган вилоят физиотерапия шифохона-санаториясида даволандим. Таассуротларим зўр! Шифокорларнинг фидокорона меҳнати, инсонийлиги, ўз касбларини яхши билиши мени мафтун этди. Бош шифокор Тошпўлат Сотиболдиев ва унинг ўринбосари Манзура Ортиқовани, айниқса мени даволаган шифокор Ўролбой Омонқуловни тилга олмай иложим йўқ. Уларнинг куюнчакликлари туфайли саломатлигим тикланди. Раҳмат сизга, шифокорлар!

Обиджон ЮСУПОВ,
Ўртачирчиқ туманидаги «Ўртасарой» жамоа хўжалигидан.

* * *

ЎЗЛАРИНИНГ ширин сўзлари билан биз каби ногирон, меҳрга мухтож қарияларнинг кўнглини олаётган шифокорлар ҳақида ҳар қанча ёзсам оз. Ўзим яшаётган қариялар уйида кейинги пайтларда ногиронлар соғлигини назорат қилишга эътибор анча кучайди. Бунинг боиси шифокор Олтиной Одинаматова ва ҳамшираларимизнинг ўз вазифаларига сидқидилдан ёндошаётганликларидир. Биз улардан мингдан минг розимиз. Яхшиликлари биздан қайтмаса, Оллоҳдан қайтсин...

Оҳангарон туманидаги қариялар уйида яшовчилар номидан:
Инобат НАЖМИТДИНОВА.

* * *

ПОЙТАХТДАГИ соғлиқни сақлаш вазирлигига қарашли 1-клиник шифохонанинг тез ёрдам юрак хасталиклари бўлимининг аҳил жамоаси беморларга намунали хизмат кўрсатмоқда. Бўлим шифокорлари юзлаб беморларга қайтадан ҳаёт бағишламоқдалар. Бўлимга ёш олим, медицина фанлари доктори Йўлдош Зиёев раҳбарлик қилмоқда. Уларнинг туну-кун олиб борадиган машаққатлари, айни чоғда савобли ишларидан беморлар миннатдор.

Собит МУСАЕВ,
Тошкент шаҳридан.

* * *

АНГРЕНЛИК ўқитувчи Нурмуҳаммад Миржалилов 1962 йилдан бери Облиқдаги 29-мактабда бошланғич синф ўқувчиларига сабоқ беради. У нафақат ўзи ишлаётган мактабда, балки Ангрен шаҳрида энг тажрибали, жонкуяр ўқитувчилардан. Ангренликлар қатор орден ва медаллар нишондори бўлган бу ажойиб ўқитувчи билан фахрланадилар. У бу йил 56 баҳорни қаршилади, меҳнат фаолиятига эса 36 йил тўлди.

Теша ШЕРАЛИЕВ.

* * *

ЯҚИНДА Оққўрғон туманидаги Ойтамғали қишлоқ фуқароларининг бошқарув йиғини жамоаси таклифи билан Навоий номли жамоа хўжалигида «Йилнинг энг яхши ўқитувчиси» кўрик-танлови бўлиб ўтди. Унда мактабларда ўтказилган кўрик-танлов ғолиблари ўзаро куч синашдилар. 37-ўрта мактабнинг она тили ва адабиёти ўқитувчиси Марҳаматхон Ўтанова танлов ғолиби деб топилди ва бош соврин билан мукофотланди.

О. ТЎРАҚУЛОВ.

МУЛОҚОТЛАР ФОЙДАЛИ БЎЛМОҚДА

ЯҚИНДАН БУЁН туманимизда «Қабул куни» деб ном олган яхши тадбир одат тусига кириб қолди. Ҳар ҳафтанинг маълум бир куни ё маҳаллада, ёки қишлоқда аҳоли билан юзма-юз учрашувлар учун ажратилади. Мулоқотда Юқоричирчиқ тумани ҳокими, унинг барча муовинлари, ҳокимлик бўлимлари, ташкилотларнинг раҳбарлари меҳнаткашларни қизиқтирган, муаммоли саволларга жавоб берадилар. Суҳбатлардан мақсад — имкони бўла туриб ҳал бўлмаётган масалаларни жойида ҳал қилиш, кишиларга Президентимиз фармонлари, республика ҳукумати, вилоят, туман ҳокимликларининг қарорлари мазмунини батафсил етказиш, иқтисодий ислоҳот йўлидаги мушкулликларни биргаликда бартараф этиш, айни пайтда, яқин келажакда ва истиқболда бажариладиган тадбирлар ҳақида муфассал гаплашиб олишдир.

Бу учрашувларнинг бундан етти-саккиз йил илгари ўтадиган «очиқ эшиклар куни»дан яна фарқи шуки, раҳбарлар қуруқ ваъда бериб қутулиб кетмасдан, бўладиганини бўлади, бўлмайдиганини қачон бўлиши мумкинлигини рўй-рост айтмоқдалар. Аҳоли таклиф ва истаклари, талаблари, албатта, ҳисобга олинади.

Одамлар ишчанлик руҳида ўтаётган бундай савол-жавоб давраларидан хурсанд. Бу бежиз эмас. Чунки, унинг тарбиявий таъсири самарали бўлмоқда. Кишилар ўзларининг барча саволларига батафсил жавоб олганларидан кейин ҳар бир учрашувда туман ҳокими Мирзахўжа Қалқулов ёшларни меҳнатга жалб қилиш, уларда, Президентимиз таъкидлаганидек, ўзининг мустақил, азиз Ватанига меҳр-муҳаббат уйғотиш, «Давлат менга нима берди» деб эмас, «Мен давлатга нима бердим» деган ўй мақсад билан яшаш туйғуларини шакллантириш ҳақида гапирмоқда.

Хусусан, шундай учрашувларда ота-оналар, оқсоқоллар, меҳнат фахрийлари диққати маҳаллалар, хонадонларда озодалик, саранжом-саришталикни, осойишталикни таъминлаш, соғлом авлодни вояга етказиш ҳаракатида фаол иштирок этиш, айниқса, тарбия ўчоғи — оилада фарзанд хулқ-атворига алоҳида эътибор бериш зарурлигига қаратилмоқда. Зотан, одобли, меҳнатсевар, она юртимизга садоқатли фарзанд ҳам, ё бўлмаса ялқов, безори, жиноятчи фарзанд ҳам оилада улғайишини унутмаслик керак.

Учрашувлар жараёнида ҳар бир инсоннинг мустақил республикамиз равнақи учун қўшадиган ҳиссаси ортиб бориши лозимлиги, шундагина иқтисодий ислоҳотларимиз жадал амалга ошиши таъкидланмоқда.

С. АБДУЛЛАЕВ.

БИР ХЎЖАЛИКДАН УЧ ХУШХАБАР

САБЗАВОТНИ ЭКИБ БЎЛДИЛАР

КЕЙИНГИ йилларда об-ҳаво шароитининг ўзгариб кетганлиги деҳқонлар олдига баҳорги экиш ишларини тадбиркорлик билан олиб бориш вазифасини қўймоқда. Қуйичирчиқ туманидаги «Дўстлик» жамоа хўжалиги миришкорлари бу вазифани уддалаш учун маҳоратларини ишга солмоқдалар.

Хўжаликда пахтачилик етакчи тармоқ ҳисобланади. Лекин, улар ерлар етилиб, то экишга тайёр бўлгунга қадар сабзавот, картошка ва чорва озуқаси экиш ишларини ниҳоясига етказишни мақсад қилиб қўйдилар. Бу соҳада яқинда бўлиб ўтган вилоят сабзавоткорлари, боғбонлари ва соҳибкорларининг вилоятдаги барча меҳнаткашларга Мурожаати руҳлантирувчи куч бўлди. Дала ишларини ана шу мурожаатда кўрсатилган йўл-йўриқлар асосида ташкил этдилар. Ҳар гектаридан камида 300 центнердан сабзавот, 200 центнердан картошка олиш режалари белгиланган эди. Бу режани бажариш учун аввало уруғликни саралаб олдилар. Сабзавот кўчатларининг сархиллари экилди. Ҳар бир кундан самарали фойдаланилди ва бу иш барвақт ниҳоясига етди. Чорва озуқаси учун мўлжалланган лавлаги ҳам экиб бўлинди, эски бедазорлар парвариш қилиниб, янги бедазорлар барпо этилмоқда.

ЧОРАК РЕЖАСИ ОШИРИБ БАЖАРИЛДИ

ХЎЖАЛИКДА чорва озуқаси етиштиришга ҳар йили ҳам катта эътибор берилади. Лавлагининг ҳар гектаридан 500—600 центнердан, бедазорлардан 120—130 центнердан пичан олинади. Фермадаги молларнинг эҳтиёжига яраша ғамлаб қўйилади. Шунинг учун ҳам қишлов яхши ўтади.

Бу йил ҳам шундай бўлди. Мавжуд озуқа экинларидан тежамли фойдаланилди. Шунинг учун ҳам январь ойида режадаги 55 тонна ўрнига салкам 69 тонна, февраль ойида эса 65 тонна сут топширилди ва режалар ошириб бажарилди. Март, апрель ойларида ҳам яхши натижаларга эришилмоқда. Уч ойда 5 тонна гўшт топшириш мўлжалланган эди. Амалда 5,5 тонна топширилди. Жамоа хўжалиги чорвадорлари қишловни муваффақиятли якунлаш учун астойдил ҳаракат қилмоқдалар.

ОБОД КЎЧАЛАР

ХЎЖАЛИКДА ободончилик ишларига ҳам катта эътибор берилади. Айниқса, баҳор келиши билан бу соҳадаги ишлар кучайтириб юборилди. Хўжаликда 4 та бўлим бор. Маҳалла қўмиталари билан биргаликда ана шу бўлимлардаги кўчаларни обод қилишга киришилди. Ариқ бўйлари, кўча четларига мевали кўчатлар экилди. Бу йил ўтган йилдагига қараганда анча кўп терак кўчатлари олиб келиниб, теракзорлар кенгайтирилди. Маҳалла фаоллари, фахрийлар янги мевазор боғлар, кўчатзорларни, теракзорларни ўз оталиқларига олдилар. Экилган ҳар бир туп кўчатнинг тутиб кетиши назорат қилиб борилади.

Хўжаликда санитария-тозалик ҳолатларига ҳам катта эътибор берилмоқда. Бўлимлар ва кўчаларга бошқарув аъзоларидан масъул шахслар биркитиб қўйилган. Улар вақти-вақти билан ўз ишлари ҳақида ҳисобот бериб турмоқдалар.

Н. ИСАЕВ.

ЯНГИ УЮШМА ТАШКИЛ ТОПДИ

ЯҚИНДА Паркент туманида илгари давлат хўжалиги (совхоз-завод) мақомида бўлган жамоа вакиллар йиғилишининг қарори билан «Паркент ширкатлар уюшмаси»га айлантирилди. Уюшмага 9 та ширкат бирлашган бўлиб, улардан биттаси деҳқон-фермер хўжалиги, қолганлари боғдорчилик ва узумчилик билан шуғулланади.

Ширкатлар уюшмасида масид ҳам ширкат мақомини олиб, мустақил иш юрита бошлади. Хўжаликда тадбиркорлик ҳаракати тобора кенгайиб бормоқда. 12 нафар уюшма аъзоси 13 гектар боғ ва узумзор сўраб, деҳқон хўжаликлари ташкил этиш юзасидан ариза билан мурожаат қилишган. Уларнинг илтимослари ижобий ҳал этилмоқда. ... ларни чуқурлаштириш тўғрисидаги қарор ва кўрсатмалари уюшқоқлик билан амалга оширилмоқда. Хўжалик ҳудудида 72 та янги иш ўринлари ташкил этилди. Навданак ва Невич қишлоқларида янги тикув цехлари ишга тушириланди. Яқин ойлар ичида яна 50 кишин кичик корхоналарда ишчи ўринлари билан таъминланади.

[illegible] ген Фон Мурадт нутк сўз- ... Шу куни халқаро ан-

• *Адабий меросимизни ўрганамиз*

ЖАЛОЛИДДИН РУМИЙ

МАВЛАВИЙ РУМИЙ номи билан машҳур бўлган Жалолиддин Муҳаммад 1207-1208 йиллар Балх музофотида таваллуд топган. 1975 йил Душанбеда нашр этилган «Гулшани адаб» китобининг 60-саҳифасида шоир ҳақида шундай дейилади: «Марҳум Бадеъуззамон Фурўзонфар вафоти 1969 йил, Жалолиддин Румийга оид 45 йилдан ортиқроқ илмий тадқиқот ишлари олиб борган. Унинг тахминича шоир асли вахшлик тожиклардан бўлиб, кейинчалик Балх ва Румга ҳижрат қилган».

Жалолиддин аввало отаси, сонияи падари бузрукворининг шогирди Саид Бурҳониддин Муҳаққиқий Термизийдан илм ўрганиб, кейинчалик таҳсилни давом эттириш учун Шомга равона бўлади. Шом мадрасасини ҳатм қилиб, илму маърифат чўққисини эгаллайди. Шоир «Каломи шариф»ни, диний китобларни, бадиий ва тарихий асарларни чуқур мутолаа қилиб, сўфизмваш тасаввуф ғояларини азбар қилади. Замонада тенги йўқ шоир қайга қадам қўймасин, ун дан олдин унинг шеърлари етиб боради. Шоир айни гуллаган, ижодий завқиёб пайтида Шомдан Қунияга сафар қилар экан, йўлда Шамсиддин Муҳаммад Табризий деган зодагон билан танишиб қолади ва бу танишлик шоирда улуғ таассурот қолдириб, ўзининг шеърий девонини унга бахшида этади:

«Форсий шеъриятнинг ўн пайғамбари,
Куйлади бар ҳаққи замини Эрон.
Сурхоб водийсида оламга келди,
Румий шуҳратига тўлгандир жаҳон.
Шамси Табризийга бахшида этди
Эллик тўрт минг байтдан иборат девон».

Жалолиддин Румий ўз ғазалларига Шамс Табризий таҳаллусини қўллаб, айрим одамларга ҳозиргача унинг асарлари икки шоирга тегишли деб қабул қилинади. Ҳатто ўзини форсийдон деб билгувчи нашриёт муҳаррирларидан бири менга бир пайт: «Сиз Румийни таржима қилманг, Шамс Табризийни таржима қилинг, тезроқ чиқиб кетади» деган эди. Ҳозир ўша муҳаррир ўзга нашриётда бош муҳаррир бўлиб ишлаётир. Ҳижолат қилмаслик учун ўшанда Румий билан Табризий, Салтиков Щедриндек бир одам деб айтмаган эдим. Қолаверса, ўша муҳаррир бу сирни эл қатори билгани дуруст. Шунга ўхшаш кўплаб шоир таржиман ҳолидан бехабар аҳли фазл ҳам шу мухтасар сўзбоши билан Румийнинг Шамс Табризийлигини билиб олса ёмон бўлмайди. Ғазаллари мақтаъсида: «Кел, Шамси Табризий аё, ғамдан бўлибдурман адо, ақлимга ўт ургил яно, бошдан мани девона қил», «Олди Шамсиддинни Табрез шеър билан, Мисру Шому Басраю Бағдодини», деб бирор жойда Румий таҳаллусини қўлламаган. Камол Хўжандий унинг бу қалбидарёлигини: «Шамси Табризийлар кўпдир жаҳонда, Лекин Мавлонодек бир зот бормикин?» деб жуда чиройли ифодалаган.

Қуйида Румий қаламига мансуб асарларнинг форсийдан қилинган таржималари билан танишасиз.

Олимжон БУРИЕВ.

Ишқ, дилда айлагай бунёдни,
Охир, эй жон, кимга айтай додни?
Ўзгалар озод этса бандани,
Ишқ банда айлагай озодни.
Кошки ҳаргиз туғмаса эрди онам,
Нетайин бу бахти модарзодни?
Хусраву Ширин баҳам ишратдадур,
Нолаю ғам ўлдирар Фарҳодни.
Тешайи Фарҳоду кўҳи Бесутун,
Мум каби кесгай тошу пўлодни.
Зулфи мушкининг ҳақи эй севгилим,
Севадурман шонайи шамшодни.
Олди Шамсиддини Табрез шеър ила,
Мисру Шому Басраю Бағдодни.

* * *

Мен агар масту агар ҳушёрман,
Бандайи кўзи қаро ул ёрман.
Бехаёли рухи ул жони жаҳон,
Бу ўтар оламидан безорман.
Бандайи суратидурманки ани,
Гулу гулзор уза тун-кун борман.
Шу сабаб кўзгу дебон термуламан,
Нечун андин кўз узай бекорман.
Санамим дедики: «Мен жони жаҳон»,
Дедим анга: «Санамо, иқрорман».
Деди: «Ишқимда агар куйгучисен,
Қўймагум сени-ки ҳеч, зинҳор ман».
Ва дедим: «Неча куярсан мени деб,
Дуди ишқингдан ўлай осор ман».
Менман ул шамки, парвона эса,
Ёқамаи ўтга солиб ҳар борман.
Соқи келдики: «Узат бодани дўст»,
Дедим: «Ўрнига берай дасторман.»

* * *

Юзингдан дастайи гул қилса бўлгай,
Сочингдан шохи сунбул қилса бўлгай.
Эгилган қоматимни ишқ йўлида,
Кўзим дарёсига пул[1] қилса бўлгай.
Қизил атлас каби қонлиғ ёшимдан,
Муҳаббат отига жул қилса бўлгай.
Ўшал сочингни ҳар бир толасини,
Асотир бўйнига ғул қилса бўлгай.
Сен ул дарёю мен бир томчи сувман,
Валекин жузвни кулл қилса бўлгай.
Дилим юз порадур ҳар бир бўлакдан
Фиғон этгувчи булбул қилса бўлгай.
Сен ул қанд қофию мен ломи талхман,
Ва қофу ломдин қул қилса бўлгай.
Менга ҳам ширадир сенинг хаёлинг,
Бу ширидни роса мул қилса бўлгай.
Узоқдир йўлу жонимдир пиёда,
Вале дилни чу дулдул қилса бўлгай.
Хомуш қил, улки бир сўз демасингдан,
Бу олам ичра ғулғул қилса бўлгай.

[1] Пул — кўприк.

Эй, оташинг ёқиб чунон, бул хонани вайрона қил,
Ақлимни мандин ол мани, бошдин яна девона қил.
Буз эшигин майхонани, қўрқмай кўтар паймонани,
Тарк эту бу афсонани зоҳидлигим афсона қил.
Соқий, узат ул жомни, мандин олиб оромни,
Қўй эди бул исломни, бор каъбани бутхона қил.
Эй ошиқи шайдойи бор, бир жомга жонни эт нисор,
Ул жоми Жамдин бўл хумор, бошингни ҳампаймона қил.
Эй ишқ, нечук бунча жафо, жоним куйиб бўлди адо,
Бор бир даме, баҳри худо, қасди дари жонона қил.
Эй, офтоби осмон, рухсори шармингдан ниҳон,
Кетсин десанг тўзғиб жаҳон, зулфи кажингни шона қил.
Кел, Шамси Табризий аё, ғамдин бўлибдурман адо,
Ақлимга ўт ургил яно, бошдан мани девона қил.

• *Вилоят ички ишлар бошқармаси матбуот маркази хабар қилади*

ЖАМОА ХЎЖАЛИГИДА УЧРАШУВ

Вилоят хотин-қизлар қўмитаси, ички ишлар бошқармаси, тинчлик жамғармаси ўзларининг навбатдаги йиғилишларини Тошкент район, Муҳаммаджон Фозилов номидаги жамоа хўжалигида ўтказдилар.

Учрашувга бағишланган йиғилишни район ҳокими Рустам Акбаров қисқача кириш сўзи билан очди.

Район хотин-қизлар кенгаши раиси Азима Ҳакимова сўзга чиқиб, Тошкент районида, ҳамда шу хўжаликда хотин-қизлар меҳнати алоҳида эъзозланиши, ҳуқуқ-тартибот идоралари, айниқса милиция билан ҳамкорлик натижасида хўжалик ҳудудида кейинги йилларда бирорта ҳам ғайриқонуний ҳаракатлар содир этилмаганлигини, фахрийлар, оқсоқоллар тарбиявий ишларда бошқош бўлаётганликларини алоҳида таъкидлаб ўтди.

Анжуманда андижонлик таниқли шоира Турсуной Содиқова янги шеърларидан ўқиб берди, жамиятда оиланинг, онанинг тутган ўрни ҳақидаги мулоҳазалари билан ўртоқлашди.

Вилоят ички ишлар бошқармаси номидан жамоа хўжалиги бошқарув раиси Сиддиқжон Муҳаммаджоновга «Халқ хизматида 75 йил» китоби тақдим этилди.

М. МИРСОВУРОВ,
вилоят ички ишлар бошқармаси шахсий таркибни ижтимоий ва ҳуқуқий ҳимоялаш бўлими бошлиғи, милиция подполковниги.

●

ЗЎРАВОНЛАР ТУМШУҒИДАН ИЛИНДИ

Яқинда бировларнинг топганларини зўрлик билан тортиб олиб, текинхўрлик билан ҳаёт кечиришга одатланиб қолган Чирчиқ шаҳри фуқаролари Баҳодир Пўлатов ва Вячеслав Когайлар қўлга туширилди.

Икки текинтомоқ ўзаро келишган ҳолда жабрланувчи Кривошеин ва унинг оила аъзоларини қўрқитиб, 1993 йилнинг сентябрь ойида Россиянинг 2 миллион рублини, октябрь ойида эса 1 минг 200 АҚШ долларини ва 2 миллион рублни ундириб олишган.

Мазахўракликка ўрганиб қолган жиноятчилар 25 декабрь куни яна Кривошеинларникига келишади. Улар жабрланувчини қўрқитиб, 660 АҚШ доллари ва отаси номидаги дала ҳовли ҳамда шахсий автомашинасини ўзлаштириш мақсадида калити ва ҳужжатларини оладилар. Автомашинани харидор топиб, 3 миллион сўм-купонга сотиб юборадилар.

Товламачиларнинг қилмиши жабрланувчиларнинг сабр косасини тўлдирди ва ёрдам сўраб милицияга мурожаат қилдилар. Паймоналари тўлган Баҳодир ва Вячеславлар 1994 йилнинг 21 январь куни Кривошеинлардан бир миллион сўм-купон олаётганларида қўлга туширилдилар.

●

ТЕЗКОР ГУРУҲ ҲАРАКАТДА

Чиноз район ички ишлар бўлими ходимлари жиноятчиликка қарши курашда ибратли тадбирларни амалга оширмоқдалар. Бу ерда тезкор гуруҳ фаолият кўрсатмоқда. Гуруҳ аъзоларининг ҳаракатлари натижасида 1994 йилнинг 20 кунида содир этилган 4 та жиноят фош этилиб, жиноятчилар қўлга олиндилар.

4 январга ўтар кечаси навбатчилик қисми катта нозири, милиция капитани А. Худойберганов ва унинг ёрдамчиси, милиция сержанти А. Ўрозовларга Янги Чиноз қўрғонида ўғирлик содир этилганлиги ҳақида хабар беришди. Ўша жойга милиция майори, терговчи М. Хотамов раҳбарлигида жиноят-қидирув бўлинмаси катта тезкор ходими, милиция капитани Ш. Толипов, участка нозири, милиция капитани Б. Бойматов ва автомашина ҳайдовчиси, милиция сержанти Б. Зайровлардан иборат тезкор гуруҳ аъзолари етиб келишди. Ўғри Я. Сайдалиеванинг уйига дераза орқали кириб, унинг 350 минг сўмлик буюмларини ўмариб кетган.

Тезкор гуруҳ аъзолари тез орада ўғрини ушладилар. У Янги Чиноз қўрғонида яшовчи, 11-автокорхона ҳайдовчиси Р. Б. исмли шахс экан. Унга нисбатан Ўзбекистон Жиноят Кодексининг 125-банди, 3-қисми билан жиноий иш қўзғотилди.

Худди шундай ўғирлик Олмазор қўрғонида ҳам содир этилиб, Олмазор қўрғони ички ишлар бўлинмаси бошлиғи вазифасини бажарувчи, милиция майори Мираббос Собиров раҳбарлигида участка катта нозири, милиция капитани Н. Турғунбоев, милиция катта лейтенанти М. Муродов, автомашина ҳайдовчиси, милиция сержанти Н. Норбековлардан иборат тезкор гуруҳ аъзолари шу қўрғоннинг Абдураҳмонов кўчасидаги 11-уйда яшовчи, ҳеч қаерда ишламайдиган А. А. исмли шахсни ушладилар. У ашъёвий далилларни рад этолмай айбини бўйнига олди.

Ф. ДУРУМБЕТОВ,
Чиноз район ички ишлар бўлими бошлиғининг шахсий таркиб билан ишлаш бўйича ўринбосари, милиция подполковниги.

МАСТЛИК ЖАРЛИККА СУДРАДИ

1993 йилнинг 28 июнь куни Оҳангарон районидаги Навоий номли жамоа хўжалиги худудидаги ариқ-каналдан номаълум кишининг мурдаси топилди. Зудлик билан район ички ишлар бўлими бошлиғи, милиция подполковниги Э. Эркаев раҳбарлигида тезкор гуруҳ тузилди. Ўтказилган тадбирлар натижасида мурданинг шахси аниқланди. У Камолиддин Шарифбоев бўлиб, Каттақўрғон районида туғилган экан.

Ички ишлар бўлими ходимлари ушбу жиноятни содир этишда гумон қилиб, наманганлик Эркин Тошбоев, Одилжон Иброҳимов ва Ҳабибжон Абдуназаровларни ушладилар. Терговда гумонлари тўғри чиқди. Ҳақиқатан ҳам К. Шарифбоев, Э. Тошбоев, Ҳ. Абдуназаров, О. Иброҳимовлар Наманагандан пул ишлаш мақсадида Оҳангарон шаҳрига келганлар, хонадонлардан бирини ижарага олиб, новвойчилик қилганлар.

27 июнь куни Камолиддин, Эркин ва Ҳабиб тўйга боришиб, тўйиб ичадилар. Ўртада жанжал чиқади. Оҳангарон шаҳар, Янгиобод кўчасининг чап томонидаги тутзор ёнидан бир-бирларини тўзитиб сўкиб ўтаётганларида вақт алламаҳал бўлиб қолган эди. Шунда Ҳабиб ва Эркинларнинг ниятлари бузилади ва ўзаро тил бириктириб Камолиддинга бир неча марта пичоқ урадилар, сўнг уни қўйдек бўғизлайдилар. Мурдани каналга ташлаб, оқизиб юборишади. Кейин ҳамкасблар бу ҳақда О. Иброҳимовга айтишади. У «одамгарчилик» қилиб, уларнинг қотиллигини ички ишлар бўлимига етказмайди.

Эртаси куни мурда топилиб, қотиллар қўлга туширилди. Суд ҳукмига биноан Э. Тошбоев ва Ҳ. Абдуназаровлар қасддан одам ўлдиришда айбланиб, қилмишларига яраша жазоларини олдилар.

Р. ТУРҒУНОВ,
вилоят ички ишлар бошқармаси шахсий таркибни ижтимоий ва ҳуқуқий ҳимоялаш бўлими нозири.

Ўзбекистон пойтахтининг бош спорт майдони — «Пахтакор» стадионида 11 апрель куни Тошкентдаги футбол бўйича Халқаро мусобақа тантанали йўсинда очилди. Ўзбекистонлик «чарм тўп» усталари таржимаи ҳолида бу воқеа билан янги саҳифа очилди. Бу ерда биринчи марта халқаро футбол федерацияси (ФИФА) ва Осиё футбол конфедерацияси (ОФК) ҳомийлиги ва ёрдамида ўтадиган мусобақа бошланди.

МУСОБАҚА БАЙРОҒИ КЎТАРИЛДИ

Марказий Осиё минтақаси — Қозоғистон, Қирғизистон, Тожикистон, Туркманистон, Ўзбекистон миллий терма командалари футбол майдонида саф тортиб туришди. Улар пойтахтдаги энг яхши футбол майдонларида биринчиликни, шунингдек ҳомийлар томонидан тайёрланган совринлар, эсдалик совғаларни қўлга киритиш учун курашадилар. Шуни айтиш кўнгиллики, бу мусобақаларни муваффақиятли ўтказиш учун республиканинг 29 корхонаси, ташкилоти, тижорат тузилмалари ўз ёрдамларини таклиф қилдилар. Жумладан, Тошкент учрашувининг қатнашчиси бўлган ҳар бир команда футбол тўпи тасвири туширилган кубокни эсдалик учун олади. «Совпластитал» корхонаси жамоаси спорт ҳаётидаги бу муҳим воқеага ана шундай ажойиб спорт «ўлжаси» тайёрлади.

Йиғилганлар олдида Ўзбекистон Бош вазири, Республикамизнинг миллий футбол федерацияси президенти А. Муталов сўзлади.

Осиё футбол конфедерацияси вице-президенти, ФИФА ижроия қўмитаси аъзоси Жорж Селваназан Жозеф мусобақа қатнашчиларини, меҳмонларни, кўплаб мухлисларни катта спорт байрами бошланганлиги билан табриклади.

Ўзбекистон Республикаси давлат мадҳияси садолари остида терма командаларнинг капитанлари давлат байроғини кўтарадилар. Мусобақа очиқ деб эълон қилинади.

Мусобақани очиш маросимида Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари, халқаро мусобақани ўтказиш ташкилот қўмитаси раиси М. Қорабоев, Тошкент шаҳри ҳокими А. Фозилбеков иштирок этдилар.

Шу куни ўн тўққизинчи апрелгача давом этадиган мусобақанинг биринчи учрашувлари бўлиб ўтди.

(ЎзА мухбири).

* * *

Биринчи турда қуйидаги натижалар қайд этилди: Ўзбекистон—Туркманистон — 4:0; Қозоғистон — Тожикистон — 1:0.

ИҚТИДОРЛИ ЁШЛАР

● ЯҚИНДА Тошкентда республика иқтидорли ёшлари учинчи слёти бўлиб ўтди. Бу тадбирда барча вилоятлардан ўқувчилар қатнашишди. Улар турли касб ва соҳани эгаллаш бўйича эришаётган ютуқларини намойиш қилдилар. Слёт болаларнинг меҳнатга, ҳунарга астойдил қизиқиб қараётганликларини кўрсатди. Жамоатчи мухбиримиз Ҳ. СОЛИҲОВ бу суратларни ана шу слёт пайтида олган.

МУШТАРИИ МУЛОҲАЗАЛАРИ

ЛОТИН ЁЗУВИДАГИ ЎЗБЕК АЛИФБОСИНИ ЎРГАНАМИЗ

Мустақил Ўзбекистон Республикасининг ҳар томонлама камол топиши ва жаҳон коммуникацияси тизимига киришин жадаллаштириш мақсадида Ўзбекистон Республикасининг «Лотин ёзувига асосланган ўзбек алифбосини жорий этиш тўғрисида»ги Қонунига биноан республика Олий Кенгашининг қарорида белгилантан вазифаларни бажариш юзасидан тайёргарлик ишлари қизғин бошлаб юборилди.

Республикада 1995 йилнинг биринчи сентябридан эътиборан мактабгача тарбия болалар муассасаларида ва умумтаълим мактабларининг биринчи синфларида янги алифбо бўйича машғулотлар ташкил этила бошланиши муносабати билан янги дастурлар, дарслик ва қўлланмалар, кўргазмали куроллар, турли хил тавсияномалар яратилмоқда.

Лотин ёзуви асосидаги ўзбек алифбоси ва ёзувини биринчи синф ўқувчиларига ўргатилиши ва ўқитилишига нисбатан катта ёшдагиларни ўргатиш ва ўқитиш мураккаброқдир. Чунки кенг жамоанинг аксарияти рус графикаси асосидаги кириллча ёзувга, қисман араб графикаси асосидаги эски ўзбек ёзувига ўрганиб қолишган эди. Эндиликда бу ёшдагиларни янги алифбо ва ёзувга ўргатиш амалий-методик жиҳатдан билимдонликни тақозо этади.

Янги алифбони ўрганувчилар учун «Ўқитувчи» ва «Ўзбекистон» нашриётларида плакатлар тайёрланмоқда, Й. Абдуллаевнинг «Ҳамроҳим», М. Тожибоевнинг «Ўзбек-лотин ёзуви» номли қўлланмалари чоп этилмоқда.

Яқинда А. Зиёдов ва З. Тоҳировларнинг «Лотин ёзувидаги ўзбек алифбосини ўрганамиз» номли китобчаси «Меҳнат» нашриётида чоп этилди. Унда лотин ёзуви асосидаги ўзбек алифбоси ҳар бир ҳарфининг босма ва ёзма шакллари, ҳар бир ҳарф билан бошланадиган сўзнинг ҳам лотинча, ҳам кириллча ёзилиши ва ҳарфларга тегишли сўзнинг (предметнинг) рангсиз расми келтирилган. Рангсиз расмларни ўқувчи-китобхонларнинг ўзлари бўяшларига ҳаво этилиши ҳам маълум даражада қизиқиш уйғотади. Шунингдек турли мазмундаги гапларнинг мисол тарзида берилиши ҳам мақсадга мувофиқдир.

Қўлланма шубҳасиз фойдали. Лекин бизнингча, мисол сифатида берилган оддий гаплар ўрнига алифбодаги ҳар бир ҳарфга мослаб тўқилган шеърлардан, топишмоқлардан ва таълим-тарбияга оид сўзлардан, ҳадислардан фойдаланилганда, унинг қиммати янада ортган бўларди.

Сунматилла РИЗАЕВ,
филология фанлари номзоди, доцент.

Олийжаноблар сафи кенгайсин

Соғлом инсон қонидан қадим-қадимдан даволаш мақсадида фойдаланиб келганлар. Қоннинг кимёвий таркиби жуда мураккаб бўлиб, у киши танасида турли вазифаларни бажаради. Шунинг учун ҳам халқимиз қон — жон озиғи, деб бежиз айтмаган. У қон касаллиги билан оғриган беморларни даволашда ҳам асосий омилдир. Демак, бу фикрлардан кўриниб турибдики, беморнинг ҳаётини сақлаб қолишда қон қўйиш энг зарур муолажалардан биридир. Зарур дамларда жажжи гўдакларни, уларнинг оғир аҳволда бўлиб қолган оналарини, автомобиль ҳалокати ёки бирор-бир фалокат туфайли ўлим билан олишаётган навқирон ёшларнинг умрига умр қўшаётган кишиларни донорлар деб атаймиз. Донор сўзи қадимги юнон тилида «донория», яъни совға қиламан, деган маънони билдиради. Демак, улар ўз қонини ўзгага бериб, ҳаётини сақлаб қолувчи кишилар умрига умр қўшувчи қалби дарё инсонлардир. Донорлар қон айланиш системаси ва қон гуруҳлари кашф қилингандан сўнг пайдо бўлган. Бугунги кунда вилоятимизда ҳам ана шундай савобли иш билан юзлаб, минглаб оилалардаги ғам-андуҳлар, нолаю фиғонларнинг олдини олаётган, ўзгалар соғлиғи, саломатлиги деб савоб иш қилаётган беминнат донорлар талайгина.

Янгийўл шаҳрида истиқомат қилувчи Мария Александровна Коноплицкая ана шундай олижаноб инсонлардан. Мана ўттиз йилдирки, турли ёш ва турли миллатдаги кишилар танасида унинг қони айланмоқда. Унинг ҳамшаҳарлари Тоҳир Умаров, Марям Эргашевалар ҳам ўн беш йилдан бери холис донорлик қилиб келмоқдалар. Олмалиқлик А. Йўлдошев, Т. Минбоев, Ў. Абдувалиев, Бўстонлиқ туманидан Р. Умаров, А. Татаров, И. Ҳайруллин, пискентлик К. Чўлпонова, Т. Рязанцева, Н. Шавинская, К. Бўронова, Янгийўл шаҳридан К. Гатаулина, А. Раҳимова, С. Алматова, Чирчиқдан А. Тухбатуллиналар ҳам ана шундай қалби дарё олижаноб кишилардандир.

Оғир аҳволдаги беморларга қон бериш ишларида, бу хизматни ривожлантиришда вилоят Қизил Ярим Ой жамиятининг ҳам ёрдами катта. Қизил Ярим Ой жамияти ўз зиммасига холис донорлар сафини янада кенгайтириш вазифасини олган.

Даволаш муассасаларида, касалхоналарда донорларга муҳтожлик катта. Озгина қони билан умрга умр қўшишни эзгу ният қилган инсонлар сафини кенгайтириш бу жамият фаоллари бўлмиш холис донорларнинг ягона мақсади ва маслагидир.

Биз вилоятимиздаги барча донорларни беминнат, олийжаноб кишиларни куни кеча нишонланган байрамлари билан яна бир бор қутлаймиз. Энг эзгу тилакларимиз сизга, олийҳиммат нажоткорлар! Сизнинг борлигингиз — эл-юрт саломатлиги, умрбоқийлигидир.

М. МАНСУРОВА.

ҲАР ТЎҒРИДА

42 КИЛОМЕТРЛИК КЎПРИК

● ЯПОНИЯНИНГ «Дзюро» фирмаси юк ташишга ихтисослашган. У шу йил баҳорининг охирларида Русия ва Япония ҳукуматларига XXI аср бошларида қуёш чиқадиган мамлакатни Узоқ Шарқ билан боғлайдиган темир йўл ва автомобил йўллари кўприкларининг техник лойиҳаларини тақдим этади. Бу кўприклар бўйлаб қувурлар ҳам тортилиши мўлжалланмоқда.

«Дзюро» экспертлари РФ темир йўллар вазирлигининг ёрдами билан бу лойиҳа устида иш олиб бормоқда. Унинг қиймати тахминан 7 триллион иен бўлади. 1993 йилнинг кузидан бери ҳужжатларнинг анчагина қисми тайёрлаб қўйилди.

Шимолий Япониянинг Хоккайдо оролидан Сахалин томонга тортиладиган биринчи кўприк Соя (Япония) ва Крильон (Русия) қўлтиқлари худудида иккала мамлакатни бирлаштиради. Бу қўлтиқлар оралиғидаги масофа 42 километрдир.

Татар бўғози устидан ўтадиган иккинчи кўприк Погиби ва Лазарев аҳоли манзилгоҳларини улайди. Унинг узунлиги километрни ташкил этади, таянчлар эса денгиз тубига деярли 30 метргача кириб боради.

ТАШВИШЛИ РАҚАМЛАР

● БИРЛАШГАН Миллатлар Ташкилоти Бош котибининг келтирган маълумотларига мувофиқ жаҳонда 800 миллион киши очлик ва тўйиб овқат емасликдан азият чекмоқда.

Бу рақам курраи заминимиздаги катта ёшдаги саводсиз аҳоли сонига анча яқиндир. ЮНЕСКОнинг маълумотларига қараганда, 1990 йилда бу саводсизлар 905 миллион кишини ташкил этган.

Бутун дунёда ичимлик сув танқислигидан ҳар йили деярли 25 минг нафар киши оламдан кўз юмади. Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг экология ташкилоти вакили Нидерландияда ичимлик сув муаммолари бўйича ўтказилган халқаро конференцияда шу ҳақда гапирди.

СОХТАСИНИ ФОШ ҚИЛАДИ

● ЕРЕВАНДАГИ бирлашмалардан бирининг мутахассислари мўъжазгина «ёлғонни фош қилиш детекторини» ишлаб чиқдилар. У саноқли сонияларда давомида турли хил пулларнинг ҳақиқий ёки сохта эканлигини аниқлаб беради. Агар, масалан, пул, у долларми, марками, центми ёки бошқа бўлишидан қатъий назар, ҳақиқий бўлса, мослама жим туради. Пул сохта бўлса, овоз ва ёруғ сигналлар бериб, уни фош этади.

Муҳаррир ўринбосари
Р. УМАРОВ.

Тошкент ҳақиқати
Муассис:
Тошкент вилояти ҳокимлиги

БИЗНИНГ МАНЗИЛГОҲ: 700000 ТОШКЕНТ, ГСП МАТБУОТЧИЛАР КУЧАСИ, 32.

Телефонлар:
ХАТЛАР ВА ОММАВИЙ ИШЛАР БЎЛИМИ — 33-40-48.
АХБОРОТ, ТИЖОРАТ ВА ЭЪЛОНЛАР БЎЛИМИ — 33-99-15.

● Эълон ва билдирувлар кечиктирилмай чоп этилиши кафолатланади.
● Факт ва далилларнинг ҳаққонийлиги учун мақолалар муаллифлари масъулдирлар.
● Фойдаланилмаган мақолаларга ёзма жавоб қайтарилмайди.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй. Индекс: 64672. 1 2 3 4 5 6

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 8. Буюртма Г—893. 20970 нусхада босилди, ҳажми—2 босма табоқ. Офсет усулида босилган, қоғоз бичими А—2. Босишга топшириш вақти—20.30. Босишга топширилди 21.15.